

Raadsvoorstel

Raadsnummer:	2015-056	Registratiekenmerk:	508818
Onderwerp:	Programmabegroting 2016-2019		
Korte inhoud:	De Programmabegroting 2016 – 2019 bevat de te bereiken maatschappelijke effecten en de beleidsvoornemens voor de periode 2016 – 2019. De benodigde financiële middelen worden aan het college beschikbaar gesteld om de begroting te kunnen uitvoeren. Verder wordt een doorkijk gegeven hoe de begroting zich ontwikkelt in de periode na 2016.		

Datum:	29 september 2015	Portefeuillehouder:	W. van Veelen
---------------	--------------------------	----------------------------	----------------------

Voorstel

<ol style="list-style-type: none">1. De Programmabegroting 2016 – 2019 vast te stellen conform: de totaaloverzichten in de tabellen 2.1 en 2.3 (resp. pagina's 97 en 103) van de financiële begroting (rompbegroting), en het dekkingsplan zoals opgenomen in dit raadsvoorstel (kopbegroting);2. De kredieten voor de (vervangings-)investeringen jaarschijf 2016 opgenomen in tabel 2.7 (pagina 108) van de financiële begroting beschikbaar te stellen;3. De Meerjaren Prognose Grondexploitaties zoals bijgevoegd vast te stellen.	--
--	----

Toelichting:

In overeenstemming met onze financiële verordening hebben wij u voor 1 oktober de ontwerp-Programmabegroting 2016-2019 aangeboden.

Beoogd effect

Middels het vaststellen van de Programmabegroting 2016 – 2019 en het dekkingsplan de benodigde financiële middelen aan het college beschikbaar stellen om de begroting te kunnen uitvoeren. Het op 22 september aangetreden college kan hierdoor de geplande activiteiten (laten) verrichten om de in de begroting vastgestelde maatschappelijke effecten te bereiken.

Argumenten

De inhoud van dit raadsvoorstel sluit aan bij de programmabegroting 2016-2019 van het voorgaande college (rompbegroting)

De rompbegroting 2016-2019 is aan uw raad aangeboden. Wij hebben een dekkingsplan vastgesteld op basis van deze begroting. Bovenop de voorstellen in de rompbegroting stellen wij voor de lasten voor het wachtgeld van de voormalig wethouders en de lasten van een vierde wethouder in de begroting op te nemen. Wij stellen voor dat conform de volgende tabel te dekken.

Deze voorstellen resulteren in een ruim sluitende meerjarenbegroting.

Dekkingsplan "Kopbegroting 2016-2019"				
Bedragen x € 1.000	2016	2017	2018	2019
Stand "Rompbegroting 2016-2019"	-1.914 N	-1.692 N	-813 N	-878 N
Inverdien uitname sociaal domein *	740 V	510 V	510 V	510 V
WMO-hulpmiddelen **	200 V	200 V	200 V	200 V
Wachtgeld				
- 2 wethouders	-150 N	-150 N	-130 N	0
- dekking t.i.v. Algemene Reserve	150 V	150 V	130 V	0
Taakstelling stelpost zwembad i.c.m. besparing samenleving	0	0	-132 N	-132 N
Besparing in samenspraak met de samenleving ***	0	350 V	500 V	500 V
Benoeming 4e wethouder	-100 N	-100 N	-100 N	-100 N
10% OZB verhoging t.b.v. sociaal domein	800 V	800 V	800 V	800 V
Begrotingsaldo na dekkingsplan	-274 N	68 V	965 V	900 V
Tekort 2016 incidenteel af te dekken ten laste van de Algemene Reserve				

Toelichting op bovenstaande tabel:

* Inverdien uitname sociaal domein:

In de meircirculaire 2015 is bekend gemaakt dat de Rijksbijdrage voor het sociaal domein verder gekort wordt. Die korting is deels ingegeven doordat het Rijk uitgaat van minder cliënten en minder zorg die onder verantwoordelijkheid van de gemeente vallen. Het Rijk baseert zich op gebruiksgegevens van 2014 en op een aanpassing van de regelingen waardoor de gemeentelijke doelgroep wat kleiner wordt. Dat is vertaald in deze post.

** WMO-hulpmiddelen:

Er bestaat al enige jaren onderuitputting op het budget van WMO-hulpmiddelen (vervoers- en woonvoorzieningen). Daarom kan dit budget naar beneden worden bijgesteld.

*** Besparing in samenspraak met de samenleving:

Temporiseringsbesparing in verband met ingroei taakstelling zwembad.

Meerjaren Prognose Grondexploitaties

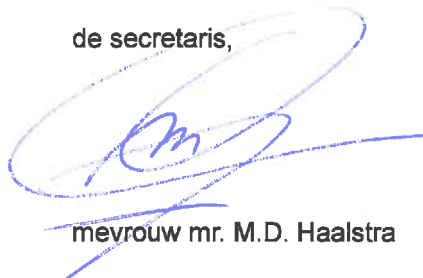
De Meerjaren Prognose Grondexploitaties (MPG) wordt tweemaal per jaar opgesteld en bij de jaarrekening en de begroting vastgesteld door de raad. Via de MPG wordt uw raad geïnformeerd over de programmatische en financiële ontwikkelingen en de risico's van de grondexploitatieprojecten in de gemeente Nijkerk. Bij de vaststelling bij de begroting gaat het met name om de effecten van de ontwikkelingen in 2015 op de grondexploitaties.

Bij de jaarrekening 2014 is de Meerjaren Prognose Grondexploitaties 2015 (MPG 2015) vastgesteld. Hierin was de stand van zaken van de projecten opgenomen per 31 december 2014.

De benodigde reserve ten behoeve van het afdekken van de risico's is berekend op € 4,6 miljoen. Dit is nagenoeg gelijk aan de omvang van de MPG 2015. De verwachte winst is als gevolg van de ontwikkelingen in 2015 met € 0,2 miljoen gestegen naar € 6,3 miljoen.

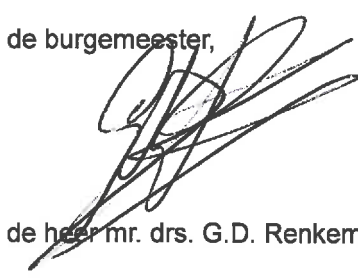
Burgemeester en wethouders van Nijkerk,

de secretaris,

mevrouw mr. M.D. Haalstra

de burgemeester,

de heer mr. drs. G.D. Renkema

RAADSBESLUIT

Nummer: 2015-056

De raad van de gemeente Nijkerk;

gelezen het collegevoorstel van 29 september 2015;

gelet op het bepaalde in de Gemeentewet en onze Financiële verordening;

b e s l u i t :

1. De Programmabegroting 2016 – 2019 vast te stellen conform:
de totaaloverzichten in de tabellen 2.1 en 2.3 (resp. pagina's 97 en 103) van de financiële begroting (rompbegroting),
en het dekkingsplan zoals opgenomen in dit raadsvoorstel (kopbegroting);
2. De kredieten voor de (vervangings-)investeringen jaarschijf 2016 opgenomen in tabel 2.7 (pagina 108) van de financiële begroting beschikbaar te stellen;
3. De Meerjaren Prognose Grondexploitaties zoals bijgevoegd vast te stellen.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering
van de raad van de gemeente Nijkerk
d.d. 9 november 2015,

de griffier,

de voorzitter,

de heer O. VAN KOLCK

de heer mr. drs. G. D. RENKEMA

PROGRAMMABEGROTING

2016-2019

Inhoudsopgave

PROGRAMMABEGROTING 2015-2018

AANBIEDINGSBRIEF	5
PROGRAMMA'S.....	8
programma 1 Inwoners en Bestuur.....	10
programma 2 Veiligheid	13
programma 3 Wonen	15
programma 4 Economie en Milieu	20
programma 5 Bereikbaarheid	26
programma 6 Onderwijs, Sport, Cultuur en Welzijn.....	30
programma 7 Gezondheid en maatschappelijke ondersteuning	34
Algemene Dekkingsmiddelen en Onvoorzien.....	39
PARAGRAFEN.....	44
paragraaf 1 Lokale heffingen	45
paragraaf 2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing	49
paragraaf 3 Onderhoud kapitaalgoederen.....	70
paragraaf 4 Financiering	76
Paragraaf 6 Verbonden partijen	82
Paragraaf 7 Grondbeleid	89
FINANCIËLE BEGROTING.....	96
Overzicht van baten en lasten	97
Meerjarenraming.....	103
Uiteenzetting van de financiële positie	107

Aanbiedingsbrief

Aan de raad,

Inleiding

Hierbij bieden wij u de Programmabegroting 2016 - 2019 aan. Het betreft een door ons demissionair college opgestelde technische begroting zonder aanvullend beleid en zonder een dekkingsplan. Het heeft als doel om het nieuwe college inzicht te geven in de actuele begrotings- en vermogenspositie en zorg te dragen dat er in 2016 budgetten beschikbaar zijn om de bestaande gemeentelijke activiteiten te kunnen uitvoeren. Deze begroting heeft hierdoor het karakter van een overdrachtsdocument.

Financiële stand van zaken

Uitgangspunten

De basis voor het opstellen van deze begroting is de programmabegroting 2015-2018, met daarin verwerkt de besluiten van uw raad met financiële consequenties voor 2016 en volgende jaren tot aan de behandeling van onze voorjaarsbrief. Dit betekent dat bijvoorbeeld de effecten van de besluitvorming over de bibliotheek en het zwembad in deze begroting zijn verwerkt.

Daarnaast hebben wij uit de Voorjaarsbrief 2015 de uitgangspunten verwerkt die tijdens de raadsbehandeling niet fundamenteel ter discussie stonden. Te denken valt aan de ontwikkeling van de rente, prijzen en salarissen, de temporisering van het PRMI en het inboeken van technische bezuinigingen op de samenleving ten gunste van de stelpost bezuinigingen op de samenleving. Hierdoor is vanaf 2018 de bezuiniging op de samenleving van € 1 miljoen gerealiseerd.

Sociaal domein

In de raadsinformatiebrief over de meicirculaire hebben wij aangegeven dat, als gevolg van ontwikkelingen binnen het Gemeentefonds, de tekorten op het sociaal domein wezenlijk zullen toenemen. Wij verwachten nu een tekort van € 2,6 miljoen, aflopend naar € 1,9 miljoen in 2019. Binnen de opgestelde begroting zien wij mogelijkheden om dit tekort terug te dringen. Wij verwachten echter niet dat dit tekort tot € 0 kan worden teruggedrongen. Wij hebben daarom in het meerjarig begrotingsperspectief de saldi van het sociaal domein apart opgenomen.

Meerjarenperspectief

In de volgende tabel wordt de ontwikkeling van de meerjarige saldi van de begroting 2016-2019 weergegeven.

	<i>(bedragen x € 1.000)</i>			
<i>-/- = voordeel</i>	2016	2017	2018	2019
Verwacht Voorjaarsbrief 2015 (exclusief sociaal domein)	-755 V	-21 V	-800 V	-622 N
Saldo begroting (exclusief sociaal domein)	-654 V	-190 V	-946 V	-1.027 V
Saldo sociaal domein	2.568 N	1.882 N	1.759 N	1.905 N
Saldo begroting 2016-2019 (inclusief sociaal domein)	1.914 N	1.692 N	813 N	878 N

De saldi van de begroting exclusief sociaal domein liggen in de lijn van de saldi zoals verwacht in de Voorjaarsbrief 2015. In de financiële begroting kunt u de verschillenanalyse vinden.

Tenslotte

Ondanks de tekorten op het sociale domein laten wij volgens ons een gezonde begroting achter die het nieuwe college de mogelijkheden biedt om ervoor te zorgen dat onze gemeente een plezierige gemeente blijft om in te wonen, te werken en te ondernemen. Wij wensen het nieuwe college veel succes bij het werken aan de toekomst van onze mooie gemeente.

8 september 2015

Burgemeester en Wethouders van Nijkerk,

De secretaris,

De burgemeester,

mevrouw mr. M.D. Haalstra

de heer mr. drs. G.D. Renkema

Programma's

Uitkomsten werkgroep herijking P&C.

De werkgroep heeft in het voorjaar gewerkt aan aanpassingen van de structuur van deze programmabegroting. Deze aanpassingen zijn nog niet in deze begroting verwerkt. Dit heeft te maken met het feit dat het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) met ingang van 2017 ingrijpend wordt veranderd en de wisseling van college dit najaar. Bij het opstellen van de programmabegroting zullen met inachtneming van de wensen van de raad en de regelgeving van het BBV de structuuraanpassingen worden doorgevoerd.

Algemeen

In de programmabegroting geeft de raad aan wat zij ten aanzien van de verschillende programma's gerealiseerd wenst te zien. Programma's zijn daarbij gericht op het bereiken van een bepaald maatschappelijk effect. De raad formuleert de doelstellingen die gerealiseerd dienen te worden en stelt de budgetten beschikbaar door vaststelling van de financiële begroting. Het college verzorgt - in overleg met de raad - de voorbereiding van de programma's en de bijbehorende doelstellingen, de paragrafen en de financiële begroting, en is verder belast met de uitvoering van de begroting. Een document dat daarbij in beeld komt is de productenraming, die door het college wordt vastgesteld als hulpmiddel ter uitvoering van de (programma)begroting.

Over de uitvoering van de begroting wordt verantwoording afgelegd in twee documenten. Het college stelt, op het niveau van de productenraming, de productenrealisatie vast. De raad krijgt, op het niveau van de programmabegroting, de jaarstukken ter vaststelling aangeboden, nadat die door de accountant zijn gecontroleerd.

In onderstaand schema is de relatie aangegeven tussen de begrotings- en verantwoordingsdocumenten.

<i>actor</i>	<i>begrotingsfunctie</i>	<i>soort begrotings- of verantwoordingsdocument</i>
raad	allocatie	(programma)begroting
	autorisatie	(programma)begroting
	controle	(programma)jaarstukken bestaande uit jaarverslag en jaarrekening
college	beheertechisch	productenraming/productenrealisatie
	bedrijfseconomisch	productenraming/productenrealisatie
	verantwoording	(programma) jaarstukken

Naast de genoemde begrotings- of verantwoordingsdocumenten wordt de raad twee keer per jaar via een bestuursrapportage geïnformeerd.

De opzet van de programma's

In de programma's staan de volgende vragen centraal:

1. Wat willen we bereiken?
2. Wat doen we daarvoor?
3. Wat mag het kosten?

Hieronder wordt toegelicht hoe de programma's zijn opgebouwd.

1. **Wat willen we bereiken?**

Elk programma start met één of meerdere algemene beleidsdoelstellingen, de algemeen beoogde maatschappelijke effecten.

De programmabegroting staat niet op zichzelf. Voor een deel zijn doelstellingen uitgewerkt in beleidsnota's. In de verschillende programma's is daarom een beleidskader vermeld, waarbij in een tabel de nota's zijn aangegeven die de hoofdzaak van het gemeentelijk beleid aangeven.

De intentie is om de doelstellingen per programma zoveel mogelijk concreet en meetbaar te formuleren. Dit gebeurt in een aantal uitgewerkte doelstellingen per programma. Deze doelstellingen staan vermeld in de eerste kolom van de tabel(len) bij het onderdeel "doelstellingen en prestaties". De doelstellingen (als uitwerking van de beoogde maatschappelijke effecten) zijn de basis voor de uit te voeren activiteiten.

2. Wat doen we daarvoor?

De activiteiten die in het begrotingsjaar worden ondernomen om de doelstellingen te realiseren staan vermeld in de kolom "Wat moet er gebeuren om onze doelstellingen te bereiken?" van de tabel(len) bij het onderdeel "doelstellingen en prestaties". Daarnaast is het jaar van uitvoering aangegeven.

3. Wat mag het kosten?

Bij elk programma horen baten en lasten. De raad stelt het beleid vast op het niveau van de programma's en autoriseert de bijbehorende baten en lasten. Autorisatie gebeurt meer specifiek door vaststelling van de financiële begroting. Daarin zijn ook de mutaties in de reserves vermeld en een aantal niet bij de programma's vermelde investeringskredieten.

Binnen de bedragen van de programma's heeft het college de vrijheid om te schuiven met de middelen. Echter, die vrijheid is beperkt omdat de door de raad gestelde doelen en prioriteiten wel bereikt moeten worden. Bij afwijkingen daarin zal de raad geïnformeerd worden. Overschrijding van het budget van een programma behoeft altijd de goedkeuring van de raad.

4. Uitvoeringsinformatie

Bij het vierde vaste onderdeel per programma worden de producten genoemd die tot het budget van een programma horen en waarmee het programma gerealiseerd gaat worden. Hierdoor wordt de koppeling gelegd met de productenraming die het college vaststelt. Ter indicatie van de 'zwaarte' van een product is ook het geraamde bedrag aan uitgaven vermeld. Deze tabel maakt geen deel uit van de vast te stellen begroting door uw raad, omdat dit via de productenraming door het college wordt vastgesteld.

programma 1 Inwoners en Bestuur

Dit programma gaat over de visie van het bestuur op de toekomst van de gemeente. Het gaat ook over een betrouwbare en gestroomlijnde gemeente die goed communiceert met haar inwoners en bedrijven én hen actief betrekt bij ontwikkelingen en het maken van keuzes. Regionale samenwerking is ook een belangrijk punt van aandacht.

De beoogde maatschappelijke effecten van dit programma zijn:

- *goede dienstverlening aan inwoners en bedrijven;*
- *goed, efficiënt, toekomstgericht en toekomstbestendig bestuur van de gemeente;*
- *inwoners die geïnteresseerd zijn in en kennis hebben van het besluitvormingsproces van de gemeenteraad.*

1.1 Beleidskader

Het gemeentelijk beleid over dit programma is hoofdzakelijk geformuleerd in de volgende nota's:

Tabel 1.1

Nota/plan	Planperiode	Jaar vaststelling
Algemene Plaatselijke Verordening (APV)	Doorlopend	2003
Verordening gegevensverstrekking basisregistratie personen	2014 – en verder	2014
Nijkerk in de Regio plaatsbepaling	2010 – en verder	2009
Coalitieakkoord/collegeprogramma	2014 – 2018	2014
Participatienota gemeente Nijkerk	2011 – en verder	2010
Nijkerk heeft Antwoord©	2010 – 2014	2010
Strategische agenda FoodValley	2011 – 2015	2011
Structuurvisie Nijkerk	2011 – en verder	2011
Structuurvisie Binnenstad	2011 – en verder	2011
Kadernota Communicatie	2011 – en verder	2011
Nota Raadscommunicatie 2013+	2013 en verder	2013
Nota Social Media en de gemeente Nijkerk	doorlopend	2012

1.2 Doelstellingen en prestaties

Pijler 1		Een actief betrokken samenleving	
Maatschappelijk effect 1		Goede dienstverlening aan inwoners en bedrijven	
We hebben onze doelstellingen bereikt als	Uitgangssituatie	Wat moet er gebeuren om onze doelstellingen te bereiken?	Jaar van uitvoering
In 2016 de klant op tenminste 60% van alle vragen tijdens het eerste contact antwoord krijgt.	Op 1 april 2015 is het klantcontactsysteem (KCS) in gebruik genomen. De medewerkers zijn getraind op de 10 meest gestelde vragen.	Met het klantcontactsysteem worden de klantcontacten geregistreerd. Via de rapportages uit het systeem ontstaat meer inzicht in de meest gestelde vragen en de beantwoording daarvan bij het eerste contact.	2016 e.v.
De website volledig wordt benut als een volwaardig dienstverleningskanaal.	De website is in 2015 vernieuwd en voldoet aan de webrichtlijnen.	Blijvende inzet op kanaalsturing waardoor het gebruik van de website als transactiekanaal zal toenemen.	2016 e.v.

Pijler 2	Een vitale economie
Speerpunt 1	Samenwerking bedrijfsleven intensiveren en vorming 'economisch stimuleringsfonds'
Maatschappelijk effect 1b	Toekomstgericht en toekomstbestendig bestuur

We hebben onze doelstellingen bereikt als	Uitgangssituatie	Wat moet er gebeuren om onze doelstellingen te bereiken?	Jaar van uitvoering
Samenwerking in regionaal verband concrete meerwaarde oplevert voor Nijkerk, qua kennisdeling, schaalvoordelen, bestuurlijke invloed en toekenning financiële regelingen.	Meerwaarde van regionale samenwerking is op dit moment vooral zichtbaar in bestuurlijke invloed op gebied van Verkeer en Vervoer, Ruimtelijke Ordening en Wonen; in financiële bijdragen o.a. in het kader van het regiocontract en kennisdeling ten aanzien van nieuwe ontwikkelingen. Regionale samenwerking beperkt zich niet meer tot alleen overheden: Zo zijn bedrijfsleven en onderwijsinstellingen medeopstellers van de nieuwe regionale strategische agenda FoodValley.	Met onze regionale partners voeren we diverse regionale projecten uit in het kader van de nieuwe regionale strategische agenda's. We bouwen de Triple Helix-samenwerking in de regio (ondernemers, onderwijs en overheden) verder uit. We zetten in op continuering en doorontwikkeling van regionale gemeentelijke samenwerking op gebied van o.a. bedrijfsvoering en inkoop Jeugdzorg.	2016 e.v.

Pijler 2	Een vitale economie
Speerpunt 2	Vormgeven van de lokale groeiagenda om het ondernemersklimaat te versterken
Maatschappelijk effect 2	Aantrekkelijke bedrijvenlocaties en binnenstad, met goede voorzieningen

We hebben onze doelstellingen bereikt als	Uitgangssituatie	Wat moet er gebeuren om onze doelstellingen te bereiken?	Jaar van uitvoering
Er een aantrekkelijke, toegankelijke en bereikbare binnenstad van Nijkerk is waar het prettig winkelen en verblijven is.	Binnenstad versterken met aantrekkelijke Havenkom.	Gemeente ontwikkelt visie havenkom	2016-2018

1.3 Wat mag het kosten?

In onderstaande tabel zijn de lasten en baten opgenomen die aan het programma Inwoners en Bestuur verbonden zijn.

	<i>(bedragen x € 1.000)</i>			
<i>-/- = voordeel</i>	2016	2017	2018	2019
Lasten	5.256	5.307	5.334	5.317
Baten	668	662	662	668
Saldo programma	4.588	4.644	4.672	4.648
Saldo verwacht ná Voorjaarsbrief 2015	4.729	4.758	4.643	4.643
Verschil	V 141	V 141	N 29	N 5

De verschillen ten opzichte van de Voorjaarsbrief 2015 worden voornamelijk veroorzaakt door de loon- en prijspeilontwikkelingen en doorbelastingeffecten van de overhead. Voor nadere toelichting, zie financiële begroting.

1.4 Uitvoeringsinformatie

Bij het programma Inwoners en Bestuur horen de volgende producten. Ter indicatie zijn per product de lasten voor 2016 vermeld, in afgeronde bedragen.

030	Bestuursorganen	€	2.209.000
031	Bestuurlijke samenwerking	€	149.000
032	Representatie	€	26.000
034	Regionale samenwerking	€	243.000
040	Bestuursondersteuning	€	407.000
041	Bestuursinstrumenten	€	336.000
050	Burgerzaken	€	1.361.000
810	Bovengemeentelijke en structuurplannen	€	525.000

programma 2 Veiligheid

Dit programma gaat over de zorg voor een veilige woon-, werk- en recreatiegemeente. Preventie, toezicht en handhaving en een adequate hulpverlening zijn de pijlers onder dit programma.

De beoogde maatschappelijke effecten van dit programma zijn:

- Nijkerk is een veilige woon-, recreatie- en werkgemeente.

2.1 Beleidskader

Het gemeentelijk beleid over dit programma is hoofdzakelijk geformuleerd in de volgende nota's:

Tabel 2.1

Nota/plan	Planperiode	Jaar vaststelling
Nota Integraal Handhavingsbeleid	2011 – 2014	2011
Regionaal Crisisplan deel I	2011 – 2014	2011
Regionaal Crisisplan deel II	2011 – 2014	2012
Drank- en Horecaverordening Nijkerk 2014	2014 – en verder	2014
Integraal Veiligheidsprogramma Nijkerk 2015-2018	2015 – 2018	2015
Evenementenbeleid gemeente Nijkerk I	2013 - en verder	2013

2.2 Doelstellingen en prestaties

Pijler 3		Een veilige gemeente	
Maatschappelijk effect 1		Nijkerk is een veilige woon-, recreatie en werkgemeente	
We hebben onze doelstellingen bereikt als	Uitgangssituatie	Wat moet er gebeuren om onze doelstellingen te bereiken?	Jaar van uitvoering
De drie prioriteiten van het Integraal Veiligheidsplan (IVP) 2015-2018 een verbetering van >= 10% laten zien (woninginbraken, overlast in de buurt en misbruik van drank en drugs).	De veiligheidsanalyse uit het IVP 2015-2018. Aantal woninginbraken (2012-187),(2013 -227) en (2014-144). Overlast in de buurt bestaat vooral uit te hard rijden, hondenpoep en parkeerproblemen. Kengetallen drank en drugs van GGZ en "uit het veld " zijn tegenstrijdig (beperkt-ernstig). Bekende gegevens zijn: overlast drank/drugs is (2013-34), (2014-47). Aantreffen drugs is (2013-1), (2014-7). Hennepwekerijen (2013-9),(2014-5).	In 2015 is het IVP 2015-2018 vastgesteld. Dit i.s.m. de gemeenten Barneveld en Scherpenzeel. Uitvoeren van de maatregelen per prioriteit en voor de reguliere onderdelen van het IVP. Concrete voorbeelden zijn: uitrollen van buurtpreventieteams, voortzetten buurtbemiddeling en burgernet, kwaliteitsmeter veilig uitgaan, evenementen en veiligheid, aanpak mensenhandel en terrorismebestrijding, aanpak huiselijk geweld en plan van aanpak drugs.	April 2015 2016-2018
De handhaving Wabo, D&H en APV inzet op de vastgestelde prioriteiten, uitgaande van het doel achter de regels en toepassing van zelfregulering waar dat kan.	Het lokale handhavingsbeleid (2011-2014) blijft actueel. Het uitvoeringsbeleid in kader openbare ruimte en drank en horeca is geactualiseerd en afgestemd met het IVP.	Realisatie van de verschillende handhavingsprogramma's voor de Wabo-taken (bij de omgevingsdienst) en de openbare ruimte en drank en horeca. De prioriteiten en de landelijke handhavingstrategie daarbij als kader te benutten.	2016

We hebben onze doelstellingen bereikt als	Uitgangssituatie	Wat moet er gebeuren om onze doelstellingen te bereiken?	Jaar van uitvoering
	De Rijksoverheid heeft een landelijke handhavingsstrategie vastgesteld. Uitbreiding van vergunningsvrije activiteiten (Omgevingswet) in combinatie met zelfregulering bouwtoezicht wordt door het Rijk voorbereid.		
In 2015 drugsbeleid wordt opgesteld om het gebruik van drugs te ontmoedigen. De doelstelling hierbij is dat het aantal jongeren dat softdrugs gebruikt eind 2018 minder dan 10% bedraagt. Hierbij gaat het met name om de gezondheidseffecten. De ontmoediging sluit tevens de vestiging van coffeeshops uit, in combinatie met de al bestaande aanpak van koeriers en wietplantages.	Met alle betrokkenen is het plan van aanpak ontmoedigen drugsgebruik gemaakt.	In samenspraak met de bewoners, scholen, moedige moeders, kerken, jeugd- en jongerenwerk, politie, Victas en derden gezamenlijk uitvoering geven aan het plan van aanpak ontmoedigen drugsgebruik. De thema's zijn: preventie, vroeg signalering, aanbod, behandeling, familie – vrienden – netwerk en nazorg.	2016-2018

2.3 Wat mag het kosten?

In onderstaande tabel zijn de lasten en baten opgenomen die aan het programma Veiligheid verbonden zijn.

	<i>(bedragen x € 1.000)</i>			
<i>-/- = voordeel</i>	2016	2017	2018	2019
Lasten	3.674	3.659	3.636	3.641
Baten	30	30	30	30
Saldo programma	3.644	3.629	3.606	3.611
Saldo verwacht ná Voorjaarsbrief 2015	3.634	3.643	3.594	3.594
Verschil	N 10	V 14	N 12	N 17

De verschillen ten opzichte van de Voorjaarsbrief 2015 worden voornamelijk veroorzaakt door de loon- en prijspeilontwikkelingen en doorbelastingeffecten van de overhead. Voor nadere toelichting, zie financiële begroting.

2.4 Uitvoeringsinformatie

Bij het Programma Veiligheid horen de volgende producten. Ter indicatie zijn per product de lasten voor 2016 vermeld, in afgeronde bedragen.

110	Openbare orde en veiligheid	€	251.000
111	Vergunningen voor evenementen etc.	€	243.000
120	Regionale brandweer	€	2.973.000
124	Rampenbestrijding	€	207.000

programma 3 Wonen

Dit programma omvat de zorg voor het plezierig wonen in de gemeente Nijkerk. Naast het belang dat de woon- en leefomgeving prettig is, moeten er ook voldoende kwalitatief goede woningen beschikbaar zijn voor alle doelgroepen.

De beoogde maatschappelijke effecten van dit programma zijn:

- kwalitatief en kwantitatief voldoende en passende woonruimte voor de bevolking van de gemeente Nijkerk;
- een plezierige en schone woon- en leefomgeving.

3.1 Beleidskader

Het gemeentelijk beleid over dit programma is hoofdzakelijk geformuleerd in de volgende nota's/plannen:

Tabel 3.1

Nota/plan	Planperiode	Jaar vaststelling
Handboek groenbeleid	doorlopend	2003
Integraal beheerplan openbare Ruimte IBOR	2004 – en verder	2004
Gemeentelijk Waterplan	2005 – 2030	2006
Bouwbeleidsplan	2009 – 2012	2009
Nota inbreidingslocaties	2012 – 2015	2012
Welstandsnota	Doorlopend	2013
Werkplan toezicht openbare ruimte en drank en horeca	2015 e.v.	2015
Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan (VGRP)	2012 – 2016	2012
De Woonvisie 2015+	2015 – en verder	2015
Handhavingsbeleid onrechtmatige bewoning recreatieverblijven	doorlopend	2015
Bestemmingsplannen en beeldkwaliteitplannen voor bestaande en nieuwe woongebieden	Doorlopend	Doorlopend
Huisvestingsverordening 2015	doorlopend	2015

3.2 Doelstellingen en prestaties

Pijler 1		Een actief betrokken samenleving	
Maatschappelijk effect 2	Vitale kernen met een eigen identiteit en voorzieningen waar het voor alle doelgroepen goed wonen is.		
We hebben onze doelstellingen bereikt als	Uitgangssituatie	Wat moet er gebeuren om onze doelstellingen te bereiken?	Jaar van uitvoering
Het onderhoud van de openbare ruimte, waar mogelijk door de samenleving, op niveau basis wordt onderhouden.	Het onderhoud van de openbare ruimte wordt op niveau basis onderhouden.	Als gemeente een voorbeeld functie blijven vervullen door de openbare ruimte op niveau basis te onderhouden en dit te controleren d.m.v. schouw.	2016 e.v.
De inrichting van de openbare ruimte in samenspraak met de samenleving tot stand komt.	Op basis van de nota Participatie worden plannen gemaakt voor de openbare ruimte. Hierbij is er een balans tussen draagvlak vanuit de samenleving en de belangrijkste beleidskaders.	Bij herinrichtingen of nieuwe aanleg van de openbare ruimte nagaan of er draagvlak is bij de samenleving om afspraken te maken voor het uitvoeren van het onderhoud van de openbare ruimte.	2016 e.v.

Pijler 1	Een actief betrokken samenleving
-----------------	---

Maatschappelijk effect 2	Vitale kernen met een eigen identiteit en voorzieningen waar het voor alle doelgroepen goed wonen is.
---------------------------------	--

		Samen met bewoners en ondernemers afspraken maken voor het overdragen van het onderhoud van de openbare ruimte naar bewonersgroepen.	2016 e.v.
		Bij de voorbereiding van projecten in de openbare ruimte wordt de samenleving actief betrokken. Hierbij wordt gebruik gemaakt van enquêtes, informatie avonden met reactieformulieren en de formele inspraakprocedure om tot een vastgesteld ontwerp te komen.	2016 e.v.
Mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt ook via de gemeentelijke dienst worden voorbereid op een terugkeer naar de arbeidsmarkt; de inzet van social return zal hierbij maximaal worden toegepast bij het onderhoud van de openbare ruimte.	Op basis van de onderhoudsbestekken openbare ruimte werken gedurende het gehele jaar 12 personen op basis van social return.	Handhaven inzet social return in de onderhouds- bestekken openbare ruimte conform de uitgangssituatie.	2016 e.v.
		Een meerwaarde leveren door de competenties van de "eigen dienst" Wijkbeheer verder te ontwikkelen tot een eenheid die mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt ondersteunt om te re-integreren in het arbeidsproces.	2016 e.v.

Pijler 1	Een actief betrokken samenleving
-----------------	---

Maatschappelijk effect 2a	Voldoende woningvoorraad, die kwalitatief aansluit bij de woonwensen van de inwoners van de gemeente Nijkerk.
----------------------------------	--

We hebben onze doelstellingen bereikt als	Uitgangssituatie	Wat moet er gebeuren om onze doelstellingen te bereiken?	Jaar van uitvoering
Er rekening houdend met de markt voldoende mogelijkheden zijn om nieuwe woningen te bouwen, zodat de inwoners van Nijkerk meer keuzemogelijkheden hebben op de woningmarkt.	Gemiddelde planvoorraad van 175 woningen per jaar (1).	Meer woningen bouwen als de markt het toelaat, waarbij inbreidingslocaties gaan voor uitbreidingslocaties.	2016-2018
Er tussen de 3.100 en 3.400 sociale huurwoningen beschikbaar zijn huishoudens met een laag inkomen.	36% van de kernvoorraad wordt bewoond door mensen met een te hoog inkomen.	Afspraken maken met de corporaties over de beschikbaarheid van de kernvoorraad.	2016
Er meer mogelijkheden zijn voor de middeninkomens.	36% van de kernvoorraad wordt bewoond door mensen met een te hoog inkomen.	Afspraken maken met de corporaties over de doorstroming van de middeninkomens uit de sociale huurwoningenvoorraad. Afspraken maken met projectontwikkelaars over de bouw van goedkope koopwoningen en middeldure huurwoningen.	2016-2018

Pijler 1 Een actief betrokken samenleving

Maatschappelijk effect 2a Voldoende woningvoorraad, die kwalitatief aansluit bij de woonwensen van de inwoners van de gemeente Nijkerk.

Er voldoende mogelijkheden zijn om (langer) zelfstandig te wonen.	Er is voldoende woningvoorraad, die afhankelijk van de behoefte ingezet kan worden als intramurale plaats of zelfstandige (zorg)woning.	In samenwerking met de corporaties en zorgaanbieders vraag en aanbod monitoren.	2016-2018
	Vergunningsvrij bouwen van een mantelzorgwoning op het erf is meestal mogelijk.	Om oplossingen mogelijk te maken zetten we in ieder geval in op:	
		- verruiming van de planologische ruimte voor ouderenhuisvesting in de buurt van voorzieningen,	2016-2018
		- verruiming van de planologische mogelijkheden voor inwoning/mantelzorg in bestemmingsplannen,	2016
		- toepassen en stimuleren van het gebruik van (nieuwe) wettelijke mogelijkheden vergunningsvrij een mantelzorgwoning op het erf of tuin te bouwen.	2016

1) Uitgaande van 15% planuitval en rekening houden met marktwerking is een gemiddelde plancapaciteit van 175 woningen nodig om een gemiddelde bouwproductie van 150 woningen per jaar te realiseren.

Pijler 1 Een actief betrokken samenleving

Maatschappelijk effect 2b Meer ruimte bieden voor de ontwikkeling van inbreidingsplannen voor woningbouw

We hebben onze doelstellingen bereikt als	Uitgangssituatie	Wat moet er gebeuren om onze doelstellingen te bereiken?	Jaar van uitvoering
Inbreidingsplannen voor uitbreidingsplannen gaan.	Een gemengd woningbouwprogramma met inbreidings- en uitbreidingsplannen.	Binnen het woningbouwprogramma prioriteit toekennen aan inbreidingslocaties.	2016
Het groene karakter van wijken zoveel mogelijk behouden blijft.	De gemeente bepaalt de ruimtelijke randvoorwaarden voor planontwikkeling.	De ruimtelijke kwaliteit van een plan wordt onderdeel van het proces tussen initiatiefnemer en omwonenden.	2016-2018
Omwonenden actief worden betrokken bij de ontwikkeling van inbreidingsplannen.	De gemeente leidt het ontwikkelingsproces van inbreidingsplannen en borgt als onderdeel daarvan de betrokkenheid van omwonenden.	Initiatiefnemers en omwonenden stimuleren en faciliteren om samen een actief ontwikkelproces bij inbreidingsplannen uit te voeren.	2015 e.v.

Pijler 2	Een vitale economie
Speerpunt 2	Vormgeven van de lokale groeiagenda om het ondernemersklimaat te versterken
Maatschappelijk effect 3	Ondernemers voelen zich welkom in Nijkerk

We hebben onze doelstellingen bereikt als	Uitgangssituatie	Wat moet er gebeuren om onze doelstellingen te bereiken?	Jaar van uitvoering
Ruimtelijk beleid en regelgeving is verminderd.	Veel gemeentelijk beleid en regelgeving.	In nauwe samenspraak met ondernemers, gemeentelijk beleid en regelgeving afschaffen of vereenvoudigen.	2016
Planologische procedures zijn geüniformeerd, verminderd en verkort.	Veel en uiteenlopende planologische procedures.	Procedures vereenvoudigen, verminderen en verkorten, door de opstelling van globale en flexibele eindplannen, lean werken en minimaal 2 keer per jaar opstelling 'veeg'-bestemmingsplannen.	2016-2018
Meer planologische ruimte wordt geboden aan initiatiefnemers die op goede wijze invulling geven aan hun maatschappelijke verantwoordelijkheid voor de werk- en leefomgeving.	Geen onderscheid in planologische ruimte en mogelijkheden voor initiatiefnemers	In bestemmingsplannen extra planologische ruimte bieden aan initiatiefnemers die hun activiteiten op een goede manier afstemmen op hun omgeving.	2016-2016

3.3 Wat mag het kosten?

In de volgende tabel zijn de lasten en baten opgenomen die aan het programma Wonen verbonden zijn.

	<i>(bedragen x € 1.000)</i>			
<i>-/- = voordeel</i>	2016	2017	2018	2019
Lasten	23.934	21.705	23.055	22.516
- Woningbouwkavels	8.735	6.434	7.693	7.108
- Overige activiteiten	15.199	15.271	15.362	15.408
Baten	17.622	14.419	15.732	15.146
- Woningbouwkavels	9.685	6.434	7.693	7.108
- Overige activiteiten	7.937	7.985	8.038	8.038
Saldo programma	6.312	7.286	7.323	7.370
Saldo verwacht ná Voorjaarsbrief 2015	6.325	7.310	7.359	7.359
Verschil	V 13	V 24	V 36	N 11

De verschillen ten opzichte van de Voorjaarsbrief 2015 worden voornamelijk veroorzaakt door de loon- en prijspeilontwikkelingen, doorbelastingeffecten van de overhead en ontwikkelingen ten aanzien van de bouwgrondexploitatie. Voor nadere toelichting, zie financiële begroting.

3.4 Uitvoeringsinformatie

Bij het programma Wonen horen de volgende producten. Ter indicatie zijn per product de lasten voor 2016 vermeld, in afgeronde bedragen.

221	Waterlossingen	€	176.000
240	Integraal beheer openbare ruimte	€	4.951.000
560	Groen	€	552.000
563	Speelvoorzieningen	€	146.000
720	Afval	€	3.205.000
721	Riolering	€	2.572.000
811	Bestemmingsplannen	€	821.000
820	Volkshuisvesting	€	258.000
822	Bouwzaken	€	2.519.000
830	Woningbouwkavels	€	8.735.000

programma 4 Economie en Milieu

Dit programma gaat over een gezonde en duurzame lokale economie. Elementen hierin zijn de zorg voor voldoende hoogwaardige bedrijventerreinen, een goed arbeidsmarktbeleid en het versterken van toerisme en recreatie, het bevorderen van het gebruik van duurzame energie en duurzaam ondernemen. Ook gaat dit programma over het stimuleren van de inwoners om te voorzien in een eigen inkomen in loondienst of als zelfstandig ondernemer.

De beoogde maatschappelijke effecten van dit programma zijn:

- een gezonde lokale economie;
- het aanbod aan werkgelegenheid afgestemd op de plaatselijke vraag;
- een goede lokale leefkwaliteit door een schone en veilige omgeving;
- inwoners die zich verantwoordelijk voelen voor hun bijdrage aan een leefbaar milieu.

4.1 Beleidskader

Het beleid van Nijkerk over deze programmaliijn is hoofdzakelijk geformuleerd in de volgende nota's:

Tabel 4.1

Nota/plan	Planperiode	Jaar vaststelling
Nijkerk CO ₂ -neutraal in 2035	2012 – 2020	2012
Notitie Arbeidsmarktbeleid	2009 – en verder	2009
Beleid promotie en acquisitie bedrijvigheid Structuurvisie Nijkerk-Hoevelaken	2011 – en verder	2011
Binnenstadvisie Nijkerk "Binnenstad als Buitenkans"	2011 – en verder	2011
Milieu-uitvoeringsprogramma	2013 – 2016	2013
Nota re-integratiebeleid Nijkerk: selectief en sociaal	2013	2013
Hoofdlijnennota "Op weg naar een vernieuwd sociaal domein	2015 – en verder	2014
Aanvullend beleidskader sociaal domein	2015 – en verder	2014
Notitie Participatiewet: uitkering en naleving	2015 – en verder	2014
Re-integratieverordening	2015 en verder	2015
Koepelplan Landgoed Appel	2015 en verder	2015

4.2 Doelstellingen en prestaties

Pijler 1	Een actief betrokken samenleving
Maatschappelijk effect 2c	Waardevolle natuurgebieden blijven behouden

We hebben onze doelstellingen bereikt als	Uitgangssituatie	Wat moet er gebeuren om onze doelstellingen te bereiken?	Jaar van uitvoering
In het buitengebied het waardevolle landschap gekoesterd en waar nodig versterkt is; daarbij is er aandacht voor cultuurhistorie.	Er is een Landschapsontwikkelingsplan (tevens toetsingskader voor ontwikkelingen). Per landschapstype is aangegeven hoe deze kwaliteit behouden en versterkt kan worden. Er zijn specifieke ontwikkelingsvisies voor o.a. Landgoed Appel, Slichtenhorst en de Groene Buffer.	We voeren gesprekken met partijen zoals Landschapsbeheer Gelderland, landgoedeigenaren (o.a. van Landgoed Appel); partijen in de Groene Buffer, en faciliteren hun projecten:	2016 e.v.

We hebben onze doelstellingen bereikt als	Uitgangssituatie	Wat moet er gebeuren om onze doelstellingen te bereiken?	Jaar van uitvoering
		Lobbyen bij de provincie Gelderland voor vervolfinanciering na afloop van het regiocontract eind 2015.	2016 e.v.
Leegstand vrijkomende agrarische bebouwing stabiliseert door goede herbestemming of afbreken van deze gebouwen.	In het buitengebied komt een grote hoeveelheid agrarische bebouwing vrij door toename van het aantal stoppers. Veel stoppers hebben hun pensioen vastzitten in het bedrijf en de gebouwen.	Oplossingen zoeken en uitvoeren in samenwerking met LTO en buurgemeenten met dezelfde problematiek.	

Pijler 1	Een actief betrokken samenleving
Maatschappelijk effect 3	Vergroting van de zelfstandigheid van inwoners

We hebben onze doelstellingen bereikt als	Uitgangssituatie	Wat moet er gebeuren om onze doelstellingen te bereiken?	Jaar van uitvoering
30% van de doelgroep 'personen met een arbeidsbeperking' (Participatiewet) een betaalde baan heeft.	N.v.t.: nieuwe taak.	<p>Personeelsbeleid ter sprake brengen bij bedrijfsbezoeken.</p> <p>Integrale samenwerking in gemeentelijke organisatie.</p> <p>Zo nodig inzetten loonkostensubsidies, no risk polis, werkplek-aanpassingen en job coaches.</p>	2016 e.v.
Het gebruik van het armoedebeleid tenminste op het bestaande niveau blijft	Huidig gebruik is: - meedoen: 35%,	<p>Vereenvoudiging en digitalisering beleid en procedures.</p> <p>Combineren met ondernemersbenadering en met Gebiedsteams.</p>	2016 e.v.
Minder huishoudens schulden hebben.	Huidig aantal is: - 196 meldingen	Preventieplan 2016 uitvoeren	2016 e.v.

Pijler 2	Een vitale economie
Speerpunt 1	Samenwerking bedrijfsleven intensiveren en vorming 'economisch stimuleringsfonds'
Maatschappelijk effect 1	Bredere lokale betrokkenheid en participatie van ondernemers.

We hebben onze doelstellingen bereikt als	Uitgangssituatie	Wat moet er gebeuren om onze doelstellingen te bereiken?	Jaar van uitvoering
Er een 'marktplaats' ontstaat waarbij ondernemers concrete ideeën/plannen kunnen aandragen voor verbetering van het ondernemersklimaat	Gemeente initieert en bepaalt grotendeels de economische kaders; bedrijfsleven levert input en denkt mee.	Samen met bedrijfsleven en onderwijsinstellingen nieuwe vorm van samenwerking verder invullen (bijv. in kader van de werkgroepen in de Binnenstad en de Lokale Groeiagenda).	2016 e.v.

(= realisatie van de lokale groeiagenda) en vergroting maatschappelijke inzet van het bedrijfsleven.	Grote diversiteit ondernemerscollectieven (zoals BHN, NOV, OVH, LTO) en overlegstructuren tussen bedrijfsleven en gemeente.	Via een 'ondernemersfonds' financiering organiseren voor initiatieven vanuit het bedrijfsleven: transparant maken waaraan welke budgetten worden besteed.	2016 e.v.
Minimaal 30% van de ondernemers meebepaalt welke ideeën/plannen worden opgepakt.	De organisatiegraad is relatief beperkt: minder dan 30% van de ondernemers is lid van NOV of OVH. De BHN verenigt maximaal 40% van de bedrijven. Hierdoor betaalt maar een deel van bedrijven mee aan gemeenschappelijke initiatieven.	Faciliteren dat freeriders ook meedoen en meebetalen en ondernemers onderling elkaar enthousiasmeren tot inzet en samenwerking. Mogelijke vorm daarvoor is de BIZ.	2016

Pijler 2	Een vitale economie
Speerpunt 2	Vormgeven van de lokale groeiagenda om het ondernemersklimaat te versterken
Maatschappelijk effect 2	Aantrekkelijke bedrijvenlocaties en binnenstad, met goede voorzieningen

We hebben onze doelstellingen bereikt als	Uitgangssituatie	Wat moet er gebeuren om onze doelstellingen te bereiken?	Jaar van uitvoering
Nijkerk aantrekkelijk blijft voor het runnen van een onderneming. Met het rapportcijfer minimaal 7,4 voor het vestigingsklimaat.	In 2012 kreeg het vestigingsklimaat van Nijkerk een 7,4 van ondernemers.	Faciliteren bij de doorontwikkeling van de lokale groeiagenda door bedrijfsleven ter stimulering van de lokale economie en daaruit voortvloeiende acties.	2016 e.v.
Kwaliteit van de bedrijfslocaties en voorzieningen maximaal aansluiten bij wensen van bedrijfsleven.	Bedrijventerreinen zijn deels verouderd en er is sprake van leegstand op bedrijventerreinen (oktober 2013: ca. 22.000 m2 vvo kantoorruimte en 52.000 m2 vvo bedrijfsruimte).	Ondernemers/ontwikkelaars faciliteren om initiatieven tot parkmanagement te ontplooiën en daarnaast bijv. leegstaande bedrijfspanden te herontwikkelen.	2016 e.v.
	Onderzoek heeft uitgewezen dat betere benutting vaarweg Arkervaart onder voorwaarden mogelijk is.	Ondernemers stimuleren tot en faciliteren bij het beter benutten van de mogelijkheden van de vaarweg Arkervaart (containersoverslagpunt, aanpassing sluizen, etc.)	2016 e.v.
	Er zijn kansen aan te sluiten bij beleid van andere overheden om slimme en schone logistiek te bevorderen.	Stimuleren dat ondernemers het initiatief nemen bij de Lobby voor provinciale/Europese subsidies t.b.v. eventuele verdere ontwikkeling vaarweg Arkervaart; stimuleren dat ondernemers het voortouw nemen.	2016 en dan doorlopend.
Ondernemers en bewoners in samenspraak met een provider initiatieven ontwikkelen voor een (collectieve) glasvezelaansluiting.	In het buitengebied is nog geen glasvezelverbinding aanwezig. Op industrieterreinen in beperkte mate.	Initiatieven vanuit ondernemers ondersteunen en de benodigde vergunningen verstrekken voor de aanleg van glasvezel in de openbare ruimte.	2016 e.v.
Nijkerk stad bekend staat om haar levendige en gastvrije binnenstad met attractieve winkels.	Gastvrije binnenstad en kwaliteit winkelcentra bedreigd door faillissementen.	Via werkgroep Branding binnenstad detaillisten faciliteren bij het inspelen op kansrijke en bedreigende trends, zoals toename online, digitalisering, etc..	2016 e.v.

Pijler 2	Een vitale economie		
Speerpunt 2	Vormgeven van de lokale groeiagenda om het ondernemersklimaat te versterken		
Maatschappelijk effect 2	Aantrekkelijke bedrijvenlocaties en binnenstad, met goede voorzieningen		
		Met partners opstellen economische kansenkaart voor een sterke compacte binnenstad.	2016
	Gastvrije binnenstad bedreigd door leegstand, beperkte branchering en eenzijdige bewoning.	Via werkgroep Vastgoed binnenstad verhuurders bewegen tot: -aanpassen huurprijzen om gewenste branchering te realiseren, -minder kamerverhuur en meer mogelijkheden voor verhuur aan gezinnen met kinderen.	2016 e.v.

Pijler 2	Een vitale economie		
Speerpunt 2	Vormgeven van de lokale groeiagenda om het ondernemersklimaat te versterken		
Maatschappelijk effect 3	Ondernemers voelen zich welkom in Nijkerk		
We hebben onze doelstellingen bereikt als	Uitgangssituatie	Wat moet er gebeuren om onze doelstellingen te bereiken?	Jaar van uitvoering
Gemeentelijk kaders en procedures geen onnodige belemmeringen vormen voor ondernemers.	Ondernemers ervaren veel regel- en lastendruk, waarvan voor hen nut en noodzaak niet altijd duidelijk is.	Knelpunten in kaart brengen en oplossen, onder andere door regels te schrappen.	2016 e.v.
	Ondernemers hebben te maken met veel schakels in hun contacten met de gemeente.	Digitale dienstverlening waar het kan en uitbreiden. Waar digitale oplossingen (nog) niet werken kiezen voor één aanspreekpunt voor (groep van) ondernemers.	2016 e.v.

Pijler 2	Een vitale economie		
Speerpunt 3	Faciliteren maatschappelijk verantwoord ondernemen		
Maatschappelijk effect 4	Beperkte werkloosheid en meer werk dichtbij huis		
We hebben onze doelstellingen bereikt als	Uitgangssituatie	Wat moet er gebeuren om onze doelstellingen te bereiken?	Jaar van uitvoering
Het werkloosheidspercentage maximaal 6,6% blijft.	Een werkloosheidspercentage van 6,6% op 1-1-2015.	Integraal samenwerken in gemeentelijk netwerkteam voor een integrale ondernemersbenadering en dienstverlening. Lokale dienstverlening (maatwerk) bij personele vraagstukken.	2016 e.v.
Er banen voor middelbaar en hoger opgeleiden bijkomen in Nijkerk.	Nijkerk kent een gemiddeld wat hoger opgeleide bevolking die deels buiten de gemeente werkt.	Aantrekken van bedrijven die hoogwaardige werkgelegenheid bieden. Dit vergt gerichte acquisitie (ook in regionaal verband). Benutting aanbod passende arbeid voor nieuwe doelgroepen binnen het Sociaal Domein.	2016 e.v.

We hebben onze doelstellingen bereikt als	Uitgangssituatie	Wat moet er gebeuren om onze doelstellingen te bereiken?	Jaar van uitvoering
	Omgekeerd bieden Nijkerkse bedrijven laaggeschoold werk aan veel werknemers van buiten de gemeente.	Verkoop van 1,6 ha per jaar voor de bedrijvenlocaties de Flier en Arkerpoort samen.	

Pijler 2	Een vitale economie
Speerpunt 3	Faciliteren maatschappelijk verantwoord ondernemen
Maatschappelijk effect 5	Minder CO2-uitstoot door energiebesparing en gebruik duurzame energie

We hebben onze doelstellingen bereikt als	Uitgangssituatie	Wat moet er gebeuren om onze doelstellingen te bereiken?	Jaar van uitvoering
Nijkerk in 2035 CO2-neutraal is met de tussenstap: in 2020 30% CO2-reductie, 2% energiebesparing per jaar en 20% van het verbruik is afkomstig van duurzame energie (wind, zon en biomassa).	Er wordt in de gemeente geen windenergie opgewekt, wel zonne-energie op daken en een geringe hoeveelheid energie uit biomassa. Stadhuis en bedrijfsvoering onderzocht en kansen vastgelegd in rapport. Beginnende initiatieven vanuit bedrijfsleven voor stimulering energiezuinige woningen en bedrijven. Enkele koplopende bedrijven zijn ver met MVO en verduurzaming, het gros nog niet.	CO2-zuinige gemeentelijke gebouwen en zonnepanelen op geschikte eigen daken en maatschappelijk vastgoed. 100% energieneutrale nieuwbouw (o.a. Doornsteeg), ook gemeentelijke gebouwen. Stimuleren elektrisch vervoer en rijden op groen gas. Stimuleren zonne-energie (o.a. zon op daken van particuliere huiseigenaren en zonneparken op braakliggend terrein). Stimuleren energetisch renoveren Met behulp van Platform Wij Nijkerk initiatieven uit de samenleving versterken door aanmoedigen en verbinden (zoals energie uit biomassa, zonne-energie, zuinig omgaan met grondstoffen en water, sociale duurzaamheid).	2016 e.v. 2016 e.v. 2016-2017 2016 e.v. 2016 e.v.

4.3 Wat mag het kosten?

In onderstaande zijn de lasten en baten opgenomen die aan het programma Economie en Milieu verbonden zijn.

	<i>(bedragen x € 1.000)</i>			
<i>-/- = voordeel</i>	2016	2017	2018	2019
Lasten	19.500	17.078	16.441	15.766
- Bedrijfskavels	7.085	4.683	3.975	3.104
- Overige activiteiten	12.415	12.395	12.466	12.661
Baten	12.560	10.331	9.823	9.152
- Bedrijfskavels	7.085	4.683	3.975	3.104
- Overige activiteiten	5.475	5.648	5.848	6.048
Saldo programma	6.940	6.747	6.618	6.614
Saldo verwacht ná Voorjaarsbrief 2015	6.946	6.760	6.631	6.631
Verschil	V 6	V 13	V 13	V 17

4.4 Uitvoeringsinformatie

Bij het programma Economie en Milieu horen de volgende producten. Ter indicatie zijn per product de lasten voor 2016 vermeld, in afgeronde bedragen.

310	Markten	€	55.000
320	Bedrijvigheid	€	271.000
550	Natuur en Landschap	€	250.000
561	Recreatieve voorzieningen	€	141.000
562	Toerisme	€	115.000
610	Bijstandsverlening	€	7.280.000
611	Werkloosheid- en werkgelegenheidsprojecten	€	3.290.000
612	Inkomensvoorzieningen	€	243.000
722	Klimaat en duurzaamheid	€	258.000
723	Milieubeheer	€	378.000
821	Eigendommen	€	133.000
831	Bedrijfskavels	€	7.085.000

programma 5 Bereikbaarheid

Dit programma gaat over het bereikbaar zijn en blijven van de gemeente Nijkerk. De gemeente Nijkerk moet goed bereikbaar zijn over de weg, het spoor en het water. Ook de bereikbaarheid tussen de kernen is van belang. De gemeente stimuleert waar mogelijk het gebruik van de fiets en het openbaar vervoer.

De beoogde maatschappelijke effecten van dit programma zijn:

- een goede en veilige bereikbaarheid van de gemeente over de weg, het spoor en het water.

5.1 Beleidskader

Het beleid van Nijkerk over dit programma is hoofdzakelijk geformuleerd in de volgende nota's/plannen:

Tabel 5.1

Nota/plan	Planperiode	Jaar vaststelling
Visie Torenstraat / Vrijheidslaan	2013 – 2020	2012
Parkeerbeleidsplan	2014 – 2020	2014
Gemeentelijk Verkeers- en Vervoerplan (GVVP)	2010 – 2020	2011
Programma van eisen verkeersplan Centrum Nijkerk		

5.2 Doelstellingen en prestaties

Pijler 1 Een actief betrokken samenleving			
Maatschappelijk effect 2d		Goede bereikbaarheid voor inwoners en werknemers met minimale aantasting van de leefbaarheid	
We hebben onze doelstellingen bereikt als	Uitgangssituatie	Wat moet er gebeuren om onze doelstellingen te bereiken?	Jaar van uitvoering
Verdubbeling van de frequentie van de treinverbinding van en naar station Nijkerk wordt gerealiseerd.	2x per uur per richting is er een treinverbinding vanaf station Nijkerk.	Lobby (zoveel mogelijk in regionaal verband) bij provincie Gelderland, provincie Utrecht, ministerie van I&M, ProRail.	2016-2018
We invulling hebben gegeven aan het begrip basismobiliteit.	Gedeputeerde Staten van de provincie Gelderland willen toewerken naar een toekomstbestendige invulling van de basismobiliteit in Gelderland met ingang van 2017. Uitgangspunt van de provincie is een vernieuwd concept van basismobiliteit waarin de regiogemeenten een regierol vervullen in lokale vervoeroplossingen, inclusief regiotaxi.	We gaan samen met de regiogemeenten toewerken naar een samenwerkingsovereenkomst tussen regio en provincie over de gewijzigde verdeling van bevoegdheden tussen de regiogemeenten en de provincie. In eerste instantie zal alleen de bevoegdheid voor de regiotaxi worden overgedragen. Later zal daar ook een deel van het openbaar vervoer bij komen.	2016-2018
Er in het maatgevende spitsuur geen congestievorming optreedt op de N301 in Nijkerk en een veilige verkeersafwikkeling kan plaatsvinden.	N301 heeft op sommige wegvakken te maken met congestievorming (zoals bijvoorbeeld Ambachtstraat met aansluiting op Berencamperweg en de aansluiting Frieswijkstraat – N301).	Een plan opstellen voor de trajectaanpak van de N301 op korte termijn. In samenspraak met de provincie Gelderland en daarbij een verkenning uitvoeren naar de herinrichting van het kruispunt Van Middachtenstraat/ Barneveldseweg/ Frieswijkstraat.	2015 -2016

We hebben onze doelstellingen bereikt als	Uitgangssituatie	Wat moet er gebeuren om onze doelstellingen te bereiken?	Jaar van uitvoering
		Uitvoering trajectaanpak N301 met in het bijzonder aandacht voor de verkeersafwikkeling op de kruispunten (ovv Prov. Gelderland).	2016
		Vorbereidingen treffen om een verbreding van de N301 op lange termijn mogelijk te maken door: - lobby voor subsidiemogelijkheden bij o.a. de provincie.	2016-2018
In de ochtend- en avondspits voor de spoorwegovergang Amersfoortseweg geen opstoppingen zijn.	De bestaande spoorwegovergang Amersfoortseweg leidt in de spits tot opstoppingen.	Aanleg spooronderdoorgang Amersfoortseweg. In combinatie met de aanleg van de tunnel Amersfoortseweg een deel van de weg ingericht als 50km-weg.	2016
Er een aantrekkelijk en verkeersveilig fietsnetwerk binnen de gemeente Nijkerk is, met extra aandacht voor de verkeersonveilige en drukke kruispunten.	Er is een volledig fietsnetwerk binnen de gemeente Nijkerk aanwezig, wel is er sprake van een aantal onveilige oversteeklocaties en gedateerde inrichting van de fietsvoorziening.	Herinrichting rotonde Frieswijkstraat-Torenstraat met vrij liggende fietspaden. Herinrichting Amersfoortseweg te hoogte van spoorwegovergang, door aanleg spoortunnel en beveiligde fietsoversteek Amersfoortseweg ter hoogte van de Ds. Kuyperstraat Aanleg fietstunnels voor de (hoofd) ontsluiting van de wijk Doornsteeg ter hoogte van de N301 en Arkemheenweg.	2016 2016-2017 2018 e.v.

Pijler 2	Een vitale economie
Speerpunt 2	Vormgeven van de lokale groeiagenda om het ondernemersklimaat te versterken
Maatschappelijk effect 2	Aantrekkelijke bedrijvenlocaties en binnenstad, met goede voorzieningen

We hebben onze doelstellingen bereikt als	Uitgangssituatie	Wat moet er gebeuren om onze doelstellingen te bereiken?	Jaar van uitvoering
Er een aantrekkelijke, toegankelijke en bereikbare binnenstad van Nijkerk is waar het prettig winkelen en verblijven is.	Vanuit de Binnenstadsvisie de wens het verblijfsklimaat van het centrum van Nijkerk te verbeteren, waarbij de bereikbaarheid (verkeersafwikkeling), verkeersveiligheid en leefbaarheid een belangrijke rol spelen voor alle vervoersvormen.	Het Verkeersplan Centrum Nijkerk opstellen (auto, fiets, voetganger). Dit plan dient duidelijkheid te creëren over de uitgangspunten en randvoorwaarden voor het verkeer in het centrum van Nijkerk. Het plan bevat daarbij bovendien een concreet maatregelenpakket met uitvoeringsprogramma. Via werkgroep Openbare ruimte binnenstad met partners afspraken maken over en komen tot uitvoering van:	2016
		- Herinrichting openbare ruimte winkelgebied (rondje) binnenstad,	2017
		- uitvoering Oosterpoort fase 2 ,	2016 opstarten
		- herinrichting omgeving Van Reenenpark (verbeteren verbinding station Nijkerk – centrumgebied Nijkerk),	2017
		- herinrichting Torenstraat en Vrijheidslaan.	2018 e.v.

5.3 Wat mag het kosten?

In onderstaande zijn de lasten en baten opgenomen die aan het programma Bereikbaarheid verbonden zijn.

(bedragen x € 1.000)

-/- = voordeel	2016	2017	2018	2019
Lasten	10.777	6.911	6.473	6.075
- Investerings maatschappelijk nut	6.071	2.197	1.750	1.345
- Overige activiteiten	4.706	4.714	4.723	4.730
Baten	6.621	1.913	1.452	1.462
- Investerings maatschappelijk nut	5.721	1.012	550	560
- Overige activiteiten	900	901	902	902
Saldo programma	4.156	4.999	5.022	4.613
Saldo verwacht ná Voorjaarsbrief 2015	4.570	5.497	6.769	6.769
Vershil	V 414	V 498	V 1.747	V 2.156

De verschillen ten opzichte van de Voorjaarsbrief 2015 worden voornamelijk veroorzaakt door de loon- en prijspeilontwikkelingen, de doorbelastingeffecten van de overhead en de temporisering van het PRMI. Voor nadere toelichting, zie financiële begroting.

5.4 Uitvoeringsinformatie

Bij het programma Bereikbaarheid horen de volgende producten. Ter indicatie zijn per product de lasten voor 2016 vermeld, in afgeronde bedragen.

210	Wegen	€	9.210.000
211	Openbare verlichting	€	591.000
212	Verkeer en vervoer	€	117.000
213	Parkeren	€	418.000
220	Havens	€	441.000

programma 6 Onderwijs, Sport, Cultuur en Welzijn

Dit programma gaat over de mogelijkheden van onderwijs, ontspanning en het bijbrengen van cultureel bewustzijn aan jongeren en volwassenen. Onderwijs, sport, vrijwilligerswerk en een rijk verenigingsleven zijn hierin belangrijke onderwerpen.

De beoogde maatschappelijke effecten van dit programma zijn:

- *een gezonde en evenwichtige ontwikkeling en ontplooiing van de jeugd naar volwassenheid;*
- *een zo volledig mogelijk onderwijsaanbod, passend bij de schaal van de gemeente;*
- *verbreding van ontplooiings- en ontspanningsmogelijkheden voor de inwoners;*
- *een bloeiend plaatselijk verenigingsleven;*
- *een gezonde leefstijl en maatschappelijke participatie door actieve sportbeoefening door jongeren, ouderen en gehandicapten.*

6.1 Beleidskader

Het beleid van Nijkerk over dit programma is hoofdzakelijk geformuleerd in de volgende nota's/plannen:

Tabel 6.1

Nota/plan	Planperiode	Jaar vaststelling
Beleidskader welzijnssubsidies	2006 – en verder	2005
Toekomst zwembaden, De Visie (2008-09)	2008	2008
Verordening en beleidsregel Meedoen	2008 – en verder	2013 (actualisatie)
Regionaal convenant Bestrijding voortijdig schoolverlaten	2012 – 2015	In voorbereiding
Integraal Huisvestingsplan Onderwijs	2013 – 2030	2012
Contourennota Cultuur gemeente Nijkerk	2010 – 2015	2009
Behoeftebepaling buitensportaccommodaties	2010 – 2025	2010
Sportnota	2013 – 2025	2013
Jeugdnota Samen Opvoeden	2014 – 2018	2013
Nota Maatschappelijk Vastgoed	2013 – 2025	2013
Archeologische Beleidskaart	2011 – en verder	2011
Nadere regeling Lokale Educatieve Agenda	2012 – 2013	2012
Wmo beleidsplan gemeente Nijkerk	2012 – 2015	2012
Beleidsplan Bibliotheekwerk gemeente Nijkerk	2012 – 2018	2012
Calamiteitenprotocol jeugdhulp Nijkerk	2015 en verder	2015
Hoofdlijnennota "Op weg naar een vernieuwd sociaal domein"	2015 – en verder	2014
Aanvullend beleidskader sociaal domein	2015 – en verder	2014
Erfgoedverordening	2014 – en verder	2014

6.2 Doelstellingen en prestaties

Pijler 1 Een actief betrokken samenleving			
Maatschappelijk effect 2	Vitale kernen met een eigen identiteit en voorzieningen waar het voor alle doelgroepen goed wonen is.		
We hebben onze doelstellingen bereikt als	Uitgangssituatie	Wat moet er gebeuren om onze doelstellingen te bereiken?	Jaar van uitvoering
In alle drie de kernen er voldoende onderwijsaanbod en keuzevrijheid voor ouders is in passende schoolgebouwen.	Er zijn diverse scholen voor basis-, speciaal basis- en voortgezet onderwijs van verschillende denominaties. Uitvoering geven aan het Integraal Huisvestingsplan conform planning.	Op basis van het IHP wordt uitgevoerd: <ul style="list-style-type: none"> - Corlaer College, - renovatie Koningin Emmaschool, - nieuwbouw Het Baken, - voorbereiding nieuwbouw Maranathaschool. 	2016 e.v.
Pijler 1 Een actief betrokken samenleving			
Maatschappelijk effect 3	Vergroting van de zelfstandigheid van inwoners		
We hebben onze doelstellingen bereikt als	Uitgangssituatie	Wat moet er gebeuren om onze doelstellingen te bereiken?	Jaar van uitvoering
De leesvaardigheid en woordenschat bij kinderen in het onderwijs verbeterd is t.o.v. beleidsperiode tot 2012.	Basisinformatie ontbreekt. De bibliotheek gaat in de huidige beleidsperiode een onderzoeksmethodiek ontwikkelen.	Bij de inkoop gaan we prestatie-indicatoren vaststellen en bepalen of de bibliotheek de gewenste resultaten haalt.	2016 e.v.
De taalachterstand bij volwassenen gereduceerd / verbeterd is t.o.v. beleidsperiode tot 2012.			
De mediavaardigheid van de inwoners van Nijkerk verbeterd is, waarmee de zelfredzaamheid toeneemt, t.o.v. beleidsperiode tot 2012.			

Pijler 1 Een actief betrokken samenleving

Maatschappelijk effect 4 Jongeren stimuleren om hun talenten te ontplooiën

We hebben onze doelstellingen bereikt als	Uitgangssituatie	Wat moet er gebeuren om onze doelstellingen te bereiken?	Jaar van uitvoering
100% van de kinderen van 2,5 tot 6 jaar met een taal- en rekenachterstand voor- en vroegschoolse educatie volgen.	In 2015 zijn er evenveel VVE indicaties voor peuters dan dat er VVE plekken zijn ingevuld (bereik=100%).	Monitoren o.b.v. convenant resultaatafspraken. Warme overdracht van voorschoolse instelling naar basisschool.	2016 e.v. 2016 e.v.
90% van de pedagogisch medewerkers die VVE aanbieden een taalniveau van 3F hebben in 2016.	In 2015 worden pedagogisch medewerkers getoetst om hun taalniveau te bepalen	Pedagogisch medewerkers en scholen worden zo nodig bijgeschoold zodat ze voldoen aan het 3F taalniveau	2016
Het aantal voortijdig schoolverlaters zonder diploma met 25 % is teruggedrongen t.o.v. 2013.	Schooljaar 2013/2014: 57 vsv'ers (8 VO en 49 MBO).	In regionaal verband nieuwe prestatieafspraken maken met de centrumgemeente Amersfoort. Handhaven van de nieuwe prestatieafspraken.	2016 e.v. 2016 e.v.
90% van de kinderen met een zorgbehoefte in Nijkerk naar school kunnen.	Wet op Passend Onderwijs is per 1 augustus 2014 van kracht. Nog in 2015 maken de samenwerkingsverbanden d.m.v. een masterplan afspraken met gemeenten over de spreiding van voorzieningen voor extra ondersteuning en speciaal onderwijs.	N.a.v. het OOGO worden aanvullende afspraken gemaakt in LEA verband.	2016 e.v.

6.3 Wat mag het kosten?

In de volgende tabel zijn de lasten en baten opgenomen die aan het programma Onderwijs, sport, cultuur en welzijn verbonden zijn.

	<i>(bedragen x € 1.000)</i>			
<i>-/- = voordeel</i>	2016	2017	2018	2019
Lasten	18.371	18.432	18.038	18.061
Baten	750	752	756	756
Saldo programma	17.621	17.680	17.281	17.305
Saldo verwacht ná Voorjaarsbrief 2015	18.110	18.574	18.357	18.460
Verschil	V 489	V 894	V 1.076	V 1.155

De verschillen ten opzichte van de Voorjaarsbrief 2015 worden voornamelijk veroorzaakt door de loon- en prijspeilontwikkelingen, de doorbelastingeffecten van de overhead en het op programmaniveau verwerken van de bezuinigingen op zwemmen en de bibliotheek (budgettair neutraal). Voor nadere toelichting, zie financiële begroting.

6.4 Uitvoeringsinformatie

Bij het programma Onderwijs, sport, cultuur en welzijn horen de volgende producten. Ter indicatie zijn per product de lasten voor 2016 vermeld, in afgeronde bedragen.

420	Openbaar Basisonderwijs	€	121.000
421	Scholen Voor Bijzonder Basisonderwijs	€	1.582.000
430	Scholen Voor Speciaal (Voortgezet) Onderwijs	€	238.000
431	Scholen Voor Bijzonder Algemeen Voortgezet Onderwijs	€	963.000
440	Onderwijsvoorzieningen	€	1.876.000
441	Volwasseneneducatie	€	8.000
510	Bibliotheekwerk	€	723.000
511	Vormings- En Ontwikkelingswerk	€	99.000
530	Sport	€	2.962.000
540	Kunstbevordering	€	74.000
541	Musea	€	49.000
542	Monumenten	€	242.000
543	Oud Archief Gemeente	€	29.000
621	Jeugd- En Jongerenwerk	€	9.022.000
630	Sociaal Cultureel Werk	€	185.000
651	Peuterspeelzalen	€	198.000

programma 7 Gezondheid en maatschappelijke ondersteuning

Dit programma gaat over de gemeentelijke inzet voor de volksgezondheid en het ondersteuningsaanbod om de maatschappelijke participatie van inwoners te bevorderen. De gemeente Nijkerk wil ertoe bijdragen dat de bevolking zo gezond mogelijk is en dat ook kwetsbare inwoners zo volwaardig mogelijk kunnen deelnemen aan de maatschappij.

De beoogde maatschappelijke effecten zijn:

- een zo gezond mogelijke en maatschappelijk actieve bevolking;
- het volwaardig deelnemen van kwetsbare inwoners in de samenleving;
- inburgering van minderheden in de Nederlandse samenleving.

7.1 Beleidskader

Het beleid van Nijkerk over dit programma is hoofdzakelijk geformuleerd in de volgende nota's/plannen:

Tabel 7.1

Nota/plan	Planperiode	Jaar vaststelling
Doelstellingennota Woonservicezones	2013 – 2015	2013
Kadernota Gezondheidsbeleid regio West Veluwe / Vallei	2011 – 2014	2010
Jeugdnota Samen Opvoeden	2014 - 2018	2013
Nota gezondheidsbeleid Nijkerk	2012 – 2015	2012
Woonvisie 2012+ "Keuze voor kwaliteit"	2012 – en verder	2012
Wmo beleidsplan	2012 – 2015	2012
Verordening en beleidsregels WMO individuele voorzieningen	2013 – en verder	2012
Visie op de vernieuwing van het Sociaal Domein		2013

7.2 Doelstellingen en prestaties

Pijler 1 Een actief betrokken samenleving			
Maatschappelijk effect 1: Sterke gemeenschappen en saamhorigheid met actieve betrokkenheid van inwoners en verenigingen			
We hebben onze doelstellingen bereikt als	Uitgangssituatie	Wat moet er gebeuren om onze doelstellingen te bereiken?	Jaar van uitvoering
Alle leerlingen van het Nijkerkse voortgezet onderwijs kennis maken met vrijwilligerswerk door de maatschappelijke stage (MAS).	Rijksmiddelen voor MAS stoppen per 1-1-2015. Zodoende géén wettelijke taak meer van de overheid. Er is een ondertekende intentieovereenkomst tussen Nijkerkse VO scholen en Sigma.	Met scholen in overleg om overeenstemming te bereiken over 50% cofinanciering door het onderwijs. Cofinanciering is voorwaarde voor continuering MAS.	2016 e.v.
Dichtbij iedere wijk er een aanbod is op het gebied van ontmoeting waarbij bestrijding van eenzaamheid het uitgangspunt is.	In de gemeente Nijkerk is het deel van de volwassenen (19 tot 65 jaar) dat aangeeft eenzaam te zijn 30 % (dit is 7 % lager dan het landelijk gemiddelde).	Partijen stimuleren ontmoetingsactiviteiten te organiseren, promoten en verbeteren en inzichtelijk te maken welke behoefte de nieuwe doelgroepen hebben voor deze activiteiten.	2016 e.v.

Pijler 1		Een actief betrokken samenleving	
Maatschappelijk effect 1:		Sterke gemeenschappen en saamhorigheid met actieve betrokkenheid van inwoners en verenigingen	
		Mate van eenzaamheid monitoren voor de totale bevolking van de gemeente Nijkerk en het onderwerp eenzaamheid opnemen in de Zingevingmonitor.	2016
		Inkoop van voorliggende voorziening via bestuurlijk aanbesteden, waarmee monitoring en doorontwikkeling van de activiteiten plaats vindt	2016
Maatschappelijke partners stimuleren dat inwoners onderling over maatschappelijke (ondersteunings – en zorg-) onderwerpen spreken.	Aanwezigheid Alzheimercafé C.JG organiseert bijeenkomsten met bibliotheek, op scholen en in het C.JG voor ouders.	Partijen stimuleren om de huidige activiteiten te promoten.	2016 e.v.
		Partijen stimuleren om aandacht te schenken aan verbetermogelijkheden m.b.t. de huidige activiteiten om met elkaar in gesprek te gaan.	2016 e.v.
		Maatschappelijke partijen vragen om de sociale netwerken voor de doelgroepen ouderen en mantelzorgers te versterken.	2016
Mantelzorgers en andere vormen van vrijwillige begeleiding ondersteund worden.	Aanwezigheid steunpunt mantelzorg en steunpunt vrijwilligers. Aanwezigheid deskundigheidsbevordering van vrijwilligers.	Onderzoek naar behoefte aan ondersteuning op dit terrein uitzetten bij een externe partij d.m.v. inkoop.	2016
		Onderzoek naar behoefte aan respijtzorg uitzetten bij een externe partij d.m.v. inkoop.	2016
		Indien noodzakelijk ondersteuningsactiviteiten uitbreiden via inkoopconstructie	2017 e.v.
		Mantelzorgers ontvangen jaarlijks een blijk van waardering	2016 e.v.

Pijler 1 Een actief betrokken samenleving

Maatschappelijk effect 2 Vitale kernen met een eigen identiteit en voorzieningen waar het voor alle doelgroepen goed wonen is.

We hebben onze doelstellingen bereikt als	Uitgangssituatie	Wat moet er gebeuren om onze doelstellingen te bereiken?	Jaar van uitvoering
Nijkerkerveen ook in de toekomst een goed voorzieningenniveau heeft,	Huidige voorzieningen: <ul style="list-style-type: none"> - dorps huis, - 2 scholen, - sporthal, - commerciële voorzieningen, (supermarkt, kapper), - huisarts. 	Het realiseren van een nieuw voorzieningencluster in Nijkerkerveen met twee scholen, een bibliotheek en een dorps huis.	2016 e.v.
De gemeente voldoet aan het blijvend aanbieden van capaciteit om te begraven.	De capaciteit van de begraafplaats in Nijkerk raakt uitgeput. In Nijkerkerveen en Hoevelaken is voldoende capaciteit.	Het bestemmingplan wordt gewijzigd om de uitbreiding van de begraafplaats mogelijk te maken. Wij starten in 2014 met de planvoorbereiding (ontwerpbestek) van de begraafplaats Nijkerk om vervolgens tot uitvoering over te gaan.	2016

Pijler 1 Een actief betrokken samenleving

Maatschappelijk effect 3 Vergroting van de zelfstandigheid van inwoners

We hebben onze doelstellingen bereikt als	Uitgangssituatie	Wat moet er gebeuren om onze doelstellingen te bereiken?	Jaar van uitvoering
Inwoners van Nijkerk gezonder leven.	JOGG activiteiten zijn in 2014 gestart.	Gezonde leefstijl stimuleren.	2016 e.v.
Het percentage 10/11 jarigen met overgewicht eind 2020 gedaald is naar 8%.	Huidig: 12%.		
Het percentage volwassenen met overgewicht eind 2015 maximaal 42% is.	Huidig: 42% (voor West-Veluwe-Vallei), doelstelling (43%) is gehaald.		
De gevaren van alcohol en drugsgebruik onder jongeren en ouders bekend zijn.	Een paragraaf over alcohol- en drugsbeleid is toegevoegd aan het integraal veiligheidsprogramma Nijkerk 2015 – 2018 en in het preventie- en handavingsplan alcohol 2014-2019.	Samen met de inwoners een plan van aanpak opstellen voor het ontmoedigen van drugsgebruik	2016
De inwoners met problemen op het gebied van geestelijke gezondheid, huiselijk geweld tijdelijk worden opgevangen en/of ondersteund.	Nota regiovisie 'veilig thuis west-veluwe vallei'.	Goede verbinding/aansluiting organiseren tussen "Veilig thuis" en gebiedsteams. Professionele organisaties worden geïnformeerd over meldcode.	2016 e.v.
Inwoners door inzet van eigen kracht/eigen regie of door ondersteuning, door bijvoorbeeld gemeente, mee kunnen doen in de maatschappij,		Het bieden van maatwerkvoorzieningen die passen bij de persoonlijke situatie van de inwoner.	2016 e.v.

Pijler 1 Een actief betrokken samenleving	
Maatschappelijk effect 3	Vergroting van de zelfstandigheid van inwoners
rekening houdend met de bezuinigingen / maatregelen vanuit het rijk.	In de ondersteuning van inwoners gaan we uit van de te behalen resultaten en indien nodig compenseren voor beperkingen in de zelfredzaamheid.
Nieuwkomers mee kunnen doen aan de maatschappij en zijn gestimuleerd in hun zelfredzaamheid.	Asielgerechtigden zijn zelf verantwoordelijk voor hun inburgering. De gemeente biedt maatschappelijke ondersteuning
	Bieden van maatschappelijke begeleiding aan asielgerechtigden in de eerste 6 maanden na de vestiging in de gemeente Nijkerk.
	2016 e.v.

Pijler 1 Een actief betrokken samenleving			
Maatschappelijk effect 4		Jongeren stimuleren om hun talenten te ontplooiën	
We hebben onze doelstellingen bereikt als	Uitgangssituatie	Wat moet er gebeuren om onze doelstellingen te bereiken?	Jaar van uitvoering
Het percentage scholieren in klas 2 en 4 van het voortgezet onderwijs dat de 'afgelopen 4 weken' alcohol heeft gedronken daalt met 10% van 41% naar 31% in 2016.	Regionaal programma FrisValley 2.0 is gestart in 2015. GGD E-MOVO Gezondheidsmonitor alcoholgebruik onder jongeren.	Continueren van activiteiten van FrisValley o.a.: - ondersteuning bij communicatie leeftijdsgrenzen, - ProjectNix (alcoholvrije feesten georganiseerd door horecaondernemers) - controle op alcoholverstrekking CA&J + basiscontrole o.a. vergunningen, - voorlichting op scholen en de alcoholvrije school, - continueren van bezoeken van jeugd- en jongerenwerk aan keten, - De kenmerken van het alcoholgebruik onder jongeren (frequentie, binge-drinken (5 drankjes of meer), dronkenschap) wordt middels de GGD gezondheidsmonitor vastgesteld. Deze monitor wordt eens per vier jaar afgenomen.	2016 e.v. 2016 2016 e.v. 2016 e.v. 2016 e.v. 2016

7.3 Wat mag het kosten?

In de volgende tabel zijn de lasten en baten opgenomen die aan het programma Gezondheid en Maatschappelijke ondersteuning verbonden zijn.

	<i>(bedragen x € 1.000)</i>			
<i>-/- = voordeel</i>	2016	2017	2018	2019
Lasten	13.788	12.570	12.461	12.461
Baten	1.400	1.400	1.400	1.400
Saldo programma	12.388	11.170	11.061	11.061
Saldo verwacht ná Voorjaarsbrief 2015	11.338	10.526	10.641	10.446
Vershil	N 1.050	N 644	N 420	N 615

De verschillen ten opzichte van de Voorjaarsbrief 2015 worden voornamelijk veroorzaakt door de loon- en prijspeilontwikkelingen, de doorbelastingeffecten van de overhead en het niet meer budgettair neutraal opnemen van het tekort op het sociaal domein. Voor nadere toelichting, zie financiële begroting.

7.4 Uitvoeringsinformatie

Bij het programma Gezondheid en maatschappelijke ondersteuning horen de volgende producten. Ter indicatie zijn per product de lasten voor 2016 vermeld, in afgeronde bedragen.

620	Hulpverlening	€	424.000
623	Maatschappelijke Ontwikkeling	€	283.000
661	Wmo-hulpmiddelen	€	11.693.000
710	Volksgezondheid	€	714.000
724	Lijkbezorging	€	673.000

Algemene Dekkingsmiddelen en Onvoorzien

8.1 Inleiding

In aanvulling op de programma's geeft dit hoofdstuk een overzicht van de algemene dekkingsmiddelen. De algemene dekkingsmiddelen, zoals het Gemeentefonds, worden niet als baten in de diverse programma's opgenomen. Inzicht in de baten is echter essentieel voor de raad. Daarom maakt het hoofdstuk algemene dekkingsmiddelen ook onderdeel uit van het onderdeel programma's.

De voorgaande zeven programma's omvatten alle baten en lasten die nodig zijn voor de realisatie van die programma's. Specifieke gemeentelijke heffingen zoals het rioolrecht en de afvalstoffenheffing zijn opgenomen bij de baten van het betreffende programma. Hetzelfde gebeurt met de specifieke uitkeringen, bijvoorbeeld voor de uitvoering van de Wet Werk en Bijstand.

Het BBV schrijft in artikel 8 voor dat in de begroting een bedrag wordt opgenomen voor onvoorziene uitgaven. Het bedrag voor onvoorzien kan, volgens de voorschriften, worden geraamd voor de begroting in zijn geheel of per programma. Er is voor gekozen om de post onvoorzien voor de begroting in zijn geheel op te nemen.

8.2 Overzicht algemene dekkingsmiddelen

De belangrijkste onderdelen van het overzicht algemene dekkingsmiddelen zijn voorgeschreven. Het gaat daarbij om:

- lokale heffingen, waarvan de besteding niet gebonden is. Dit zijn met name de OZB, de toeristenbelasting en de hondenbelasting,
- algemene uitkeringen (gemeentefonds),
- dividend,
- saldo van de financieringsfunctie,
- overige algemene dekkingsmiddelen.

<i>Specificatie algemene dekkingsmiddelen</i>	<i>(bedragen x € 1.000)</i>			
B A T E N	2016	2017	2018	2019
<i>Algemene dekkingsmiddelen</i>				
Lokale heffingen (OZB)	7.940	7.980	8.020	8.020
Lokale heffingen (overige vrij besteedbaar)	1.920	1.920	1.920	1.920
Gemeentefonds	29.573	29.109	29.161	29.491
Gemeentefonds, Sociaal Domein	14.083	13.583	13.237	13.091
Dividend	483	483	483	483
Saldo financieringsfunctie	2.683	2.629	2.519	2.404
Totaal algemene dekkingsmiddelen	56.682	55.704	55.340	55.409
L A S T E N				
<i>Onvoorzien</i>	24	24	24	24

8.3 Toelichting

Hieronder wordt in het kort het beleid ten aanzien van de onderwerpen in tabel 8.1 toegelicht.

➤ Lokale heffingen

Het beleid over de lokale heffingen wordt uitvoeriger beschreven in de paragraaf Lokale heffingen van deze begroting.

➤ Gemeentefonds

De algemene uitkering

Binnen het gemeentefonds is de algemene uitkering de grootste component. Het bedrag aan algemene uitkering wordt verdeeld over de gemeenten met maatstaven, zoals het inwonertal en de oppervlakte van een gemeente, een aan de maatstaven gekoppeld gewicht (bedrag per eenheid) en de uitkeringsfactor. Deze drie maatstaven zijn aan voortdurende veranderingen onderhevig.

Daarnaast wordt de ontwikkeling van de algemene uitkering voor een belangrijk deel bepaald door de ontwikkeling van de rijksuitgaven (netto gecorrigeerde rijksuitgaven; NGRU). Volgens de normerings-systematiek (trap op trap af) hebben wijzigingen in de rijksuitgaven direct invloed op de omvang van de algemene uitkering. De jaarlijkse toename of afname van het gemeentefonds, voortvloeiend uit de normeringssystematiek, wordt het accres genoemd.

De raming van de algemene uitkering is gebaseerd op de meicirculaire 2015, welke voortvloeit uit de Voorjaarsnota van het Rijk. De ontwikkelingen binnen het accres zorgen voor een budgettair neutraal effect in 2016, maar voor een daling vanaf 2017. Deze effecten zorgen ervoor dat de uitkering budgettair gezien nadeliger uitvalt dan verwacht in de Voorjaarsbrief 2015.

Groot onderhoud verdeelstelsel gemeentefonds

De afgelopen jaren is het groot onderhoud van het gemeentefonds uitgevoerd. Met ingang van 2016 worden de uitkomsten van de tweede fase van het groot onderhoud ingevoerd. De invoering heeft gevolgen voor de hoogte van de algemene uitkering uit het gemeentefonds. Op 23 maart 2015 is een adviesaanvraag uitgebracht met een verdelvoorstel. De adviezen van de VNG en de Rfv hierover hebben geleid tot aanpassing voor het subcluster Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing (VHROSV). De nieuwe verdeling voor dit onderdeel zal in 2016 slechts gedeeltelijk (33%) worden ingevoerd en er is besloten tot aanvullend onderzoek. De verwerking van de uitkomsten van het aanvullende onderzoek wordt meegenomen in de meicirculaire 2016.

Integratie-uitkering Sociaal Domein

Met ingang van 2015 hebben de gemeenten belangrijke verantwoordelijkheden op de gebieden Wmo 2015, jeugd en participatie, waarvoor middelen zijn toegevoegd aan het gemeentefonds; de integratie-uitkering sociaal domein. Met ingang van 2016 is de uitkering verlaagd op macroniveau als gevolg van aanpassingen binnen Awbz en Wlz. Daarnaast zijn met ingang van 2016 de objectieve verdeelmodellen ingevoerd. Beide mutaties hebben ervoor gezorgd dat de uitkering voor Nijkerk fors naar beneden is bijgesteld.

Integratie-uitkering Sociaal Domein (bedragen x € 1.000)	2016	2017	2018	2019
Jeugd	€ 7.044	€ 6.869	€ 6.891	€ 6.900
WMO	€ 4.444	€ 4.331	€ 4.158	€ 4.107
Participatie	€ 2.595	€ 2.383	€ 2.188	€ 2.084
Totaal (stand meicirculaire 2015)	€ 14.083	€ 13.583	€ 13.237	€ 13.091
<i>Stand voorgaande meicirculaire (2014)</i>	<i>€ 16.036</i>	<i>€ 15.450</i>	<i>€ 15.357</i>	<i>€ 15.268</i>

Decentralisatie- en integratie-uitkeringen

Deze uitkeringen (bijv. WMO) maken net als de algemene uitkering deel uit van het gemeentefonds, maar hebben een eigen verdeling. Decentralisatie- en integratie-uitkeringen zijn net als de algemene uitkering vrij besteedbaar en er vindt geen verantwoording naar het Rijk plaats, zoals bij specifieke uitkeringen wel het geval is. Veel van de uitkeringen zijn verbonden met een zeker doel. Vanuit dat perspectief kan de bestedingsvrijheid formeel niet, maar materieel wel begrensd zijn. Binnen deze uitkeringen zijn geen noemenswaardige ontwikkelingen.

➤ Dividend

De gemeente Nijkerk heeft aandelen in Alliander, Vitens en BNG. Voor deze aandelen gezamenlijk wordt een structurele opbrengst geraamd van in totaal circa € 483.000 per jaar.

➤ Saldo van de financieringsfunctie

Het betreft hier het saldo van enerzijds de gecalculeerde rentelast en anderzijds de aan diverse programma's doorberekende rentelast. De gecalculeerde rentelast voor 2016 is € 1,7 miljoen. Op basis van de door de raad vastgestelde financiële spelregels is € 4,3 miljoen doorbelast aan de diverse programma's. Hierdoor ontstaat een rekenkundig voordeel van € 2,6 miljoen. Dit is een gevolg van de gekozen verdeelsystematiek op basis van aannames bij de voorcalculaties (raadsbesluit 27 mei 2004). Het is geen echt budgettair voordeel.

Schatkistbankieren

De gemeente Nijkerk is verplicht om de overtollige liquide middelen in de schatkist van het Rijk aan te houden, waarbij voor de gemeente Nijkerk de drempel 0,75% van het begrotingstotaal is.

Wet Houdbare Overheidsfinanciën

De Eerste kamer heeft op 10 december 2013 ingestemd met de Wet Houdbare Overheidsfinanciën (Wet Hof). Met de Wet Hof gaat per jaar een macroplafond gelden voor het EMU-tekort van alle gemeenten samen. Voor 2014 bedraagt het plafond 0,34% van het BBP. Meer informatie over de Wet Hof kan gevonden worden op www.vng.nl. Via de Septembercirculaire wordt jaarlijks aangegeven wat ongeveer het EMU-saldo voor een gemeente zal moeten zijn. Op basis van de Septembercirculaire 2014 was dit € 3,5 miljoen. Deze referentiewaarde is gebaseerd op de begroting 2014 van de gemeente Nijkerk.

In onderstaande tabel is de bepaling van de investeringsruimte op basis van de Wet Hof weergegeven.

(bedragen x € 1.000)

	2016	2017
Toegestaan EMU-saldo Nijkerk volgens septembercirculaire 2014 (a)	-3.502	-3.502
EMU-saldo Nijkerk voor investeringen en uitvoering beheerplannen (b)	12.452	13.477
Investeringsruimte (b-a=c)	15.954	16.979
Investeringen en uitvoering beheerplannen in deze begroting (d)	7.860	5.149
Investeringsruimte na vaststelling deze begroting (c-d)	8.094	11.830

Op basis van deze begroting zal dit betekenen dat Nijkerk in 2016 ongeveer € 16,0 miljoen kan uitgeven aan de uitvoering van de diverse beheerplannen en de diverse investeringen. Hiervoor is in deze begroting in 2016 ongeveer € 7,9 miljoen gereserveerd voor de uitvoering van beheerplannen en investeringen.

➤ Onvoorzien

Voor onvoorzien is een bedrag opgenomen van € 1,50 per woning.

8.4 Lasten en baten

In de volgende tabel zijn de lasten en baten opgenomen die aan het programma Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien verbonden zijn.

	(bedragen x € 1.000)			
-/- = voordeel	2016	2017	2018	2019
Lasten	5.402	1.548	865	1.007
Baten	56.790	55.823	55.509	55.578
Saldo programma	-51.388	-54.275	-54.644	-54.571
Saldo verwacht ná Voorjaarsbrief 2015	-53.949	-56.609	-57.277	-57.007
Verschil	N 2.561	N 2.334	N 2.633	N 2.436

8.5 Uitvoeringsinformatie

Bij de algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien horen de volgende producten. Ter indicatie is per product het saldo van baten en lasten voor 2016 vermeld, in afgeronde bedragen.

N.B. Getallen tussen haakjes staan voor een positief saldo.

911	Treasury	€	9.000
913	Beleggingen	€	(486.000)
921	Plaatselijke belastingen	€	(9.424.000)
930	Algemene uitkering gemeentefonds	€	(43.643.000)
940	Onvoorzien	€	3.091.000
950	Voormalig personeel	€	377.000
960	Saldi kostenplaatsen	€	(1.312.000)
980	Mutaties reserves	€	(3.297.000)
981	Mutaties reserves grondexploitatie	€	950.000

Paragrafen

De paragrafen: zeven dwarsdoorsneden

Naast de zeven programma's en het hoofdstuk Algemene dekkingsmiddelen en Onvoorzien bestaat de begroting uit een aantal paragrafen. De paragrafen geven een dwarsdoorsnede van de begroting, gezien vanuit een bepaald perspectief. Doel van de paragrafen is om inzicht te geven in aspecten die op meerdere programma's betrekking hebben. Via de paragrafen kan de raad ook beleidsuitgangspunten vaststellen ten aanzien van beheersmatige aspecten. Het gaat met name om de beleidslijnen van het beheersproces waarbij sprake kan zijn van een grote financiële impact, een grote politieke betekenis of een aanzienlijk belang voor de realisatie van de programma's. Doel van de paragrafen is de raad een instrument te geven om de beleidskaders van deze diverse onderdelen vast te stellen en om de uitvoering te kunnen controleren.

Thema's van de paragrafen

De volgende paragrafen zijn voorgeschreven.

1. lokale heffingen
2. weerstandsvermogen en risicobeheersing
3. onderhoud kapitaalgoederen
4. financiering
5. bedrijfsvoering
6. verbonden partijen
7. grondbeleid

Het is mogelijk extra paragrafen toe te voegen. Tot nu toe is de noodzaak daartoe niet gebleken.

Indeling per paragraaf

Elke paragraaf begint met een weergave van de voorschriften en de doelstelling van de paragraaf. Dit wordt gevolgd door een uiteenzetting van het gemeentelijk beleid.

paragraaf 1 Lokale heffingen

1.1 Wettelijk kader

Voorgeschreven is dat de paragraaf lokale heffingen ten minste bevat:

- de werkelijke inkomsten
- het beleid ten aanzien van de lokale heffingen
- een overzicht op hoofdlijnen van de diverse heffingen
- een aanduiding van de lokale lastendruk
- een beschrijving van het kwijtscheldingsbeleid

De paragraaf lokale heffingen heeft betrekking op zowel de heffingen waarvan de besteding is gebonden (specifieke heffingen), als op de heffingen waarvan de besteding ongebonden is (algemene dekkingsmiddelen).

Voor de lokale heffingen dienen de beleidsvoornemens ten aanzien van de lokale heffingen en een overzicht op hoofdlijnen van de diverse heffingen, waaronder belastingen, te worden opgenomen.

De lokale heffingen vormen een belangrijk onderdeel van de inkomsten van gemeenten en zijn daarom een integraal onderdeel van het gemeentelijk beleid. Een overzicht van de lokale heffingen en daarmee meer inzicht is daarom van belang voor de raad. Een aanduiding van de lokale lastendruk is van belang voor de integrale afweging tussen beleid en inkomsten. Een beschrijving van het kwijtscheldingsbeleid maakt het beeld van de lokale lasten compleet.

1.2 Beleid en inkomsten

De inkomsten uit lokale heffingen worden in 2016 geraamd op € 18,2 miljoen. De opbouw is als volgt:

<i>bedragen * € 1 miljoen</i>	2016	2015	2014
Belastingen			
OZB woningen	4,5	4,5	4,5
OZB niet woningen	3,3	3,3	3,3
Parkeerbelasting	0,6	0,6	0,6
Riool	2,6	2,6	2,6
Afval	3,0	3,0	3,0
Precario	1,5	1,5	0,0
Overig	0,4	0,4	0,4
<i>Totaal belastingen</i>	15,9	15,9	14,4
Retributies en leges			
Leges	1,4	1,4	1,5
Lijkbezorging	0,7	0,7	0,7
Overig	0,2	0,2	0,2
<i>Totaal retributies en leges</i>	2,3	2,3	2,4
Totaal lokale heffingen	18,2	18,2	16,8

Coalitieakkoord 2014-2018 "Samen de uitdaging aangaan"

In het coalitieakkoord 2014-2018 is het volgende geschreven over de belastingen:

"...De lasten voor inwoners en bedrijven blijven zo laag mogelijk, de tarieven zijn kostendekkend (met maximale inspanning willen we deze zo laag mogelijk houden) en de lokale belastingen stijgen maximaal met de inflatiecorrectie. Alleen in uiterste noodzaak verhogen we de belastingen...."

Tarievenbeleid belastingen

De tarieven van de diverse belastingen worden verhoogd met niet meer dan nodig is, om de effecten van de loon- en prijsontwikkelingen op te vangen. Voor 2016 was deze in de Voorjaarsbrief 2015 berekend op 0%.

Met ingang van 2016 is er, in het belang van een betere inzichtelijkheid, voor gekozen om onder het kopje "belastingen" tevens de afvalstoffenheffingen en de rioolrechten te vermelden. De tarieven van deze meer collectieve dienstverleningen zijn gebaseerd op kostendekking (zie hieronder).

In december 2014 heeft de raad besloten tot het invoeren van precariobelasting op het transport van energie (met name elektriciteit en gas). De bedoeling is om enkele nutsbedrijven die kabels en leidingen in grond van de gemeente hebben aan te slaan. De opbrengst hangt af van de totale lengte van deze netwerken; deze was ingeschat op 750 km, maar moet op basis van aangifte bijgesteld worden naar 680 km waardoor verwachte opbrengst ruim € 1,5 miljoen kan zijn. Aanslagen worden na afloop van heffingsjaar opgelegd. Via een regionaal vastgesteld vastrecht van nutsaansluitingen zijn kosten van een dergelijke heffing al jaren in tarieven van de nutsbedrijven opgenomen. Jurisprudentie rond deze heffing is in ontwikkeling; reden om de opbrengst vooralsnog te storten in een nieuwe bestemmingsreserve precariobelasting.

Tarievenbeleid retributies

Voor de inkomsten uit retributies wordt met kostprijsdekkende tarieven gerekend. Bij de leges wordt rekening gehouden met de lasten en opbrengsten van de betreffende verleende diensten en producten. De manier waarop kostprijzen worden bepaald is beschreven in artikel 16 van de financiële verordening. Artikel 16 luidt:

Artikel 16 Kostprijsberekening

1. Voor het bepalen van de geraamde kostprijs van producten en diensten van de gemeente wordt een systeem van kostentoe rekening gehanteerd. Bij de kostentoe rekening worden naast de directe kosten alleen die indirecte kosten meegenomen, die rechtstreeks samenhangen met de door de gemeente verleende diensten.
2. Bij de indirecte kosten, bedoeld in het eerste lid, worden meegenomen de kapitaallasten van de in gebruik zijnde activa, de apparaatskosten, en voor leges en retributies (zoals rioolheffingen, reinigingsrechten, afvalstoffenheffing e.d.) de compensabele BTW.
3. Bij de bepaling van de kostprijs worden meegenomen de bijdragen aan en van reserves.

Mede aan de hand van de "Handreiking kostentoe rekening leges en heffingen" van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) zijn alle tarieven wederom aan een beoordeling onderworpen en waar nodig bijgesteld.

Voor het jaar 2016 zijn de tarieven van de leges in het algemeen trendmatig verhoogd met 0%. Met uitzondering van de zogenaamde Waboleges, want hieromtrent is met ingang van 2015 een beleid ingesteld om in 2 stappen te komen tot 100% kostendekking. Dit wordt in 2016 bereikt door een extra tariefstijging van 18% voor de reguliere vergunningverlening waardoor € 125.000 extra inkomsten worden verkregen.

De exploitatie van de begraafplaatsen is al jaren niet kostendekkend. Via een nieuw beheerplan en een meerjarige doorrekening met instelling van een egaliseringsreserve wordt kostendekking door een tariefsaanpassing met 10% in 2016 wel bereikt.

1.3 Lokale lastendruk

Voor de bepaling van de lastendruk wordt gekeken naar de lastendruk per woning/huishouding en per woningtype. Hierin worden betrokken de OZB voor woningen, de afvalstoffenheffing en de rioolheffing. De totale netto lastendruk die hieruit voortvloeit, is in 2016 € 10,1 miljoen.

Een huishouden met een eigen woning met een WOZ-waarde van € 235.000 betaalt € 496 en een huishouden met een huurwoning van gelijke WOZ-waarde betaalt € 122 aan gemeentelijke belastingen en heffingen. Het verschil tussen het gemiddelde per woning en een standaard huurwoning wordt veroorzaakt door OZB-eigenaar en rioolheffing. De vergelijkende cijfers van 2016, 2015 en 2014 zijn opgenomen in de hierna volgende tabel.

Vergelijkingstabel lokale lastendruk

<i>per huishouden:</i>	2016	Stijging 2016-2015	2015	2014
met gemiddelde koopwoning	€ 554	+0%	€ 554	€ 550
met standaard koopwoning	€ 496	+0%	€ 496	€ 493
met standaard huurwoning	€ 122	+0%	€ 122	€ 122

N.B.:

Onder standaard koop- of huurwoning wordt verstaan een woning met een WOZ-waarde van € 235.000 op peildatum 1 januari 2015. Met gemiddelde koopwoning wordt verstaan een woning met de WOZ-waarde van € 290.000 op de peildatum van 1 januari 2015. Dit is de gemiddelde WOZ-waarde van een woning in onze gemeente.

1.4 Kwijtschelding

In de gemeente Nijkerk bestaat de mogelijkheid om 100% kwijtschelding te verkrijgen van de aanslag voor de afvalstoffenheffing en het gebruikersgedeelte van de rioolheffing. Om daarvoor in aanmerking te komen mag het inkomen niet hoger liggen dan 100% van het bijstandsniveau en vindt er een vermogenstoets plaats. Aan mensen die een Wwb-uitkering ontvangen wordt de kwijtschelding, na toetsing van de voorwaarden, automatisch toegekend.

De heffing en invordering van de meeste belastingen wordt sinds 2013 uitgevoerd door Gemeenschappelijk Belastingkantoor Lococencus Tricijn (zie hierna). Dit belastingsamenwerkingsverband, kortweg GBLT, heeft een koppeling met het Landelijke Inlichtingenbureau. Dit bureau beheert een landelijke database waarin de inkomensgegevens van alle belastingplichtigen zijn opgeslagen. Door gebruik te maken van deze gegevens wordt het toekennen van automatische kwijtschelding verder vergemakkelijkt voor de belastingplichtige.

Door aanpassing van regeling wordt het voor ondernemers mogelijk om kwijtschelding van hun privébelastingen te verzoeken. Tevens biedt de wet de mogelijkheid om de vermogenstoets welke gebruikt wordt bij de beoordeling van kwijtschelding gelijk te trekken aan de vermogenstoets voor de Wwb.

Deze wijzigingen zijn voor de lokale overheid facultatief.

GBLT heeft onderzocht wat de impact van deze wijzigingen indien deze worden overgenomen door de deelnemende gemeenten en of het gewenst is deze regeling te volgen. Het overleg daarover is nog niet afgerond. De verwachting is dat daarover in 2015 nog een bestuurlijk standpunt ingenomen kan worden.

Naar verwachting wordt in 2016 in totaal € 43.000 kwijtgescholden.

1.5 Belastingssamenwerking met het GBLT

Sinds 2013 is de heffing en de invordering van de gemeentelijke belastingen ondergebracht bij GBLT. GBLT is een samenwerkingsverband van (na fusie) 6 waterschappen en 6 gemeenten (naast Nijkerk, maken Dronten, Leusden, Zwolle en vanaf 2016 Bunschoten en Dalfsen onderdeel uit van de samenwerking). GBLT is sinds eind 2014 gehuisvest in Zwolle.

De belastingplichtigen van Nijkerk ontvangen sinds 2013 een gecombineerde aanslag, waarop zowel de gemeentelijke heffingen als de waterschapshheffingen zijn vermeld. Het GBLT draagt er zorg voor dat de informatie op de website van het GBLT en de telefonische bereikbaarheid op orde zijn om de vragen van de burgers te kunnen beantwoorden. Voor verdere reacties en bezwaar met betrekking tot de aanslag kan de belastingplichtige terecht bij het GBLT. Ook de afhandeling van bezwaar- en beroepschriften tegen de gemeentelijke heffingen vindt plaats vanuit het GBLT.

1.6 Overzicht verordeningen

De verordeningen met daarin de diverse tarieven worden jaarlijks bij afzonderlijk raadsbesluit gewijzigd dan wel opnieuw vastgesteld. De raadsbesluiten worden integraal bekendgemaakt in het elektronisch gemeentebblad, door plaatsing op de website www.officielebekendmakingen.nl.

In de volgende verordeningen zijn belastingen of retributies opgenomen.

Vanaf 2015 is er om efficiency redenen voor gekozen om jaarlijks geen totaal nieuwe verordeningen vast te stellen maar de besluitvorming in voorkomende gevallen zoveel mogelijk te beperken tot wijzigingsverordeningen.

Legesverordening 2014, zoals gewijzigd per 1-1-2015

Verordening forensenbelasting 2014, zoals gewijzigd per 1-1-2015

Verordening haven-, kade- en liggelden 2014, zoals gewijzigd per 1-1-2015

Verordening hondenbelasting 2014, zoals gewijzigd per 1-1-2015

Verordening lijkbezorgingrechten 2014, zoals gewijzigd per 1-1-2015

Verordening marktgeld 2014, zoals gewijzigd per 1-1-2015

Verordening onroerende-zaakbelastingen 2014, zoals gewijzigd per 1-1-2015

Verordening parkeerbelastingen 2014, zoals gewijzigd per 1-1-2015

Verordening precariobelasting, zoals vastgesteld per 1-1-2015

Verordening reinigingsheffingen 2014, zoals gewijzigd per 1-1-2015

Verordening rioolheffing 2014, zoals gewijzigd per 1-1-2015

Verordening toeristenbelasting 2014, zoals gewijzigd per 1-1-2015

paragraaf 2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

2.1 Inleiding

Het weerstandsvermogen is de mate waarin de gemeente in staat is om mogelijke tegenvallers op te vangen zonder dat dit onmiddellijk invloed heeft op het beleid. Het gaat hierbij om de verhouding tussen de weerstandscapaciteit, dit is de financiële ruimte die zonder ingrijpende beleidswijzigingen beschikbaar is en de aanwezige risico's. Als gemeente willen we in ieder geval voldoende weerstandsvermogen hebben, dat komt neer op een ratio van 0,8. Hieronder gaan we nader in op deze materie. Daarnaast wordt er aandacht besteed aan de kengetallen financiële positie.

Wettelijk kader

Artikel 11 BBV

1. Het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen:
 - a) de weerstandscapaciteit, zijnde de middelen en mogelijkheden waarover de provincie onderscheidenlijk gemeente beschikt of kan beschikken om niet begrote kosten te dekken;
 - b) alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie.
2. De paragraaf betreffende het weerstandsvermogen en risicobeheersing bevat ten minste:
 - a) een inventarisatie van de weerstandscapaciteit;
 - b) een inventarisatie van de risico's;
 - c) het beleid omtrent de weerstandscapaciteit en de risico's;
 - d) een kengetal voor de:
 - 1a) netto schuldquote;
 - 1b) netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen;
 - 2) solvabiliteitsratio;
 - 3) grondexploitatie;
 - 4) structurele exploitatieruimte; en
 - 5) belastingcapaciteit.
 - e) een beoordeling van de onderlinge verhouding tussen de kengetallen in relatie tot de financiële positie.
3. Bij ministeriële regeling worden nadere regels gesteld over de wijze waarop de kengetallen, genoemd in het tweede lid, onderdeel d, door provincies en gemeenten worden vastgesteld en in de begroting en het jaarverslag worden opgenomen.

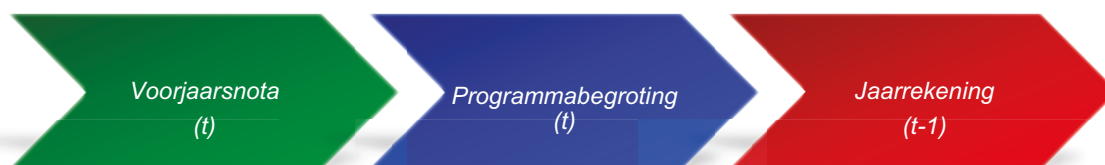
NB: Op 15 mei 2015 is een besluit tot wijziging BBV vastgesteld. Artikel 11, lid 2d, 2e en 3 is toegevoegd.

Beleidskader

Het beleid is vastgelegd in de Nota Risicomanagement 2013-2016. De nota is door uw raad op 28 maart 2013 vastgesteld.

Doorlopend proces

Het bepalen van het weerstandsvermogen en het inventariseren van risico's is een doorlopend proces. Om deze reden wordt bij het opstellen van de paragraaf een vergelijking gemaakt met het voorgaande document in de budgetcyclus.

Inventarisatie van de feitelijke weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit bestaat uit de middelen en mogelijkheden van de gemeente om onverwachte en substantiële tegenvallers te dekken. Bijvoorbeeld de algemene reserve en de reserve grondexploitatie, maar ook de onbenutte belastingcapaciteit. Hierbij onderscheiden we incidentele en structurele weerstandscapaciteit. De incidentele weerstandscapaciteit is bedoeld om rekeningtekorten, calamiteiten en incidentele tegenvallers op te vangen. De structurele weerstandscapaciteit bestaat uit de middelen die permanent ingezet kunnen worden om tegenvallers in de exploitatie op te vangen.

Tabel 1 Onderdelen weerstandscapaciteit

Bestanddeel	Incidentele weerstandscapaciteit	Structurele weerstandscapaciteit
Algemene reserve	X	
Reserve grondexploitatie	X	
Overige bestemmingsreserves	X	
Onvoorzien		X
Begrotingsruimte		X
Onbenutte belastingcapaciteit		X
Kostenreductie (bezuinigingen)		X

2.2 Incidenteel

Weerstandsvermogen

Conform de Nota risicomangement wordt het weerstandsvermogen uitgedrukt in een ratio. Met behulp van dit verhoudingsgetal wordt bepaald of het incidenteel weerstandsvermogen toereikend is. De gemeente Nijkerk streeft naar een ratio van tenminste 0,8. De ratio wordt als volgt berekend:

Ratio:	$\frac{\text{weerstandscapaciteit}}{\text{geïventariseerde risico's}}$	=	$\frac{€ 12.500.000}{€ 7.815.000}$	=	ratio 1,6
--------	--	---	------------------------------------	---	-----------

In de Jaarstukken 2014 is een ratio vermeld van 1,4. Het weerstandsvermogen is licht verbeterd.

Tabel 2 Verloop ratio incidenteel weerstandsvermogen

Document*	Begr.2014	Jaarr.2013	Begr.2015	Jaarr.2014	Begr.2016
Ratio	1,2	1,3	1,4	1,4	1,6

*Volgorde op basis van datum besluitvorming document

Weerstandscapaciteit

De incidentele weerstandscapaciteit wordt gevormd door de vrij beschikbare en aanwendbare reserves. Hieronder verstaan we de stand van de Algemene reserve na aftrek van de vastgelegde bestedingen en toevoegingen gedurende de periode 2016-2019. Met de reserve bouwgrondexploitatie wordt voorzichtigheidshalve rekening gehouden met de stand per 1-1-2016 á € 8,6 miljoen, gecorrigeerd met een gereserveerde onttrekking van € 3,8 miljoen ten gunste van de Algemene reserve in het kader van het Veranderplan (bron: Programmabegroting 2015). Indien de geprognosticeerde winstnemingen tot en met 2019 meegenomen worden is de reserve bouwgrondexploitatie € 2,6 miljoen hoger.

Tabel 3 Vrij beschikbare en aanwendbare reserves

Reserve	Bedrag x € 1.000
Algemene reserve (saldo 1-1-2020)	7.700
Reserve bouwgrondexploitatie (saldo 1-1-2016)	4.800
Totaal	12.500

In de Jaarstukken 2014 bedroeg het totaal aan vrij beschikbare en aanwendbare reserves € 11,5 miljoen.

Het saldo van de algemene reserve is toegenomen met € 0,5 miljoen. Dit betreft met name de vrijval van het gereserveerde GVVP-gelden van € 1,5 miljoen en de reservering voor “Herinrichting Van Reenenpark” en Gezamenlijk huisvesting bibliotheek, Sigma en UVV” tezamen zijnde € 0,8 miljoen.

Het saldo van de reserve bouwgrondexploitatie is ten opzichte van de stand van 1-1-2015 toegenomen met € 0,5 miljoen als gevolg van verwachte winstneming complex Corlaer.

Daarnaast zijn er nog drie omvangrijke reserves welke kunnen worden ingezet ter afdekking van risico's of nieuw incidenteel beleid op het betreffende beleidsterrein:

Tabel 4 Bestemmingsreserves ter afdekking van risico's op betreffend beleidsterrein

Reserve	Saldo 01-01-2016 x € 1.000	Mutaties 2016-2020 x € 1.000	Saldo 01-01-2020 x € 1.000
<i>Reserve investeringen in de Nijkerkse samenleving</i>	6.500	0	1.000
- PRMI	0	4.000	0
- Knooppunt Hoevelaken / Stoutenburgerlaan (2020)	0	1.500	0
<i>Reserve Sociaal Domein</i>	300	0	0
- Dekking tekort Sociaal Domein 2016	0	300	0
<i>Reserve Egalisatie facilitaire zaken</i>	1.300	0	1.900
- Toevoeging stelpost stadhuis	0	-500	0
- Overig	0	-100	0
Totaal	8.100	5.200	2.900

Specifieke risico's

Specifieke risico's zijn risico's die gelden voor de specifieke omstandigheden waarin de gemeente Nijkerk opereert. In het kader van beheersbaarheid en transparantie is er een onderscheid gemaakt in incidentele risico's, welke gedekt kunnen worden door het vermogen en risico's die structureel doorwerken in de exploitatie. Wanneer één van de risico's zich daadwerkelijk voordoet, moet dit afgedekt kunnen worden uit het weerstandsvermogen.

De incidentele risico's zijn geïntariseerd op een bedrag van € 7.815.000. Dit wijkt licht af ten opzichte van de Jaarstukken 2014. In bijlage I vindt u de inhoudelijke toelichting per risico.

Tabel 5 Specifieke risico's (incidenteel)

	Bedrag x € 1.000
Grote Kans (GK) = 75% risico	-455
Middelgrote Kans (MK) = 50% risico	0
Kleine Kans (KK) = 25% risico	-1.660
Gewogen risico's grondexploitatie	-5.700
Gewogen risico's grondexploitatie – verliesvoorziening	p.m.
Totaal	-7.815

In de hiervoor aangegeven tabel wordt voor € 5,7 miljoen aan gewogen risico's grondexploitatie in beeld gebracht. Per saldo leveren de grondexploitaties de grootste incidentele risico's op. Het betreft hierbij de risico's binnen de grondexploitaties waar geen positief resultaat wordt verwacht wanneer de risico's zich voordoen (voorbeeld: complex A winst 100, risico 110, resultaat -10). Grondexploitaties waarbij wel een positief resultaat wordt verwacht, bevatten ook risico's, maar die kunnen bij optreden naar verwachting opgevangen worden in het positieve resultaat (voorbeeld: complex B winst 100, risico 70, resultaat 30). Hiermee zijn ze binnen het complex afgedekt en wegen om deze reden niet mee in de risicoberekening.

2.3 Structureel

Weerstandsvermogen

Hierboven werd het incidentele weerstandsvermogen beschreven. Om inzicht te krijgen of Nijkerk over voldoende structurele middelen beschikt wordt er inzicht gegeven in het structurele weerstandsvermogen. Wanneer de structurele weerstandscapaciteit wordt afgezet tegen de exploitatierisico's ontstaat het volgende beeld:

Tabel 6 Structureel weerstandsvermogen

(-/- = voordeel)	2016 x € 1.000	2017 x € 1.000	2018 x € 1.000	2019 x € 1.000
Onbenutte budgettaire capaciteit	1.890	1.668	789	854
Onbenutte belastingcapaciteit	-4.047	-4.047	-4.047	-4.047
Exploitatierisico's	1.125	1.095	1.095	1.095
Totaal	-1.032	-1.284	-2.163	-2.098

De uitkomsten vallen ten opzichte van de Jaarstukken 2014 gelijkwaardig uit. Wel heeft er een verschuiving plaatsgevonden; door het risico Sociaal Domein op te nemen in het resultaat van de begroting zijn de risico's verbeterd, maar is onze budgettaire capaciteit verslechtert. Daarnaast is de belastingcapaciteit verhoogd als gevolg van aanpassing "redelijk peil".

Bij het alsnog budgettair neutraal opnemen van de tekorten van het Sociaal Domein zou het structureel weerstandsvermogen er als volgt uitzien:

Tabel 7 Structureel weerstandsvermogen exclusief Sociaal Domein

(-/- = voordeel)	2016 x € 1.000	2017 x € 1.000	2018 x € 1.000	2019 x € 1.000
Structureel weerstandsvermogen	-1.032	-1.284	-2.163	-2.098
Tekort Sociaal Domein	-2.568	-1.882	-1.759	-1.905
Totaal	-3.600	-3.166	-3.922	-4.003

Het verwachte tekort van het Sociaal Domein is dusdanig gestegen dat het door ons college niet reëel wordt geacht om deze volledig ten laste te brengen van het betreffende beleidsterrein. Binnen de opgestelde begroting zien wij wel mogelijkheden om dit tekort terug te dringen. Als demissionair college is het echter niet aan ons om daar een besluit over te nemen, deze keuze wordt overgedragen aan het nieuw te vormen college.

Weerstandscapaciteit

De structurele weerstandscapaciteit wordt gevormd door de onbenutte belastingcapaciteit en onbenutte budgettaire capaciteit.

Onbenutte budgettaire capaciteit

De onbenutte budgettaire capaciteit wordt bepaald door de post onvoorzien en het saldo van de begroting over de jaren 2016-2019. De uitkomst van de onbenutte budgettaire capaciteit bedraagt:

Tabel 8 Onbenutte budgettaire capaciteit

(-/- = voordeel)	2016 x € 1.000	2017 x € 1.000	2018 x € 1.000	2019 x € 1.000
Onvoorzien	-24	-24	-24	-24
Saldo programmabegroting 2016-2019	1.914	1.692	813	878
Totaal	1.890	1.668	789	854

Bij het alsnog budgettaire neutraal opnemen van de tekorten van het Sociaal Domein zou het saldo er als volgt uitzien:

Tabel 9 Onbenutte budgettaire capaciteit exclusief Sociaal Domein

(-/- = voordeel)	2016	2017	2018	2019
	x € 1.000	x € 1.000	x € 1.000	x € 1.000
Onbenutte budgettaire capaciteit	1.890	1.668	789	854
Tekort Sociaal Domein	-2.568	-1.882	-1.759	-1.905
Totaal	-677	-213	-969	-1.050

Onbenutte belastingcapaciteit

Bij de bepaling van de onbenutte belastingcapaciteit wordt gekeken naar de ruimte die aanwezig is om de OZB-tarieven nog te verhogen. De onbenutte belastingcapaciteit is dan ook te bepalen door het maximaal toegestane tarief te vergelijken met de tarieven van de gemeente Nijkerk. Voor de maximale tarieven wordt uitgegaan van de normen volgens het "redelijk peil" zoals dat wordt gehanteerd voor de toelating tot artikel 12 van de financiële verhoudingswet. Dit redelijk peil wordt jaarlijks gepubliceerd in de meicirculaire van het Ministerie van Binnenlandse Zaken. Op basis van de laatst beschikbare gegevens (meicirculaire 2015) is dit 0,1889% van de totale WOZ-waarde.

Bij gemaximaliseerd tarief bedraagt de OZB-opbrengst voor de gemeente Nijkerk € 12 miljoen. De huidige raming van de OZB-opbrengst bedraagt € 7,9 miljoen. Dit brengt de onbenutte belastingcapaciteit op een bedrag van ± € 4 miljoen. Het bedrag is hoger ten opzichte van de Programmabegroting 2015, met name als gevolg van stijging percentage "redelijk peil" zoals hierboven omschreven. Onderstaande tabel laat de onbenutte belastingcapaciteit over de afgelopen vier jaar zien:

Tabel 10 Onbenutte belastingcapaciteit

	2013	2014	2015	2016
	x € 1.000	x € 1.000	x € 1.000	x € 1.000
Onbenutte belastingcapaciteit	-2.796	-2.935	-3.289	-4.047

De onbenutte belastingcapaciteit wordt voor de provincie in de monitoring steeds belangrijker. Daarnaast is het een ijkpunt voor het financieel beleid dat de gemeente Nijkerk voert.

Specifieke risico's

In onderstaande tabel is een overzicht opgenomen van de specifieke risico's die een structureel effect kunnen hebben binnen de exploitatie. Het gaat hier grotendeels om de risico's met betrekking tot de decentralisaties in het sociaal domein. Meerjarig ziet deze er als volgt uit:

Tabel 11 Specifieke risico's (structureel)

(-/- = voordeel)	2016	2017	2018	2019
	x € 1.000	x € 1.000	x € 1.000	x € 1.000
Hard gegeven = 100% risico	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Grote Kans (GK) = 75% risico	0	0	0	0
Middelgrote Kans (MK) = 50% risico	425	395	395	395
Kleine Kans (KK) = 25% risico	700	700	700	700
Totaal inclusief Sociaal Domein	1.125	1.095	1.095	1.095
Risico's Sociaal Domein	350	350	350	350
Totaal exclusief Sociaal Domein	775	745	745	745

De afwijking ten opzichte van de Jaarstukken 2014 ziet er als volgt uit:

Tabel 12 Afwijking ten opzichte van Jaarstukken 2014

(-/- = voordeel)	2016 x € 1.000	2017 x € 1.000	2018 x € 1.000	2019 x € 1.000
Jaarstukken 2014	2.075	1.845	1.665	1.665
Programmabegroting 2016-2019	1.125	1.095	1.095	1.095
Vershil	-950	-750	-570	-570
<i>Veroorzaakt door:</i>				
Herziening BBV	0	200	200	200
Risico's Sociaal Domein	-970	-640	-460	-460
Groot onderhoud gemeentefonds	0	-230	-230	-230
Strategische agenda FoodValley (Voorjaarsbrief 2015)	75	75	75	75
Vennootschapsbelasting (Voorjaarsbrief 2015)	0	-90	-90	-90
Overig	-55	-65	-65	-65
Vershil	-950	-750	-570	-570

In bijlage I vindt u de inhoudelijke toelichting per risico.

2.4 Kengetallen financiële positie

Op 15 mei 2015 is een besluit tot wijziging van het BBV vastgesteld. Deze wijziging houdt in dat in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing een verplichte basisset van vijf financiële kengetallen moet worden opgenomen die gaan gelden voor de begroting vanaf 2016 en de jaarstukken vanaf 2015. Naast de kengetallen wordt een beoordeling van de onderlinge verhouding van de kengetallen in relatie tot de financiële positie opgenomen. Bij ministeriele regeling is op 9 juli 2015 vastgesteld hoe de kengetallen worden vastgesteld en opgenomen in de begroting en het jaarverslag van de gemeenten en provincies.

Doel

Het gebruik en het vaststellen van de berekeningswijze van de kengetallen heeft geen functie als normeringinstrument in het kader van het financieel toezicht door de provincies. De invoering van de set van vijf kengetallen is bedoeld om de financiële positie voor raadsleden inzichtelijker te maken. De voorgeschreven kengetallen worden al langere tijd gebruikt bij onder andere financiële stresstesten. Een gemeente kan bij de vaststelling van de eigen normen gebruik maken van de signaleringswaarden zoals die worden toegepast bij stresstesten.

Vooruitlopend op de invoering heeft de gemeente Nijkerk ze opgenomen bij de Jaarstukken 2014, waarbij de normering van de Provincie Gelderland als vertrekpunt is aangehouden. Deze normering is ook aangehouden bij de Programmabegroting 2016. De komende periode zal met de raad onderzocht moeten worden welke normering de gemeente Nijkerk gaat hanteren voor (de samenhang) van de financiële kengetallen. Hierbij zullen ook de kengetallen met betrekking tot de weerstandscapaciteit moeten worden betrokken.

Uitkomsten

Alleen (de uitkomsten van de berekening van) de kengetallen hoeven in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing in begroting en jaarverslag te worden opgenomen (BBV art. 11, lid 2d). In onderstaande tabel zijn, conform model van de ministeriële regeling, de kengetallen opgenomen. Naast het opnemen van de tabel wordt een beoordeling gegeven van de onderlinge verhouding van de kengetallen in relatie tot financiële positie (BBV art. 11, lid 2e). In bijlage II vindt u de inhoudelijke toelichting per kengetal.

Voldoende

Matig

Onvoldoende

Tabel 13 Kengetallen

Omschrijving	Jaarstukken 2014*	Begroting 2015*	Begroting 2016
Netto schuldquote De netto schuldquote geeft inzicht in het niveau van de schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen. Het geeft zodoende een indicatie in welke mate de rentelasten en aflossingen op de exploitatie drukken. Omdat bij leningen er onzekerheid kan bestaan of ze allemaal terug worden betaald wordt bij de berekening van de netto schuldquote onderscheid gemaakt door het kengetal te berekenen, zowel inclusief als exclusief de doorgeleende gelden.	44%	39%	38%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen De wijze waarop de netto schuldquote gecorrigeerd voor de doorgeleende gelden wordt berekend is gelijk aan de netto schuldquote, met dien verstande dat bij de financiële activa ook alle verstrekte leningen worden opgenomen.	36%	31%	30%
Solvabiliteitsratio De "solvabiliteitsratio" geeft de mate aan waarmee de gemeentelijke bezittingen zijn betaald met eigen middelen. Anders gezegd: het aandeel van het eigen vermogen in het totaal vermogen. Hoe hoger de verhouding eigen vermogen ten opzichte van het totale vermogen, hoe gezonder de gemeente.	39%	32%	32%
Structurele exploitatieruimte Het financiële kengetal "structurele exploitatieruimte" geeft aan hoe groot de structurele vrije ruimte binnen de vastgestelde begroting is. Daarnaast geeft dit kengetal ook aan of de gemeente in staat is om structurele tegenvallers op te vangen dan wel of er nog ruimte is voor nieuw beleid.	2,0%	-0,6%	-1,9%
Grondexploitatie Het financiële kengetal "grondexploitatie" geeft aan hoe groot de grondpositie (boekwaarde) is ten opzichte van de jaarlijkse baten. De afgelopen jaren is gebleken dat grondexploitatie een forse impact kan hebben op de financiële positie van een gemeente. De boekwaarde van de voorraden grond is van belang, omdat deze waarde moet worden terugverdiend bij de verkoop.	37%	30%	32%
Belastingcapaciteit "Woonlasten meerpersoonshuishouden" De belastingcapaciteit geeft inzicht hoe de belastingdruk zich verhoudt ten opzichte van het landelijke gemiddelde. Bij woonlasten gaat het om de OZB, de afvalstoffenheffing en rioolrechten.	75%	79%	77%

* De uitkomsten van de Jaarstukken 2014 en Begroting 2015 wijken in sommige gevallen af met het gepresenteerde destijds als gevolg van gewijzigde berekeningen.

Beoordeling

Het is van belang de kengetallen in samenhang te presenteren aangezien een afzonderlijk kengetal niet zoveel zegt over de financiële positie.

Naast het opnemen van de tabel in de paragraaf weerstandvermogen en risicobeheersing wordt een beoordeling gegeven van de onderlinge verhouding van de kengetallen in relatie tot financiële positie. Bovenstaande uitkomsten laten zien dat Nijkerk wat betreft het "vermogen" over een gezonde financiële positie beschikt. In de komende jaren gaan er echter forse investeringen plaatsvinden in onder andere de tunnel Amersfoortseweg, zwembad en PRMI. Dit zal effect hebben op de, tot nu toe "voldoende" scorende kengetallen.

Structureel scoren wij op dit moment een "onvoldoende". Als demissionair college hebben wij geen besluiten kunnen nemen over het verbeteren van de financiële positie, deze keuzes zijn aan het nieuwe college. De besluiten die hieruit voortvloeien zullen zeer waarschijnlijk effect hebben op de uitkomsten van de kengetallen en zijn bovenstaande scores een momentopname.

Bijlage I paragraaf 2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Voor de mate van waarschijnlijkheid van optreden, hanteren wij conform de nota risicomangement drie klassen:

- Kleine kans (KK) voor risico's waarvan het niet zo waarschijnlijk is dat ze zich daadwerkelijk voor zullen doen (vuistregel 25%).
- Middelgrote kans (MK) voor risico's die nog beide kanten op kunnen. Het kan zijn dat ze zich voordoen, het kan ook zijn van niet (vuistregel 50%).
- Grote kans (GK) voor risico's waarvan de kans van optreden groot is (vuistregel 75%).

Specifieke risico's – vermogen (incidenteel)

Risico's - vermogen -/- = nadeel	Risico in €	Risico-klasse	Gewogen risico in €	Jaarstukken 2014	Programmabegroting 2016
KK = kleine kans (25%), MK = middelgrote kans (50%), GK = grote kans (75%)					

Programma 2 Veiligheid

FLO brandweer	-300.000	GK	-225.000	Op verzoek van de gemeente Nijkerk voert de VGGM de FLO-overgangsregeling uit. De bijbehorende loonkosten zullen hiervoor nog bij ons in rekening worden gebracht. Begin 2015 is er grotendeels duidelijkheid ontstaan over de jaren 2015-2018. Bij de jaarrekening 2014 is een voorziening getroffen van € 660.000 voor personen van wie zeker is dat zij met FLO gaan. Een deel blijft nog onzeker, hiervoor wordt het risico ingeschat op € 300.000. De onzekerheid van de hoogte wordt veroorzaakt door individuele keuzemogelijkheden die de regeling biedt met betrekking tot de omvang van non-activiteitsverlof en het tot vier maal een jaar opschuiven van de ingangsdatum.	Geen wijzigingen ten opzichte van de Jaarstukken 2014.
---------------	----------	----	----------	---	--

Programma 3 Wonen / 4 Economie en Milieu

Totaal risico's Meerjaren Prognose Grondexploitaties (MPG)			-5.700.000	Het totaal gewogen risico bedraagt volgens het MPG (Jaarstukken 2014) € 5,8 miljoen. Het totale risico op de grondexploitaties is toegenomen ten opzichte van de vorige MPG (begroting 2015). Dit is met name het gevolg het verlagen van de verliesvoorziening complex De Flier. Eventuele risico's kunnen hierdoor niet meer binnen het resultaat worden opgevangen.	Het totaal gewogen risico bedraagt volgens het MPG (Begroting 2016) € 5,7 miljoen. Het totale risico op de grondexploitaties is gelijk gebleven ten opzichte van de vorige MPG (Jaarstukken 2014).
Herziening BBV Grondexploitatie	5.000.000		p.m.		De commissie BBV heeft een aantal voorstellen uitgewerkt die leiden tot wijzigingen in het BBV en de uitwerking hiervan.

Risico's - vermogen -/- = nadeel	Risico in €	Risico-klasse	Gewogen risico in €	Jaarstukken 2014	Programmabegroting 2016
KK = kleine kans (25%), MK = middelgrote kans (50%), GK = grote kans (75%)					
					<p>De wijzigingen leiden tot meer transparantie, eenduidigheid en een vermindering van de administratieve lasten. De wijzigingen moeten per 1 januari 2016 gaan gelden.</p> <p>Dit voornemen is op 10 juli 2015 bekend gemaakt door de commissie BBV. Gezien de grote nadelige gevolgen die eruit ontstaan (met name het niet meer volledig toe mogen rekenen van rente aan de grondexploitatie) en de vraagtekens over de snelle doorvoering van dit besluit (zowel door ons als de Provincie) nemen we het effect mee als risico. Voor Nijkerk levert dit naar schatting een nadeel op van ± € 1.000.000 structureel. Incidenteel levert het een voordeel op; de verlaging van de rente heeft een positief effect van ± € 5 miljoen op de verliesvoorzieningen die zijn gevormd. Deze middelen zouden eventueel ingezet kunnen worden om de eerste jaren het tekort dat ontstaat als gevolg van de rente te dekken. Om deze reden zijn beide risico's op p.m. gezet om grote schommelingen in de uitkomsten van het weerstandsvermogen te neutraliseren.</p>
Programma 6 Onderwijs, Sport, Cultuur en Welzijn					
Bestuurlijke ontvlechting Muziekschool Noordwest Veluwe	-306.000	GK	-230.000	Door het faillissement van de Stichting Muziekschool Noordwest Veluwe en het recente faillissement van Studio 155 is het op dit moment onduidelijk hoeveel medewerkers een eventueel beroep op de garantstelling gaan/willen doen. Daarnaast is het op dit moment onduidelijk of de garantstellingovereenkomst wel van toepassing is omdat er in de overeenkomst niets opgenomen is over een faillissement.	Geen wijzigingen ten opzichte van de Jaarstukken 2014.
Algemene Dekkingsmiddelen, onvoorzien en bedrijfsvoering					
Veranderplan, frictiekosten	-500.000	MK	-250.000	Voor de frictiekosten als gevolg van de reorganisatie is een bedrag gereserveerd van € 3,5 miljoen. Hierbij is nog geen rekening gehouden met de aanpassing AOW-leeftijd in pensioenregelingen en de	Geen wijzigingen ten opzichte van de Jaarstukken 2014.

Risico's - vermogen -/- = nadeel	Risico in €	Risico-klasse	Gewogen risico in €	Jaarstukken 2014	Programmabegroting 2016
KK = kleine kans (25%), MK = middelgrote kans (50%), GK = grote kans (75%)					
				aanpassing van de arbeidsvoorwaardenregeling. Het gewogen risico wordt geschat op € 250.000	
Garantstelling-leningen	-6.632.000	KK	-1.660.000	In 'normale tijden' is het risico op dit onderdeel nihil. Gezien de economische recessie is het risicoprofiel verhoogd naar KK (kleine kans).	Geen wijzigingen ten opzichte van de Jaarstukken 2014.
Corlaer College	1.000.000	MK	500.000	Op de balans is een vordering op de Belastingdienst betreffende BTW Corlaer College voor een bedrag van € 1,2 miljoen opgenomen. Deze vordering is door de fiscus niet geaccepteerd. Hierop heeft de gemeente bezwaar gemaakt, maar deze is door de belastingdienst afgewezen. De Hoge Raad heeft op 27 april 2012 uitspraak gedaan op het beroep in cassatie. De Hoge Raad heeft de zaak terugverwezen naar gerechtshof in Den Bosch. In januari 2014 heeft het gerechtshof ons in het ongelijk heeft gesteld. Er wordt overwogen om cassatie in te stellen. Indien we definitief in het ongelijk gesteld worden dan wordt het bedrag van € 1,2 miljoen volledig gedekt uit de in het verleden aan de belastingdienst afgedragen overdrachtsbelasting en omzetbelasting betreffende de school (balanspost). Indien we alsnog gelijk krijgen bij eventuele cassatie, kan bij de belastingdienst de vordering worden teruggevraagd.	Op 29 mei 2015 heeft de HR een uitspraak gedaan inzake cassatie gemeente Nijkerk Corlaer 1 college. Hoewel Nijkerk in het ongelijk is gesteld, is niet de btw-besparende schoolstructuur bestreden maar het tijdstip waarop de structuur is toegepast. De HR oordeelde wel dat de strafheffing overdrachtsbelasting ad € 941.000 aan Nijkerk terugbetaald moet worden door de fiscus. Hier hebben we in ons vermogen al rekening mee gehouden. De uitspraak van de HR biedt nog wel een positief perspectief voor de later gerealiseerde uitbreiding van Corlaer (Corlaer 2). Voor Corlaer 2 is de btw-besparende structuur zoals het er nu uitziet wel tijdig toegepast. De procedure om de btw van Corlaer 2 bij de fiscus terug te vorderen is medio 2015 opgestart. We worden hierin bijgestaan door een externe belasting adviseur. De mogelijkheid dat we de btw van Corlaer 2 terugkrijgen van de fiscus benoemen we hier als positief risico (kans).
Individueel Keuzebudget (IKB)	-500.000	MK	-250.000		In 2017 wordt de vakantie-uitkering onderdeel van het IKB. Daarmee ontstaat de mogelijkheid dit bedrag maandelijks uit te laten betalen. In tegenstelling tot vorige jaren is de reservering over de periode juni tot en met december dus ook al opeisbaar in 2017. Hoe een en ander wordt uitgewerkt is nog onderdeel van bespreking tussen bonden en werkgevers. De extra som die maximaal over deze periode uitbetaald dient te worden wordt ingeschat op € 450.000.

Risico's - vermogen -/- = nadeel	Risico in €	Risico-klasse	Gewogen risico in €	Jaarstukken 2014	Programmabegroting 2016
KK = kleine kans (25%), MK = middelgrote kans (50%), GK = grote kans (75%)					
					Dit risico wordt ingeschat op middelgroot. Daarnaast worden ook de bovenwettelijke vakantierechten toegevoegd aan het IKB. Dat bedraagt gemiddeld 28 uren per medewerker. Als al deze uren worden uitbetaald leidt dat tot een verplichting van € 170.000. Er wordt op basis van het gebruik van het cafetariamodel in voorgaande jaren ingeschat dat er ± € 50.000 tot uitbetaling zal komen.
Totaal			-7.815.000		

Specifieke risico's – exploitatie (structureel)

Risico's - exploitatie -/- = nadeel	Risico in €	Risico-klasse	Gewogen risico in €	Jaarstukken 2014	Programmabegroting 2016
KK = kleine kans (25%), MK = middelgrote kans (50%), GK = grote kans (75%)					
Programma 1 Inwoners en bestuur					
Strategische agenda FoodValley	-100.000	GK	-75.000		De uitvoering van de strategische agenda Foodvalley wordt momenteel bekostigd uit de lopende begroting en aanvullend uit de algemene reserve (geoommerkt deel voor regioprojecten) als cofinanciering voor bijdragen van provincie via het regiocontract. Een nieuwe strategische agenda is in de maak, hieruit zullen nieuwe regionale projecten voortvloeien. Onduidelijk is nog of daarna nog een nieuw regiocontract wordt afgesloten (agenda en contract staan los van elkaar). Het geoommerkte deel voor regioprojecten is naar verwachting eind dit jaar volledig benut. Mocht er een nieuw regiocontract worden afgesloten, dan schatten we de bijdrage in op maximaal € 100.000 (rekening houdend met de bezuinigingsopgave) met een weging van 75% (grote kans). Het betreft een kwart van het bedrag dat de afgelopen jaren per jaar is besteed. Mocht het regiocontract wegvallen dan zal de gemeente zelf wellicht een hogere bijdrage moeten leveren of projecten kunnen niet doorgaan.

Risico's - exploitatie -/- = nadeel	Risico in €	Risico-klasse	Gewogen risico in €	Jaarstukken 2014	Programmabegroting 2016
KK = kleine kans (25%), MK = middelgrote kans (50%), GK = grote kans (75%)					

Programma 4 Economie en Milieu

Instandhouding maatschappelijk vastgoed	-1.000.000	KK	-250.000	Het onderhoud van openbare gebouwen is thans structureel budgettair geregeld via een beheerplan. Voor normaal jaarlijks onderhoud en voor groot onderhoud zijn dan budgetten beschikbaar. Voor renovatie c.q. totale vervanging ligt dat anders. Indien, zoals uitgesproken in het Collegeprogramma 2014-2018, de strategische keuze wordt gemaakt om zoveel mogelijk openbare gebouwen en/of gemeentelijke eigendommen af te stoten dan vervalt de plicht tot instandhouding daarvan en blijft deze beperkt tot gemeentelijke gebouwen waarin eigen diensten zijn ondergebracht aangevuld met een enkel bijzonder gebouw (zoals monument gemeentetoren) en de onderwijsaccommodaties. Investerings in de onderwijsaccommodaties zijn voorzien via het IHP. Indien de investeringen rond de overige gemeentelijke gebouwen in belangrijke mate worden geactiveerd dan is structurele begrotingsruimte in die gevallen ook geregeld. Zo handelend beperken we het financiële risico tot een kleine kans voor een bedrag van ± € 1 miljoen.	Geen wijzigingen ten opzichte van de Jaarstukken 2014.
---	------------	----	----------	---	--

Programma 5 Bereikbaarheid

Storting in voorziening wegen	-200.000	MK	-100.000	De voorziening is aangesproken ter dekking van de verliesvoorziening die is gevormd voor de bouwgrondexploitatie. Als gevolg hiervan kan het groot onderhoud wegen in de toekomst onder druk komen te staan. Bij het actualiseren van de beheerplannen zal blijken of de dotatie die nu jaarlijks wordt gedaan, voldoende is om al het toekomstig onderhoud te kunnen doen. In 2014 wordt het beheerplan geactualiseerd, genoemd risico blijft bestaan.	Geen afwijkingen ten opzichte van de Jaarstukken 2014.
-------------------------------	----------	----	----------	---	--

Risico's - exploitatie -/- = nadeel	Risico in €	Risico-klasse	Gewogen risico in €	Jaarstukken 2014	Programmabegroting 2016
KK = kleine kans (25%), MK = middelgrote kans (50%), GK = grote kans (75%)					

Programma 7 Gezondheid en Maatschappelijke ondersteuning

3D's (business case)	-	-	0	Door de beleidsmatige keuzes die zijn gemaakt, zijn de risico's vanuit de business case teruggebracht en omgezet van GK naar "hard gegeven".	Het tekort van de business case is opgenomen in het saldo van de begroting.
3D's (algemeen)	-1.400.000	KK	-350.000	Bij het implementeren van de 3D's zijn er veel onzekerheden. Hierbij valt bijvoorbeeld te denken aan het lukken van de transitie en transformatie, het open-eind-karakter van de diverse regelingen, de toekomst van de sociale werkvoorziening. Deze onzekerheden zijn moeilijk te kwantificeren. Voorshands zijn wij uitgegaan van 10% van de omvang van het deelfonds sociaal domein. Door de beleidsmatige keuzes die zijn gemaakt, zijn de risico's vanuit de business case teruggebracht. Hierdoor zijn ook de algemene risico's teruggebracht naar kleine kans. Dekking zal daarentegen niet meer plaats kunnen vinden door de reserve Sociaal Domein aangezien deze wordt aangewend voor het verwachte tekort uit de businesscase.	Geen wijzigingen ten opzichte van de Jaarstukken 2014.

Algemene Dekkingsmiddelen, onvoorzien en bedrijfsvoering

Desintegratiekosten algemeen	0	-	0	Met betrekking tot VGGM / de brandweer gaan we ervan uit dat vanaf 2016 wordt inverdiend door het nieuwe personeel- en materieelplan en/of doordat de financiering buiten de gemeenten om gaat lopen en we relatief minder gekort worden op de algemene uitkering.	Als gevolg van herverdeling van het gemeentefonds is het risico komen te vervallen (zie Voorjaarsbrief 2015).
BTW samenwerkingsverbanden	p.m.		p.m.	Om de taken op het gebied van de decentralisaties jeugd, participatie en zorg te kunnen uitvoeren, worden gemeenten genoodzaakt tot samenwerken. Samenwerken brengt onvermijdelijk btw-gevolgen met zich mee. In de huidige btw-wetgeving zijn enkele faciliteiten opgenomen om de nadelige effecten van btw-heffing bij samenwerking te beperken, zoals de koepelvrijstelling en de doorschuiffaciliteit.	Geen wijzigingen ten opzichte van de Jaarstukken 2014.

Risico's - exploitatie -/- = nadeel	Risico in €	Risico-klasse	Gewogen risico in €	Jaarstukken 2014	Programmabegroting 2016
KK = kleine kans (25%), MK = middelgrote kans (50%), GK = grote kans (75%)					
				<p>Maar deze regelingen zijn onvoldoende om alle nadelige btw-gevolgen van samenwerken te voorkomen.</p> <p>De VNG is hierover in gesprek met het ministerie van Financiën en op zoek naar oplossingen voor gemeenten. Zowel voor de samenwerking die gemeenten verplicht zijn op te zetten voor de decentralisaties, als voor de vrijwillige vormen van samenwerking.</p> <p>In de brief van de VNG van 12 december 2014; "actuele btw ontwikkelingen" gaf de staatssecretaris Financiën enkele handvatten om de btw druk te beperken bij samenwerking zowel op het gebied van de 3D's als bij andere samenwerkingsvormen tussen gemeenten. Macro gezien kan het ingevoerde BCF plafond nog leiden tot een landelijk nadeel voor alle gemeenten. Daar waar het plafond macro gezien behaald vindt een extra uitname plaats uit de algemene uitkering. Voor de samenwerking met de gemeenten Bunschoten, Leusden, Putten en Nijkerk geldt naar huidig inzicht, dat bij de organisatievorm, gastheermodel, er een btw risico is. Als er duidelijkheid ontstaat over de wetgeving is een mogelijk alternatief een (lichte) WGR-variant. Hiermee vervalt het btw risico. Ditzelfde geldt voor de op handen zijn de Vennootschapsplicht (vpb) per 1-1-2016.</p>	
Renterisico	-100.000	KK	-25.000	Het renteniveau ligt op een historisch laag punt. Voor de komende tijd ligt een rentestijging dan ook meer voor de hand dan een verdere daling. Een stijging van de rente heeft uiteraard ook effect op onze rentelast. Een stijging van 1,00% kost ons ± € 100.000.	Geen wijzigingen ten opzichte van de Jaarstukken 2014.
Gemeentefonds; loon-/prijnspeil-ontwikkelingen	-500.000	MK	-250.000	In de omvang van het Gemeentefonds wordt er vanuit gegaan dat er vanaf 2015 jaarlijks ongeveer 0,9% van het accres benodigd is om loon- en	Geen wijzigingen ten opzichte van de Jaarstukken 2014.

Risico's - exploitatie -/- = nadeel	Risico in €	Risico-klasse	Gewogen risico in €	Jaarstukken 2014	Programmabegroting 2016
KK = kleine kans (25%), MK = middelgrote kans (50%), GK = grote kans (75%)					
				prijspeilontwikkelingen in de gemeentelijke begroting te kunnen opvangen. Wat werkelijk nodig is, is uiteraard afhankelijk van de werkelijke loon- en prijspeilontwikkelingen. Op basis van de septembercirculaire is de omvang ingeschat op ± € 500.000. De kans dat dit risico zich voordoet, schatten wij op dit moment in op middelgrote kans.	
Gemeentefonds; plafond Btw-compensatie-fonds	-300.000	KK	-75.000	De omvang van het plafond van het Btw-compensatiefonds (BCF) wordt gekoppeld aan de omvang van het Gemeentefonds. Zodra het plafond door gemeenten wordt overschreden, wordt dit bedrag onttrokken uit het gemeentefonds. Dit betekent dus een korting op het Gemeentefonds. Deze wijziging gaat in met ingang van 2015. Op basis van de septembercirculaire is de omvang ingeschat op ± € 300.000. De kans dat dit risico zich voordoet, schatten wij op dit moment in op kleine kans.	Geen wijzigingen ten opzichte van de Jaarstukken 2014.
Gemeentefonds; herijking	460.000	MK	230.000	Herverdeeleffect 2015 miniem. De consequenties van de herijking van de clusters Werk en Inkomen, Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Stadsvernieuwing en brandweer, welke zijn doorgeschoven naar 2016, zijn nog niet bekend.	De uitkomsten van de 2 ^e fase herijking zijn voor wat betreft de clusters Werk en Inkomen en Brandweer bekend gemaakt in de meicirculaire van het gemeentefonds en verwerkt in de Programmabegroting 2016. De uitkomsten van het cluster Volkshuisvesting zijn voor 33% uitgekeerd: dit cluster wordt door het Rijk nader uitgewerkt als gevolg van grote nadelige effecten bij grotere gemeenten (> 250.000 inwoners). Uitwerking wordt verwacht in de meicirculaire 2016. In afwachting van het onderzoek, hanteren we van het (mogelijk) nog te ontvangen bedrag als positief risico met een gewogen middelgrote kans.
Vennootschapsbelasting (VPB)	0	GK	0	De gemeente Nijkerk is, net als alle andere gemeenten, in het kader van de Btw-heffing fiscaal ondernemer.	In de Voorjaarsbrief 2015 zijn de kosten voor de implementatie en benodigde formatie in de exploitatie opgenomen.

Risico's - exploitatie -/- = nadeel	Risico in €	Risico-klasse	Gewogen risico in €	Jaarstukken 2014	Programmabegroting 2016
KK = kleine kans (25%), MK = middelgrote kans (50%), GK = grote kans (75%)					
				<p>Hierover zijn op Nijkerks niveau en met de Belastingdienst afspraken gemaakt en is gekomen tot horizontaal toezicht.</p> <p>Op 18 december 2014 heeft de Tweede Kamer de Wet modernisering vennootschapsbelasting voor overheids-ondernemingen aangenomen. Naar verwachting zal begin 2015 de Eerste Kamer instemmen met dit wetsvoorstel dat erop is gericht dat overheidsbedrijven, die economische activiteiten uitoefenen, op dezelfde wijze als private bedrijven aan VPB zullen worden onderworpen. Per 1 januari 2016 wordt deze verplichting van kracht. Het risico ten aanzien van de benodigde formatie is ingeschat op 2 fte (€ 120.000) op basis van de grootte van onze gemeente. Daarnaast zijn begin 2015 alle gemeentelijke inkomsten geïnventariseerd op VPB-plicht. Primair wordt een risico voorzien bij de Grondexploitatie en het Vastgoed. Deze inventarisatiefase wordt verdiept door een taxplannings-fase. In deze fase wordt bezien door het treffen van de juiste maatregelen hoe het risico van vpb betaling te minimaliseren. Tot slot volgt de implementatiefase waarin de organisatie klaar stoomt voor een nieuw fenomeen voor de gemeente; de fiscale administratie en balans voor de vpb-plichtige activiteiten. Tussendoor zullen we u als raad blijven informeren over de genomen vpb-implementatie-resultaten.</p>	<p>Hiermee komt het huidige (gewogen) risico van € 90.000 te vervallen.</p> <p>Over een ander risico, het (mogelijk) te betalen VPB bedrag, is nog geen duidelijkheid. Het Rijk heeft voor de opbrengst VPB een raming van € 100 miljoen opgenomen, waarvan € 50 miljoen voor rekening van gemeenten en provincies. Het Rijk heeft echter al aangegeven dat het niet meer maar eerder minder zal worden dan € 50 miljoen. Gezien de onzekerheid ramen we het bedrag voorsnog op p.m.</p>
Vernieuwing BBV (Besluit Begroting en Verantwoording)	-400.000	MK	-200.000		In 2014 heeft een door de VNG ingestelde adviescommissie, bestaande uit vertegenwoordigers van de VNG, het ministerie van BZK en vertegenwoordigers van gemeenten en provincies, onder leiding van Staf Depla, wethouder van Eindhoven, een rapport uitgebracht over de vernieuwing van het BBV.

Risico's - exploitatie -/- = nadeel	Risico in €	Risico-klasse	Gewogen risico in €	Jaarstukken 2014	Programmabegroting 2016
KK = kleine kans (25%), MK = middelgrote kans (50%), GK = grote kans (75%)					
					<p>De adviezen hebben betrekking op een breed spectrum van onderwerpen met als rode draad het versterken van de horizontale sturing en verantwoording door de raad.</p> <p>Voor de uitwerking van de adviezen is een stuurgroep ingesteld onder leiding van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. Deze stuurgroep heeft het rapport van de adviescommissie als uitgangspunt gehanteerd en voor de concretisering ervan 7 werkgroepen ingesteld. Op basis van de besluitvorming in de stuurgroep hierover worden de wijzigingen in het BBV vorm gegeven, naar verwachting met ingang van begrotingsjaar 2017.</p> <p>Wij verwachten dat deze wijzigingen leiden tot een structureel risico (onder andere door het verplicht activeren van investeringen maatschappelijk nut en het wijzigen van doorbelasten van overhead) van ± € 400.000, met een gewogen middelgrote kans.</p>
Herziening BBV Grondexploitatie	-1.000.000	-	p.m.		<p>De commissie BBV heeft de afbakening, definiëring en verslagleggingregels rondom grondexploitaties kritisch onder de loep genomen. De reden hiervoor is een aantal ontwikkelingen op het gebied van grondexploitaties. Namelijk: de forse afboekingen van gemeenten op grondposities in de afgelopen jaren, de aanbevelingen uit het rapport Vernieuwing BBV over transparantie en vergelijkbaarheid, en de aankomende Omgevingswet.</p> <p>De afbakening is ook onvermijdelijk in het kader van de aankomende vennootschapsbelastingplicht voor gemeenten (Vpb). Het kan namelijk helpen in de fiscale discussie over de afbakening van de ondernemersactiviteit en de toe te rekenen kosten en opbrengsten.</p>

Risico's - exploitatie -/- = nadeel	Risico in €	Risico-klasse	Gewogen risico in €	Jaarstukken 2014	Programmabegroting 2016
KK = kleine kans (25%), MK = middelgrote kans (50%), GK = grote kans (75%)					
					<p>De commissie BBV heeft een aantal voorstellen uitgewerkt die leiden tot wijzigingen in het BBV en de uitwerking hiervan. De wijzigingen leiden tot meer transparantie, eenduidigheid en een vermindering van de administratieve lasten. De wijzigingen moeten per 1 januari 2016 gaan gelden.</p> <p>Dit voornemen is op 10 juli 2015 bekend gemaakt door de commissie BBV. Gezien de grote nadelige gevolgen die eruit ontstaan (met name het niet meer volledig toe mogen rekenen van rente aan de grondexploitatie) en de vraagtekens over de snelle doorvoering van dit besluit (zowel door ons als de Provincie) nemen we het effect mee als risico. Voor Nijkerk levert dit naar schatting een nadeel op van ± € 1.000.000 structureel. Incidenteel levert het een voordeel op, zie "incidentele risico's". Dit voordeel zou eventueel ingezet kunnen worden om de eerste jaren het tekort, dat ontstaat als gevolg van de rente, te dekken. Om deze reden zijn beide risico's op p.m. gezet om grote schommelingen in de uitkomsten van het weerstandsvermogen te neutraliseren.</p>

Bijlage II paragraaf 2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

1. Netto schuldquote

Het kengetal "netto schuldquote", ook wel bekend als de netto-schuld als aandeel van de inkomsten, zegt het meest over de financiële vermogenspositie van een gemeente. De netto-schuldquote geeft aan of een gemeente investeringsruimte heeft of juist op zijn tellen moet passen. Daarnaast zegt het kengetal ook wat over de flexibiliteit van de begroting. Hoe hoger de schuld is, hoe meer kapitaallasten er zijn (rente en aflossing) waardoor een begroting minder flexibel wordt. De netto-schuldquote geeft daarmee een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossing op de exploitatie. In de berekening wordt niet meegenomen waarvoor de schulden zijn aangegaan.

Berekening

Voor de berekening van de netto-schuldquote wordt de netto-schuld gedeeld door het totaal van de inkomsten binnen de exploitatie:

$$\frac{\text{Netto schuld}}{\text{Totale baten voor bestemming}}$$

Norm (VNG)

In de VNG-uitgave "Houdbare Gemeentefinanciën" is aangegeven dat wanneer de schuld lager is dan de jaaromzet (<100%) dit als voldoende kan worden bestempeld en boven de 130% als onvoldoende.

Voldoende	Matig	Onvoldoende
Tot 100%	100% - 130%	> 130%

Uitkomst "Netto schuldquote"

Jaar	2014 (Rek.)	2015 (Begr.)	2016 (Begr.)	Norm
Percentage	44%	38%	38%	Voldoende

Uitkomst "Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen"

Jaar	2014 (Rek.)	2015 (Begr.)	2016 (Begr.)	Norm
Percentage	36%	29%	30%	Voldoende

2. Solvabiliteitsratio

De "solvabiliteitsratio" geeft de mate aan waarmee de gemeentelijke bezittingen zijn betaald met eigen middelen. Anders gezegd: het aandeel van het eigen vermogen in het totaal vermogen. Hoe hoger de verhouding eigen vermogen ten opzichte van het totale vermogen, hoe gezonder de gemeente.

Berekening

$$\frac{\text{Eigen vermogen}}{\text{Totaal vermogen}}$$

Norm (provincie Gelderland)

Wanneer de helft of meer van het totaal vermogen uit eigen vermogen bestaat, dan is een gemeente voldoende solvabel. Is het kengetal voor solvabiliteit kleiner dan 30%, dan is er veel vreemd vermogen aanwezig en wordt dat als onvoldoende beoordeeld.

Voldoende	Matig	Onvoldoende
50% en hoger	Tussen 30% en 50%	Kleiner dan 30%

Uitkomst

Jaar	2014 (Rek.)	2015 (Begr.)	2016 (Begr.)	Norm
Percentage	39%	32%	32%	Matig

3. Grondexploitatie

Het financiële kengetal “grondexploitatie” geeft aan hoe groot de grondpositie (boekwaarde) is ten opzichte van de jaarlijkse baten. Wanneer een gemeente grond tegen de veel lagere prijs van landbouwgrond heeft aangekocht, loopt ze veel minder risico dan wanneer er dure grond is aangekocht.

Berekening

Boekwaarde in- en nog niet in exploitatie genomen gronden
Totaal vermogen

Norm (provincie Gelderland)

Een norm bepalen voor het kengetal grondexploitatie is lastig. De boekwaarde van de gronden in bezit zegt namelijk nog niets over de relatie tussen de vraag en aanbod van woningbouw dan wel m2-bedrijventerrein. Maatwerk is hiervoor van toepassing, dat wil onder andere zeggen: hoeveel woningen of m2-bedrijventerrein zijn gepland, het type en op welke plek. Daarnaast is het van wezenlijk belang wat de te verwachte vraag zal zijn. Dit vergt meer onderzoek dan naar voren komt uit het genoemde kengetal. De boekwaarde van de gronden geeft wel weer of een gemeente veel middelen heeft gestopt in haar grondexploitatie. Dit geld dient namelijk ook nog terugverdiend te worden. Om vorengenoemde redenen is er geen norm verbonden aan het kengetal grondexploitatie.

Uitkomst

Jaar	2014 (Rek.)	2015 (Begr.)	2016 (Begr.)	Norm
Percentage	37%	29%	32%	

4. Structurele exploitatieruimte

Het financiële kengetal “structurele exploitatieruimte” geeft aan hoe groot de structurele vrije ruimte binnen de vastgestelde begroting is. Daarnaast geeft dit kengetal ook aan of de gemeente in staat is om structurele tegenvallers op te vangen dan wel of er nog ruimte is voor nieuw beleid.

Berekening

Structurele baten -/- structurele lasten
Totale baten voor bestemming

Norm (provincie Gelderland)

In het financieel toezicht wordt de begroting van een gemeente langs de lat gelegd die geldt voor artikel 12-gemeenten. Voor het bedrag van onvoorzien (conform BBV art.8, lid1) wordt hiervoor uitgegaan van de vuistregel van 0,6% van de som van de uitkering Gemeentefonds (inclusief integratie- en decentralisatie-uitkeringen) en de OZB-capaciteit. Een gemeente zou in de begroting dit bedrag aan ruimte moeten ramen om structurele tegenvallers op te kunnen vangen. De structurele ratio wordt afgezet tegen de norm van 0,6%.

Voldoende	Matig	Onvoldoende
Hoger dan 0,6%	Tussen 0% en 0,6%	Kleiner dan 0%

Uitkomst

Jaar	2014 (Rek.)	2015 (Begr.)	2016 (Begr.)	Norm
Percentage	2,0%	-0,6%	-1,9%	Onvoldoende

5. Woonlasten meerpersoonshuishouden

De OZB is voor gemeenten de belangrijkste eigen belastinginkomst. Het kengetal "lokale lasten" wordt berekend aan de hand van het gemiddeld OZB-tarief. Een hoog gemiddeld OZB-tarief ten opzichte van het landelijk gemiddelde geeft aan in hoeverre de gemeente al gebruik heeft moeten maken van deze optie en dus ook beperkt is in het verkrijgen van extra inkomsten. De ruimte die een gemeente heeft om zijn belastingen te verhogen, wordt vaak gerelateerd aan de totale woonlasten. Het Coelo publiceert ieder jaar deze lasten in de Atlas van de lokale lasten. Onder de woonlasten worden verstaan de OZB, de rioolheffing en afvalstoffenheffing voor een woning met gemiddelde waarde in die gemeente.

Berekening

Woonlasten voor Nijkerks gezin bij gemiddelde WOZ-waarde
Landelijk gemiddelde jaar ervoor (Coelo)

Norm

Voldoende	Matig	Onvoldoende
Nader te bepalen	--	--

Uitkomst

Jaar	2014 (Rek.)	2015 (Begr.)	2016 (Begr.)	Norm
Percentage	75%	79%	77%	--

paragraaf 3 Onderhoud kapitaalgoederen

3.1 Wettelijk kader

In deze paragraaf wordt voor de kapitaalgoederen wegen, water, groen, riolering en gebouwen aangegeven:

- het beleidskader;
- de uit het beleidskader voortvloeiende financiële consequenties;
- de vertaling van de financiële consequenties in de begroting.

Het gaat in deze paragraaf om een dwarsdoorsnede van de begroting. Lasten van onderhoud kunnen op diverse programma's voorkomen. Met onderhoud van kapitaalgoederen is een substantieel deel van de begroting gemoeid. Een helder en volledig overzicht is daarom van belang voor een goed inzicht in de financiële positie.

3.2 Beleidskader

Het onderhoud van bovengenoemde kapitaalgoederen gebeurt aan de hand van beheerplannen. De looptijd van een beheerplan is afhankelijk van de economische en/of technische levensduur van de kapitaalgoederen behorende bij het beheerplan. Een beheerplan wordt elke vijf jaar herzien. In het algemeen worden de jaarlijkse lasten behorende bij een beheerplan constant gehouden door gebruik te maken van een voorziening. Sinds de invoering van het BBV (Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten) geldt de regel dat voorzieningen op geen enkel moment negatief mogen staan. Dit kan betekenen dat er enige jaren meer in de voorziening wordt gestort dan onttrokken.

In deze paragraaf wordt verder een overzicht gegeven van de bestaande en geplande beheerplannen en de financiële consequenties inclusief de vertaling daarvan in de begroting (meerjarig). Elk beheerplan bevat het uitgewerkte beleidskader voor het betreffende onderwerp en een gedetailleerde planning van de financiering. In het vervolg van deze paragraaf worden de hoofdlijnen daarvan samengevat.

3.3 De beheerplannen per categorie

Per categorie kapitaalgoederen bestaan een of meer beheerplannen. Hierin zijn de uitgangspunten voor het beheer beschreven en de beheerplannen geven inzicht in de financiële gevolgen op korte en langere termijn. Door ombuigingen die in de afgelopen jaren zijn gerealiseerd wijken de geraamde dotaties en onttrekkingen af van de vastgestelde beheerplannen. In alle gevallen zijn deze lager door het niet uitvoeren of temporiseren van investeringen. Dit geldt voor beheerplan wegen, straatmeubilair en verkeersvoorzieningen, havens, beheerplan bermen, waters en duikers, beheerplan groen en beheerplan speelruimteplan. Ook investeringen die geraamd waren in het beheerplan riolering worden getemporeerd.

3.3.1 Wegen

Beheerplan Wegen

De doelstelling van dit beheerplan is het in stand houden van de openbare wegen die in beheer zijn bij de gemeente. De wegbeheerder is verantwoordelijk voor een optimaal beheer en onderhoud van de verhardingen. Optimaal beheer vraagt een afweging tussen de technische minimumeisen, de wensen van de inwoners en het beschikbare budget.

Het beheerplan infrastructurele kunstwerken (voorheen genoemd als beheerplan kunstwerken) is onderdeel van het beheerplan wegen. In dit beheerplan zijn de onderhoudskosten aan bruggen, vlonders en viaducten opgenomen. De laatste actualisatie van de beheerplannen vond plaats in 2012.

Op basis van beheerplan wegen wordt in 2016 klein en groot onderhoud uitgevoerd aan de verharding in de gemeente Nijkerk. Daarnaast worden een aantal projecten integraal voorbereid en uitgevoerd. Het uitvoeringsprogramma 2016-2019 vanuit het GVVP maakt integraal onderdeel uit van het PRMI. (Programma Ruimtelijke en Maatschappelijke Investerings).

Aan de hand van de wegininspecties uitgevoerd in 2015, zal de meerjarenplanning van de integrale projecten worden gemaakt en worden de maatregelen voor het groot en klein onderhoud van het gemeentelijk wegennet bepaald en in uitvoering genomen.

Voorziening beheerplan Wegen (F1a)¹

In de begrotingsperiode 2016-2019 wordt in totaal € 9,0 miljoen toegevoegd aan de voorziening; in dezelfde periode wordt daaraan € 8,4 miljoen onttrokken. In 2016 zal € 2,3 miljoen worden toegevoegd uit de exploitatie. Een bedrag van € 1,8 miljoen worden onttrokken om het uitvoeringsprogramma 2016 te realiseren.

Voorziening beheerplan Infrastructurele Kunstwerken (F1b)

In de begrotingsperiode 2016-2019 wordt in totaal € 454.000 toegevoegd aan de voorziening, in dezelfde periode wordt daaraan € 424.000 onttrokken. In 2016 zal € 113.000 worden toegevoegd uit de exploitatie en € 105.000 worden onttrokken om het uitvoeringsprogramma 2016 te realiseren.

Beheerplan Openbare Verlichting

Het beleids- en beheerplan openbare verlichting bevat de beleidsinhoudelijke doelstellingen die met openbare verlichting worden nagestreefd, zoals verkeersveiligheid en sociale veiligheid.

Het eigenlijke beheerplan beschrijft de technische en economische uitgangspunten die de gemeente hanteert bij het beheer van de openbare verlichting en de bijbehorende financiële consequenties.

Uitvoering wordt gegeven aan het groot onderhoud volgens het beheerplan Openbare Verlichting. Het beheerplan wordt dit jaar geactualiseerd en het nieuwe plan is een voortzetting van het bestaande beheerplan. Uitgangspunt is zowel bij nieuwe als groot onderhoud projecten de toepassing van LED verlichting. Bij vervanging van openbare verlichting installaties vindt er zoveel mogelijk afstemming plaats met integrale projecten vanuit de disciplines wegen, riool en groen. Vervanging van lampen vindt periodiek op basis van groepsremplace plaats.

Voorziening beheerplan Openbare Verlichting (F3)

In de begrotingsperiode 2016-2019 wordt in totaal € 929.000 toegevoegd aan de voorziening; in dezelfde periode wordt daaraan € 747.000 onttrokken. In het begrotingsjaar 2016 vinden de toevoegingen en onttrekkingen plaats conform het beheerplan. In 2016 zal € 232.000 worden toegevoegd uit de exploitatie en € 206.000 worden onttrokken om het uitvoeringsprogramma 2016 te realiseren.

Beheerplan Straatmeubilair en verkeersvoorzieningen

Het beheerplan straatmeubilair en verkeersvoorzieningen schept een kader waarbinnen het in de openbare ruimte tot een verantwoorde, eenduidige keuze en inrichting van straatmeubilair en verkeersvoorzieningen komt. Door deze voorziening is het dagelijks en groot onderhoud gewaarborgd. Om de onderhoudskosten laag te houden wordt zoveel mogelijk standaardisatie toegepast.

In 2015 wordt het beheerplan straatmeubilair en verkeersvoorzieningen geactualiseerd. In 2016 worden er 4 verkeersregelininstallaties (VRI's) vervangen op de N301, waarbij de gemeentelijke bijdrage van € 360.000 uit de voorziening straatmeubilair en verkeersvoorzieningen gedekt wordt.

Voorziening beheerplan Straatmeubilair en verkeersvoorzieningen (F7)

In de begrotingsperiode 2016-2019 wordt in totaal € 961.000 toegevoegd aan de voorziening; in dezelfde periode wordt daaraan € 1.190.000 onttrokken. In 2016 zal € 240.000 worden toegevoegd uit de exploitatie en € 552.000 worden onttrokken om het uitvoeringsprogramma 2016 te realiseren.

3.3.2 Water

Beheerplan Haven c.a.

Bij de actualisatie en vaststelling van het Beleids- en beheerplan binnen- en buitenhaven, Arkersluiscomplex en Arkervaart zijn beslissingen genomen over de instandhouding van een aantal infrastructurele voorzieningen ten behoeve van de beroepsvaart en de recreatie. Voor de instandhouding van deze voorzieningen zijn investeringen gepland waarvan de financiële gevolgen voor een periode van 20 jaar in beeld zijn gebracht. Financiering verloopt via een voorziening.

¹ De nummers F1 e.d. verwijzen naar de lijst en het overzicht van reserves en voorzieningen

In dit beleids- en beheerplan is rekening gehouden met de voorschriften van het Besluit Begroting en Verantwoording. Als gevolg daarvan worden een beperkt aantal investeringen geactiveerd in plaats van deze in één keer ten laste van de voorziening te brengen. In het beheerplan is aangegeven wanneer deze investeringen voorzien zijn. In 2015 wordt het beheerplan geactualiseerd en voor de jaren 2016- 2019 gereed gemaakt. Vanuit uitvoerig gehouden inspecties wordt het beheerplan geactualiseerd. In het beheerplan worden de groot onderhoudsklussen genoemd die de komende jaren nodig zijn voor de instandhouding van het sluiscomplex. Daarnaast vindt jaarlijks klein onderhoud, reiniging en inspectie plaats. Groot onderhoud in 2016 bestaat voor een groot deel uit de vervanging van de damwand van de Arkervaart.

Voorziening haven-, kade- en sluiswerken (F6)

In de begrotingsperiode 2016-2019 wordt in totaal € 527.000 toegevoegd aan de voorziening; in dezelfde periode wordt daaraan € 451.000 onttrokken. In 2016 zal € 165.000 worden toegevoegd uit de exploitatie en € 56.000 worden onttrokken voor het uitvoeringsprogramma 2016.

Beheerplan Waterlossingen

Bij de vaststelling van het beheerplan bermen, wateren en duikers in augustus 2011 zijn beslissingen genomen over het beheer en onderhoud van bermen wateren en duikers. Dit beheerplan geeft richtlijnen voor dit beheer en onderhoud ter vergroting van de functionaliteit, beleving en ecologische waarde. In dit beheerplan zijn tevens de financiële consequenties vastgelegd voor het dagelijks en groot onderhoud. Op basis van het in 2011 vastgestelde beheerplan bermen, sloten en duikers zal onderhoud worden uitgevoerd aan duikers, beschoeiingen e.d. Waar nodig zal tot vervanging worden overgegaan. In 2014 zijn alle beschoeiing geïnspecteerd en zijn tevens de daaruit voortkomende werkzaamheden voor de komende jaren gepland.

Voorziening beheerplan bermen, waters en duikers (F11)

In de begrotingsperiode 2016-2019 wordt in totaal € 359.000 toegevoegd aan de voorziening; in dezelfde periode wordt daaraan € 277.000 onttrokken. In 2016 zal € 90.000 worden toegevoegd uit de exploitatie en € 49.000 worden onttrokken voor het uitvoeringsprogramma 2016.

3.3.3 Groen

Beheerplan Groen

Het handboek groenbeleid bevat de beleidsinhoudelijke doelstellingen die met het openbaar groen worden nagestreefd, bijvoorbeeld het bijdragen aan een prettig woon- en leefklimaat. Het bijbehorende beheerplan beschrijft de technische en economische uitgangspunten die de gemeente hanteert bij het beheer van het openbaar groen en de bijbehorende financiële consequenties. Het plan is gericht op het verantwoord omgaan met de gemeentelijke investeringen en het voorkomen van achterstallig onderhoud.

Op basis van de in 2015 gehouden inspecties worden diverse groenrenovaties uitgevoerd. In 2016 worden groenrenovaties naar verwachting uitgevoerd in de wijken Paasbos, Beulekamp, Nijkerkerveen en Hoevelaken Noord. Voor een aantal projecten wordt de groenrenovatie integraal uitgevoerd in combinatie met het onderhoud van wegen of riolering. Er wordt uitvoering gegeven aan de bezuinigingen middels de stimulering van verkoop van snippergroen.

Voorzieningen beheerplan Groen (F5a)

In de begrotingsperiode 2016-2019 wordt in totaal € 1,5 miljoen toegevoegd aan de voorziening plantsoenen; in dezelfde periode wordt daaraan € 1,6 miljoen onttrokken. In 2016 zal € 365.000 worden toegevoegd uit de exploitatie en € 403.000 worden onttrokken om het uitvoeringsprogramma 2016 te realiseren. Voor de instandhouding van de speelterreinen is een afzonderlijke voorziening ingesteld (F5b).

Speelruimteplan

In het speelruimteplan zijn uitgangspunten vastgesteld voor de aanleg en onderhoud van speelvoorzieningen van voldoende kwaliteit en veiligheid als onderdeel van een aangename leefomgeving. Het groot onderhoud van speelplaatsen wordt uitgevoerd op basis van het speelruimteplan.

Speelplaatsen met een laag gebruik worden opgeheven en er worden centrale, kwalitatief hoogwaardige speelplaatsen gerealiseerd. In 2016 worden speel- en sporttoestellen vervangen op basis van de uitgevoerde (veiligheid) inspecties.

Voorziening beheerplan Speelruimte (F5b)

Hieraan wordt in de begrotingsperiode 2016-2019 in totaal € 494.000 toegevoegd; in dezelfde periode wordt daaraan € 509.000 onttrokken. In 2016 zal € 124.000 worden toegevoegd uit de exploitatie en € 95.000 worden onttrokken voor het uitvoeringsprogramma 2016.

Beheerplan begraafplaatsen

Het beheerplan begraafplaatsen 2015-2019 geeft inzicht in de benodigde capaciteit voor de gemeentelijke begraafplaatsen. Het beheerplan voorziet in maatregelen voor groot onderhoud en kwaliteitsverbeteringen. Deze worden in 2015 conform het geactualiseerde beheerplan uitgevoerd. In 2016 zal ook de aanleg van de uitbreiding van begraafplaats in Nijkerk gerealiseerd zijn.

Voorziening beheerplan begraafplaatsen (F5c)

In de begrotingsperiode 2016-2019 wordt in totaal € 100.000 toegevoegd aan de voorziening; in dezelfde periode wordt daaraan € 147.000 onttrokken. In 2016 zal € 25.000 worden toegevoegd uit de exploitatie en € 105.000 worden onttrokken voor het uitvoeringsprogramma 2016.

3.3.4 Riolering

Beheerplan Riolering

Het vaststellen van een breed gemeentelijk rioleringsplan (VGRP) is een wettelijke taak voortvloeiend uit de Wet Milieubeheer. Een dergelijk plan beoogt ervoor te zorgen dat de verwijdering van afvalwater overal in de gemeente op milieutechnisch verantwoorde wijze plaatsvindt. De aanleg van riolering heeft overal in de gemeente plaatsgevonden.

Daardoor ligt het accent in het VGRP sterk op het beheer en de instandhouding van de voorzieningen, evenals op uitbreiding vanwege de aanleg van nieuwbouwwijken en bedrijfsterreinen. Financiering verloopt via een voorziening. In het huidige plan is rekening gehouden met andere plannen die gerelateerd zijn aan water of afvalwater, zoals het Gemeentelijk Waterplan.

De toekomstige ontwikkelingen op het gebied van water en riolering zijn ook, waar mogelijk, betrokken in het plan. Daarnaast zal aangesloten worden bij renovaties.

Het VGRP 2012-2016 is in het voorjaar van 2012 vastgesteld. De groot onderhoud werkzaamheden en de wateropgaven vanuit de zorgplicht voor hemelwater en grondwater worden uitgevoerd zoals verwoord is in het GRP. De werkzaamheden hebben met name betrekking op vervanging van riolering, verbetermaatregelen in het rioleringsstelsel, afkoppelen van verhard oppervlakte, verbeteringen aanbrengen aan wateroverlastlocaties en het aanbrengen van drainage.

Voorziening beheerplan riolering (F4)

In de begrotingsperiode 2016-2019 wordt in totaal € 10,3 miljoen toegevoegd aan de voorziening; in dezelfde periode wordt daaraan € 10,6 miljoen onttrokken.

In het begrotingsjaar 2016 vinden de toevoegingen en onttrekkingen plaats conform het beheerplan.

In 2016 zal € 2,6 miljoen worden toegevoegd uit de exploitatie en € 2,6 miljoen worden onttrokken voor het uitvoeringsprogramma 2016.

3.3.5 Gebouwen

Beheerplan Gemeentelijke Gebouwen

De doelstelling van het beheerplan is om de conditie van de gemeentelijke gebouwen te bewaken, achterstallig onderhoud te voorkomen en inzicht te hebben in de noodzakelijke instandhoudingskosten over een langere periode. De meerjaren-onderhoudsbegroting (MOB) die deel uitmaakt van het beheerplan strekt zich uit over een periode van 20 jaar. In deze periode worden nagenoeg alle onderhoudsactiviteiten minimaal één keer uitgevoerd.

Als onderhoudsniveau is in het beheerplan de kwaliteit “voldoende tot goed” aangehouden om achterstallig onderhoud en verpaupering te voorkomen.

Voor het beheer van de sportaccommodaties is in het verleden geen beheerplan vastgesteld. Een groot aantal gebouwen en terreinen in Nijkerk en Nijkerkerveen is geprivatiseerd en overgedragen aan de SRO. De exploitatiekosten daarvan, waarin ook de onderhoudscomponent is verwerkt, worden afgedekt door vaste subsidies die in een periode van 15 jaar jaarlijks ten laste komen van de begroting.

Een aantal sportaccommodaties in Hoevelaken is eigendom van de gemeente, o.a. zwembad en sporthal De Slag, sporthal Ridderspoor en enkele buitensportvoorzieningen. Met ingang van 1 januari 2010 is ook het zwembad Bloemendal in Nijkerk eigendom van de gemeente geworden.

De exploitatie van beide zwembaden en van sporthal Ridderspoor en sporthal De Slag is eveneens opgedragen aan de SRO, die daarbij de zorg heeft voor het klein onderhoud. Voor het groot onderhoud is de gemeente verantwoordelijk en daarvoor zijn meerjaren-onderhoudsbegrotingen opgesteld. Daarmee bestaat er zicht op de te verwachten kosten van groot onderhoud.

De exploitatie en de verzorging van het klein onderhoud van de in 2008 opgeleverde sporthal Corlaer (Nijkerk) is in 2013 na aanbesteding medio 2014 gegund aan SRO. Het groot onderhoud van dit sportcomplex komt ook voor rekening van de gemeente Nijkerk.

Alle genoemde sportaccommodaties zijn nu nog ondergebracht in het beheerplan gebouwen, zodat er één totaalplan bestaat voor alle accommodaties die eigendom zijn van de gemeente.

In 2015 zijn de ambtelijke voorbereidingen gestart om van alle sportaccommodaties de onderhouds- en vervangingskosten voor de komende 20 jaar in beeld te brengen..

Voorziening beheerplan gemeentelijke gebouwen (F2)

In de begrotingsperiode 2016-2019 wordt in totaal € 3,9 miljoen toegevoegd aan de voorziening; in dezelfde periode wordt daaraan € 4,3 miljoen onttrokken. In het begrotingsjaar 2016 vinden de toevoegingen en onttrekkingen plaats conform het beheerplan.

In 2016 zal € 975.000 worden toegevoegd uit de exploitatie en € 1.139.000 worden onttrokken voor het reguliere onderhoud aan de gemeentelijke gebouwen (incl. zwembaden) conform het meerjarenonderhoudsprogramma 2016.

Afstoten vastgoed

Vastgoed dat we niet meer nodig hebben voor onze eigen bedrijfsvoering of voor het bereiken van onze maatschappelijke doelstellingen gaan we actief proberen te verkopen. Het betreft onder andere een aantal woningen.

Beheerplan Sportmaterialen

Voor aanschaf en onderhoud van de sportmaterialen van de drie gemeentelijke sporthallen/-zalen Ridderspoor, De Slag en Corlaer is in 2008 een beheerplan opgesteld. Het plan beslaat de periode 2008-2027. Het gehanteerde kwaliteitsniveau is “voldoende tot goed”.

Voorziening beheerplan Sportmaterialen (F10)

In de begrotingsperiode 2016-2019 wordt in totaal € 94.000 toegevoegd aan de voorziening. In dezelfde periode wordt € 75.000 onttrokken.

In het begrotingsjaar 2016 vinden de toevoegingen en onttrekkingen plaats conform het beheerplan. In 2016 zal € 23.000 worden toegevoegd uit de exploitatie en € 16.000 worden onttrokken voor het uitvoeringsprogramma 2016.

Overzicht beheerplannen, planperiodes en financieringswijze

Categorie	beheerplan	planperiode	Jaar herziening	financiering
Wegen	Wegen	2003-2023	2015	via voorziening F1a
	Kunstwerken	2007-2027	2015	via voorziening F1b
	Openbare verlichting	2008-2041	2015	via voorziening F3
	Verkeersvoorzieningen en straatmeubilair	2008-2047	2015	via voorziening F7
Water	Havens	2007-2027	2015	via voorziening F6
	Bermen, water en duikers	2011-2032	2015	via voorziening F11
Groen	Groen	2012-2033	2017	via voorziening F5ac
	Speelvoorzieningen	2012-2032	2016	via voorziening F5b
	Begraafplaatsen	2003-2033	2015	Via voorziening F5c
Riolering	Riolering (GRP)	2012-2071	2017	via voorziening F4
Gebouwen	Openbare gebouwen	2008-2027	2015	via voorziening F2
	Sportmaterialen	2008-2027	2015	via voorziening F10
	Onderwijsgebouwen	2010-2015	2014	via voorziening F9

3.4 Financiële consequenties onderhoud kapitaalgoederen

In het volgende overzicht zijn de jaarlijkse exploitatielasten van de diverse beheerplannen (is dotatie aan de voorziening) weergegeven. Tevens is in het overzicht aangegeven de geraamde stand van de voorziening per 1 januari 2016 en per 31 december 2019. Jaarlijks wordt beoordeeld of de hoogte van de voorziening voldoende is om de verwachte kosten te kunnen dekken. Zo nodig vindt aanvulling plaats ten laste van de exploitatie.

Overzicht voorzieningen beheerplannen (bedragen x € 1.000)

beheerplan	Dotatie 2016	Stand 1-1-2016	Stand 31-12-2019
Wegen	2.263	519	1.202
Infrastructurele kunstwerken	113	87	117
Openbare verlichting	232	873	1.055
Straatmeubilair en verkeersvoorzieningen	240	511	281
Waterlossingen	90	-5	78
Havens	165	288	364
Groen	514	1.438	954
Riolering	-30	7.100	6.841
Openbare gebouwen	975	961	607
Sportmaterialen	23	208	226
Onderwijsgebouwen	0	0	0

paragraaf 4 Financiering

4.1 Wettelijk kader

De paragraaf betreffende de financiering bevat in ieder geval de beleidsvoornemens ten aanzien van het risicobeheer van de financieringsportefeuille.

Artikel 17 van de Financiële verordening bevat de uitgangspunten en richtlijnen waaraan het college zich heeft te houden bij het aantrekken en uitzetten van geldmiddelen. Dit artikel is nader uitgewerkt in het Financieringsstatuut, vastgesteld door het college. De paragraaf Financiering in de begroting en het jaarverslag gaan in op de (verwachte) financieringspositie van de gemeente en het bijbehorende risicoprofiel.

4.2 Financieringspositie

De financieringspositie per 1 januari verloopt volgens de begroting over de jaren 2015 tot en met 2018 als volgt:

2016	een financieringstekort van	€ 19,7 miljoen
2017	een financieringstekort van	€ 20,6 miljoen
2018	een financieringstekort van	€ 20,4 miljoen
2019	een financieringstekort van	€ 18,9 miljoen

De financieringspositie wordt bepaald door te kijken in welke mate de boekwaarde vaste activa en de voorraden grond worden gefinancierd met eigen vermogen (reserves) en lang vreemd vermogen (langlopende geldleningen en voorzieningen). Het is een hulpmiddel om te kijken welke financieringsbehoefte de gemeente de komende jaren heeft. Hierdoor kan er een inschatting worden gemaakt van de verwachte rentelasten of – baten in de komende jaren. In tegenstelling tot de liquiditeitspositie gaat het hier niet om daadwerkelijke geldstromen.

Een specificatie van de opbouw is te vinden in tabel 2.6 op bladzijde 107 van de financiële begroting.

In het algemeen wordt geprobeerd het financieringstekort op te lossen door het aantrekken van kort geld. Dit is niet altijd mogelijk in verband met de zgn. kasgeldlimiet. De door het Rijk vastgestelde kasgeldlimiet is 8,5% van de lasten van de primaire begroting (in 2016 circa € 7,2 miljoen op basis van € 85 miljoen). In de exploitatiebegroting is rekening gehouden met de rentelasten van het financieringstekort. Bij de begroting van 2016 wordt een eventueel tekort tot een bedrag van € 8,0 miljoen tegen de rente kort geld (0,50%) meegenomen. Het resterende deel van het financieringstekort wordt meegenomen tegen de rente lang geld (3,75%). Ervaring uit het verleden heeft geleerd dat als gevolg van goed liquiditeitsbeheer deze keuze verantwoord is.

De werkelijke financieringspositie en de daarbij behorende financieringsbehoefte zijn, door invoering van een maandelijkse liquiditeitsprognose, op de korte termijn beheersbaar. Inzicht op langere termijn is vaak afhankelijk van diverse grote investeringen. Als gevolg van procedures, planning, andere deelnemers in projecten, enz. is dit minder goed voorspelbaar/stuurbaar. Hierbij kan onder meer worden gedacht aan uitgaven in verband met de bouwgrondexploitatie.

4.3 Liquiditeitspositie

Door een goed beheer van de dagelijkse saldi wordt gestreefd naar een optimaal rendement en wordt erop toegezien dat de liquiditeitspositie steeds voldoende is om te garanderen dat de gemeente aan haar betalingsverplichtingen kan voldoen.

Afhankelijk van de liquiditeitsprognose en de looptijd van de investeringen worden daadwerkelijk langlopende geldleningen aangetrokken.

Bij het optimaliseren van het renteresultaat worden voor het aantrekken of uitzetten van geld als gevolg van de liquiditeitspositie meerdere marktpartijen benaderd voor offertes. Aan de hand van deze offertes wordt een keuze gemaakt.

Ter ondersteuning van één en ander worden maandelijks liquiditeitsprognoses opgesteld. In onderstaande tabel is voor 2016 per kwartaal en voor heel 2017 de liquiditeitsprognose opgenomen.

Bedragen x € 1.000	2016	2017
Beginsaldo	-15.059	-10.467
Uitgaven	-89.404	-76.794
Inkomsten	93.996	85.122
Eindsaldo	-10.467	-2.140

De renteontwikkeling wordt kritisch in de gaten gehouden en indien nodig zullen, mede anticiperend op aflopende leningen op middellange termijn, één of meer nieuwe langlopende geldleningen worden aangetrokken.

4.4 Risicobeheer

De belangrijkste uitgangspunten voor het risicobeheer zijn:

- het aangaan en verstrekken van leningen en het verlenen van garanties is alleen toegestaan voor de uitoefening van de publieke taak;
- het aantrekken en uitzetten van middelen moet een prudent karakter hebben en mag niet gericht zijn op het genereren van inkomen door het lopen van overmatig risico (geen bankactiviteiten);
- het gebruik van derivaten is beperkt toegestaan.

Deze uitgangspunten zijn opgenomen in de financiële verordening.

Renterisiconorm

Het renterisico op de vaste schuld vloeit voort uit de mate waarin het saldo van rentelasten en –baten gevoelig is voor wijzigingen in het rentepercentage op aangetrokken leningen en uitzettingen. Ter illustratie: Als in enig jaar een relatief groot bedrag aan langlopende leningen aan herfinanciering onderhevig is, of van een groot bedrag aan leningen de rente wordt herzien, betekent dit dat de financiële positie van de gemeente in het desbetreffende jaar in aanzienlijke mate gevoelig is voor veranderingen in de rente.

De renterisiconorm is in het leven geroepen om het renterisico vanwege herfinanciering en renteherziening van geldleningen te spreiden. De norm is vastgelegd op 20% van het begrotingstotaal.

In de volgende tabel is uitgerekend welke bedragen overeenkomen met een renterisiconorm van 20% van het begrotingstotaal. In 2016 gaat het om een bedrag van € 20,6 miljoen. Het berekende feitelijke risico is in dat jaar nihil.

Bedragen x € 1 miljoen	2016	2017	2018	2019
Renterisiconorm	20,6	17,4	17,6	17,1
Renteherziening op vaste schuld	0,0	0,0	0,0	0,0
Renterisico op vaste schuld	0,0	0,0	0,0	0,0
Ruimte (+) of overschrijding (-)	20,6	17,4	17,6	17,1

Uit de tabel blijkt dat het renterisico op de vaste schuld van de gemeente ruimschoots onder de norm ligt.

Relatiebeheer

In het financieringsstatuut van de gemeente is opgenomen dat, bankrelaties en hun bancaire condities eens in de vier jaar beoordeeld moeten worden. In 2010 heeft deze beoordeling plaatsgevonden op basis van een meervoudige onderhandse aanbesteding. Uit deze aanbesteding is de BNG als beste uit de bus gekomen.

Besloten is dat de BNG tot en met 2016 de huisbankier van de Gemeente Nijkerk is. Of er in 2016 een aanbesteding volgt is mede afhankelijk van de ontwikkelingen op het gebied van de samenwerking in de bedrijfsvoering.

4.5 Renterisicoprofiel

In het voorgaande is de technische werkwijze van gemeente op het gebied van financiering beschreven. Hierna worden de kansen en bedreigingen voor onze financieringspositie en bijbehorende rentelasten- en baten beschreven.

Rentevisie

We zien op dit moment dat zowel de korte rente als de lange rente historisch laag zijn. De ontwikkelingen ten aanzien van wereldeconomie, geopolitieke factoren en de economische groei worden gevolgd om de eventuele gevolgen voor de risico-opslag op eventueel aan te trekken kort en/of lang geld zo goed mogelijk in te schatten.

Risicoprofiel

De komende jaren zullen wij via het PRMI uitvoering geven aan de structuurvisie. De uitvoering van deze plannen zal gevolgen hebben voor de inrichting van onze financieringsportefeuille. Bij de uitvoering van (en bepaling van het benodigde budget voor) het project zullen wij dan ook rekening moeten houden met de daaruit voortvloeiende financieringskosten ook als deze projecten worden gedekt door aanwending van reserves.

Zoals eerder vermeld zijn ook de ontwikkelingen binnen de bouwgrondexploitatie van groot belang voor het renteresultaat. Dit wordt veroorzaakt doordat wij op basis van de boekwaarden financieringskosten doorberekenen aan de bouwgrondexploitatie. Vertraging of versnelling van de uitvoering (de boekwaarde verandert hierdoor) hebben gevolgen voor ons netto renteresultaat en voor daadwerkelijke geldstromen.

Schatkistbankieren

In 2014 is de Rijksoverheid begonnen met schatkistbankieren. De gemeenten zijn verplicht om hun banksaldi aan te houden bij de rijksoverheid. Een verdere toelichting over schatkistbankieren en de risico's hiervan vindt u in de programmabegroting onder de Algemene Dekkingsmiddelen en Onvoorzien.

Wet Houdbare Overheidsfinanciën

De Wet Houdbare overheidsfinanciën (Wet HOF) bevat strengere regels om te zorgen dat het Nederlandse begrotingstekort beperkt wordt tot 3% overeenkomstig de Europese afspraken hierover.

Het wetvoorstel bepaalt dat niet alleen het Rijk maar ook het lokale bestuur zich moet houden aan de strengere begrotingsregels en sanctiemogelijkheden. Een verdere toelichting hierover vindt u in de programmabegroting onder de Algemene Dekkingsmiddelen en Onvoorzien.

paragraaf 5 **Bedrijfsvoering**

5.1 Inleiding

Deze paragraaf beschrijft de stand van zaken en de beleidsvoornemens omtrent de bedrijfsvoering; wat de gemeente doet om te zorgen dat de gestelde doelen efficiënt en effectief bereikt worden. De organisatie is ingericht om een zo hoog mogelijk dienstverleningsniveau voor de burger te realiseren. Klantgerichtheid en samenwerken stonden hierbij centraal.

De organisatie is echter geen statisch geheel. We blijven oog houden voor externe ontwikkelingen en passen waar nodig de bedrijfsvoering aan. De organisatie is wat dat betreft begonnen met de uitvoering van het veranderplan “Anticiperen op participeren”. Dit plan beoogd een kleinere, flexibele organisatie met een meer faciliterende en regisserende rol en aanzienlijk minder beleidsontwikkeling. In deze programmabegroting concentreren we ons op de budgettaire consequenties van deze organisatieverandering. Het gaat hierom de bezuiniging op de formatie en de investeringsagenda om de verandering mogelijk te maken. Anticiperen op Participeren is een meerjarig plan. De budgettaire consequenties waren ook al opgenomen in de vorige jarenbegroting.

Naast het veranderplan besteedt deze paragraaf aandacht aan de hoofdlijn van de bedrijfsvoering van de drie decentralisaties in het sociale domein.

Als laatste onderwerp van deze paragraaf wordt de vennootschapsbelasting toegelicht. Vanaf 2016 moeten gemeenten en andere overheden vennootschapsbelasting (vpb) gaan betalen over de winst die ze met hun ondernemingsactiviteiten maken. De Wet modernisering Vpb-plicht overheidsondernemingen is op 26 mei 2015 door de Eerste kamer vastgesteld.

Wegens bovenstaande grote ontwikkelingen in de bedrijfsvoering nemen we verder geen nieuw beleid met betrekking tot de bedrijfsvoering op in deze begroting 2016. Reeds in gang gezette zaken worden wel zoveel mogelijk gecontinueerd.

5.2 Anticiperen op participeren.

Voor de uitvoering van het veranderplan hebben wij onderstaande aspecten gebruikt als kader:

- Een kleinere, flexibele organisatie met een meer faciliterende en regisserende rol en een aanzienlijke vermindering van beleidsontwikkeling.
- Een vereenvoudigde werkwijze (minder regels, minder beleidsnota's, minder stappen, digitaal waar mogelijk).
- Flexibeler organiseren van de ambtelijke capaciteit door andere managementstijlen in te voeren, zoals Het Nieuwe Werken en een bredere inzetbaarheid van medewerkers.
- Een integrale manier van werken met minder afdelingen (ontschotting en platte organisatie) en minder leidinggevenden.
- Een fte- en kostenreductie door meer samen te werken met andere gemeenten, regio's en samenwerkingsverbanden en meer aan marktpartijen uit te besteden.

De budgettaire effecten van dit plan zijn in deze begroting opgenomen. Er is gekozen voor een gefaseerd model waarbij de frictiekosten zo laag mogelijk bleven. Dit leidt tot besparingen oplopend tot € 2,1 miljoen in 2018. Uit het veranderplan vloeien ook enkele investeringen voort. Ook deze investeringen in de organisatie zijn budgettair in deze begroting vertaald. Het structureel budgettair effect hiervan bedraagt € 460.000.

De aanpak in 2015 is vooral gericht op het laten “vonken” van de verschillende onderdelen van de gekozen ontwikkelingsaanpak. Hieronder vallen alle deelprojecten en –activiteiten die te maken hebben met de nieuwe rollen en verantwoordelijkheden, het Huis van de Stad en de nieuwe manier van werken en organiseren. Dit alles met het gelijktijdig realiseren van bezuinigen en de communicatie hierover, het monitoren van de vooruitgang en het blijven inspireren op relevante thema's. Het jaar 2015 wordt gekarakteriseerd door opstarten en experimenten.

De inzet voor 2016 is het maken van keuzes n.a.v. de opbrengst van 2015 en daarmee vervolgens het daadwerkelijk “laten landen” van de bij de visie passende besturingsfilosofie, werkprocessen en organisatiestructuur. Het laten landen bestaat deels uit formaliseren van de gemaakte keuzen en deels uit het verder laten doorwerken, inslijten en fine-tunen van de gekozen oplossingen. Ook hier gaan veranderen en bezuinigen hand in hand. Het afwegingsproces over de bezuinigingen zal in 2016 tot specifieke keuzes leiden, waarmee voor een belangrijk deel invulling wordt gegeven aan de nog te realiseren bezuinigingsopgave.

5.3 Bedrijfsvoering decentralisaties in het sociale domein

Inkoop

De regio FoodValley heeft mede namens Nijkerk inkoopcontracten gesloten voor ondersteuning op het gebied van Jeugd voor het jaar 2015. De inkoopcontracten met de diverse aanbieders zijn voor het jaar 2015 gebaseerd op historisch verbruik. Begin 2015 is het inkoopproces 2014 geëvalueerd. In het onlangs vastgestelde regionale inkoopplan is het uitgangspunt dat de ondersteuning vanaf 2016 wordt ingekocht via bestuurlijk aanbesteden, dit sluit goed aan bij de inkoopstrategie van Nijkerk voor de WMO-taken.

Gemeente Nijkerk heeft in 2014 diverse contracten gesloten, dit betreft contracten voor de inzet van de gebiedsteams, Wmo en Hulp bij het huishouden. Medio 2015 heeft Nijkerk met aanbieders Algemene voorzieningen (zoals bijvoorbeeld Jeugd en Jongeren werk, SIGMA) inkoopcontracten afgesloten. Hiermee zijn met ingang van 2016 de subsidieovereenkomsten met deze partijen vervangen door inkoopcontracten. Met de gecontracteerde Wmo-aanbieders is afgesproken dat er periodiek overleg plaatsvindt (inkooptafels). Via de overlegtafels vinden met de aanbieders op de diverse terreinen gesprekken plaats over de uitvoering van Wmo activiteiten en de gewenste transformatie. Het eerste halfjaar lag de focus op de implementatie van de contracten, de feitelijke uitvoering en de inrichting van de backoffice (facturatie, e.d.). De focus van de overlegtafels zal zich de komende periode meer toespitsen op de resultaten van de uitvoering in relatie tot de monitoring. Zorgafname, verwijzing, kosten, trends en ontwikkeling komen aan bod. Van het noodzakelijke instrumentarium komt de inwoner, nu het fundament staat, steeds actiever in beeld.

Backoffice

Het knooppunt FoodValley is verantwoordelijk voor de administratieve en financiële verwerking van de ondersteuning op het gebied van jeugd. Nijkerk heeft ZorgLokaal ingeschakeld om de administratieve en financiële verwerking van de nieuwe WMO taken en de PGB's af te handelen. De gemeente Nijkerk verwerkt zelf de financiële en administratieve zaken omtrent de Participatiewet en de “oude”WMO taken. In 2016 wordt opnieuw beoordeeld of deze verdeling efficiënt is.

Monitoring

Nijkerk werkt aan een lokale monitor. De lokale monitor wordt gevuld vanuit FV (Jeugd), Zorglokaal (WMO nieuw en PGB's) en vanuit de gemeente Nijkerk zelf (WMO bestaand en Participatiewet). Aanbieders Jeugd en gemeenten moeten twee keer per jaar informatie aanleveren aan het CBS. Gemeente Nijkerk wil zoveel mogelijk aansluiten bij monitorinformatie die elders al wordt gegenereerd. De verwachting is dat in het vierde kwartaal de eerste lokale Monitor beschikbaar komt. Deze lokale monitor zal de komende jaren – in overleg met betrokken externe partijen en gemeentebestuur - verder ontwikkeld worden. De monitor is van cruciaal belang om afwegingen te kunnen maken over kwaliteit van ondersteuning en de hiervoor benodigde (beleids)beslissingen en investeringen of bezuinigingen.

Gebiedsteams

Met het inrichten van de gebiedsteams heeft Nijkerk gekozen voor de laagdrempelige en integrale toegang tot ondersteuning dichtbij de inwoners. De inrichting van de sociale gebiedsteams heeft de status gekregen van een pilot en is gekoppeld aan de eindevaluatie in medio 2015.

De evaluatie heeft betrekking op het proces van de inrichting van de gebiedsteams en de ervaringen tot nu toe. De eerste resultaten van de pilot zijn zichtbaar in de registratiecijfers van de gebiedsteams maar ook en vooral in de verhalen van de inwoners en van de betrokken professionals. Voor een onderbouwd oordeel over de meerwaarde van de sociale gebiedsteams is de periode van januari 2015 (alle teams operationeel) tot en met mei 2015 erg kort. De doorontwikkeling en het ontdekken van de meest optimale werkwijze van het gebiedsgericht werken is namelijk nog in volle gang.

De evaluatie zal wel duidelijkheid geven over de kaders voor de doorontwikkeling van de gemeentelijke toegang tot zorg en ondersteuning in de komende jaren. Het is ook wenselijk om de tijdelijkheid die de term "pilot" impliceert, weg te nemen. Een duidelijke perspectief is van belang voor de deelnemers in het proces en ook voor de communicatie naar de inwoners toe.

In het vierde kwartaal vindt bestuurlijke besluitvorming plaats over de evaluatie.

5.4 Vennootschapsbelastingplicht per 2016

Vanaf 2016 moeten gemeenten en andere overheden vennootschapsbelasting (vpb) gaan betalen over de winst die ze met hun ondernemingsactiviteiten maken. De Wet modernisering Vpb-plicht overheidsondernemingen is op 26 mei 2015 door de Eerste kamer vastgesteld.

Op het moment van de samenstelling van de begroting 2016 vond de inventarisatie/implementatie plaats door een projectteam, ondersteund door fiscalisten van Step in Control, van die activiteiten die mogelijk anderszins hieronder vallen. In beeld zijn de grondexploitatie, de havenactiviteiten en zo meer. De vastgoed activiteiten van onze gemeente lijken de vpb-plicht niet te raken; er is sprake van vermogensbeheer. Ook de verbonden partijen zijn benaderd en hebben hun risico in beeld gebracht. Via gedocumenteerde verslaglegging is aan de hand van de wet vastgesteld waar het ondernemersbegrip van toepassing is, kortom waar de vpb- risico's van de gemeente concreet zijn. Dit is van belang omdat breed, ook door de fiscus, nog niet overal helder is hoe de wetgeving uitgelegd en/of toegepast moet worden in gemeenteland. Via fiscaal toezicht en jurisprudentie zal naar verwachting zeker nog landelijk het nodige fiscaal geharmoniseerd worden. Zo is een toelichting op de grondexploitatie, onmisbaar voor een juiste implementatie, pas laat in 2015 is deze door de Fiscus in samenspraak met de VNG beschikbaar gekomen. In 2015 is veel werk verzet om implementatie in minder dan een jaar te realiseren. Ondanks de memorie van toelichting van de staatsecretaris bij het wetsvoorstel was te vaak te veel nog onduidelijk en was veel afstemming nodig en zal ook in de jaren die volgen nog nodig zijn. Dit stond op gespannen voet met de beschikbare korte invoeringstijd.

Per 2016 zullen we werken we met een vpb-proof ingerichte administratie. Dit betekent onder meer een fiscale balans voor de limitatief vastgestelde vpb verplichte activiteiten, immers zal begin 2017 de eerste vpb-aangifte de deur uit moeten. Best even wennen voor een organisatie die op basis van het BBV alleen een bedrijfseconomisch balans kende. In deze begroting zijn middelen opgenomen voor de administratieve lastenverzwaring; advisering, beheersmaatregelen (ao/ib) fiscale balans en daadwerkelijke aangifte/afstemmingsoverleg met inspectie. De daadwerkelijke te betalen vennootschapsbelasting is voorlopig nog als risico aangemerkt. Op het moment van samenstelling van de begroting was dit bedrag nog niet concreet te prognosticeren. Het jaar 2016 e.v. zal worden gebruikt om de activiteiten wederom te fine tunen op basis van de actueelste informatie van de VNG/belastingdienst.

Paragraaf 6 Verbonden partijen

6.1 Inleiding

De gemeente Nijkerk wil haar doelstellingen optimaal realiseren. In een groot aantal gevallen is dit op eigen gemeentelijke kracht mogelijk. Er zijn echter ook zaken waar het, uit praktisch en bestuurlijk oogpunt, beter is daarvoor met derden samen te werken. Dit kunnen andere overheden zijn (met name gemeenten en provincies), maar soms ook niet-overheden.

Wanneer een dergelijke samenwerking aan een aantal criteria voldoet, is er sprake van een 'verbonden partij'. Het aangaan van banden met deze verbonden partijen komt altijd voort uit het publieke belang.

Deze paragraaf geeft het wettelijk kader en de visie op de verbonden partijen weer en toont een overzicht van de bestaande verbonden partijen. Daarnaast wordt stil gestaan bij de huidige stand van zaken en de beleidsvoornemens van verbonden partijen.

6.2 Wettelijk kader

Een verbonden partij is volgens het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten: een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de provincie onderscheidenlijk gemeente een bestuurlijk en een financieel belang heeft.

Onder financieel belang wordt verstaan: een bedrag dat onze gemeente aan de verbonden partij ter beschikking heeft gesteld, dat wij niet kunnen verhalen wanneer de verbonden partij failliet gaat, dan wel het bedrag waarvoor aansprakelijkheid bestaat als de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt. Onder bestuurlijk belang wordt verstaan: zeggenschap, hetzij vanuit van vertegenwoordiging in het bestuur, hetzij vanuit stemrecht.

Privaatrechtelijke samenwerking

Sinds 2002 is het in de Gemeentewet zo geregeld dat het college beslissingsbevoegd is tot het aangaan van privaatrechtelijke verplichtingen. Daaronder vallen ook de besluiten om als gemeente deel te nemen aan privaatrechtelijke 'verbonden partijen' zoals stichtingen, verenigingen, vennootschappen en dergelijke. Wel voorziet artikel 160 van de Gemeentewet in een verplichte toezending van het ontwerpbesluit aan de raad en is de goedkeuring van Gedeputeerde Staten nodig.

Publiekrechtelijke samenwerking

Het aangaan van samenwerkingsvormen in de publiekrechtelijke sfeer is geregeld in de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr). Volgens de Wgr kunnen de raad, het college of de burgemeester 'afzonderlijk of tezamen ieder voor zover het de eigen bevoegdheden betreft' een gemeenschappelijke regeling treffen om één of meer belangen van de gemeente te behartigen. Als het college of de burgemeester tot een gemeenschappelijke regeling wil besluiten, is er vooraf toestemming nodig van de raad.

Ontwerpbegrotingen van gemeenschappelijke regelingen

De Wgr verplicht besturen van gemeenschappelijke regelingen om hun ontwerpbegroting ten minste zes weken voor de vaststelling toe te zenden aan de raden van de betreffende gemeenten. Dat geldt voor alle gemeenschappelijke regelingen, ook al betreft de samenwerking uitsluitend college- of burgemeestersbevoegdheden. De gemeenteraad heeft dan gedurende zes weken de gelegenheid om bij het dagelijks bestuur zienswijzen in te dienen over de ontwerpbegroting. Het DB zorgt ervoor dat de ingediende zienswijzen aan het algemeen bestuur worden voorgelegd. De termijn van zes weken noodzaakt tot een praktische werkwijze via de lijst van ingekomen stukken van de raad.

Het overzicht in § 6.4 geeft onder meer de bestaande gemeenschappelijke regelingen van de gemeente weer en per gemeenschappelijke regeling welk bestuursorgaan bevoegd is.

6.3 Visie op verbonden partijen

Om te beoordelen of aan 'verbonden partijen' wordt deelgenomen heeft het gemeentebestuur de volgende toetsingscriteria vastgesteld:

- de taak kan niet of zeer moeilijk door de gemeente alleen worden uitgevoerd;
- gezamenlijke uitvoering van de taak levert voor de gemeente een concrete meerwaarde op;
- de voordelen van de samenwerking wegen op tegen de nadelen.

Het gemeentebestuur van Nijkerk is voorstander van samenwerking binnen publiekrechtelijke kaders. In sommige gevallen is het noodzakelijk om samenwerking op privaatrechtelijk terrein aan te gaan; door deelneming aan een stichting, coöperatie of vennootschap.

Bij deze vormen van samenwerking geldt als extra criterium dat samenwerking via publiekrechtelijke weg niet, of slechts zeer moeilijk, mogelijk is.

6.4 Overzicht van bestaande verbonden partijen

De gemeente c.q. de gemeentelijke bestuursorganen zijn deelnemer in de volgende verbonden partijen:

Type *	bbbo **	Naam	gevestigd	Doeleinden voor Nijkerk
G.R.	C	Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland Midden	Arnhem	Brandweer, gezondheidszorg en crisisbeheersing
G.R.	R/C/B	Regio De Vallei	Ede	Algemeen samenwerkingsverband
G.R.	C	Regio FoodValley	Ede	Algemeen samenwerkingsverband
G.R.	C	Regionale Vuilverwerking Ullerberg	Ermelo	Vuilverwerking
G.R.	C	Noord Veluwe	Harderwijk	Instandhouden bedrijf voor sociale werkvoorziening (Inclusief Groep B.V.)
G.R.	C	Gemeenschappelijk Belastingkantoor Lococensus Tricijn	Zwolle	Samenwerking op het gebied van de WOZ en de lokale belastingen
G.R.	C	Omgevingsdienst De Vallei	Ede	Samenwerking bij de uitvoering van taken op het gebied van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht
B.V.	C	RGV Holding B.V.	Arnhem	Bevorderen recreatie (aandeelhouder van de RGV Holding B.V.)
Stichting	C	Stichting Garantiefonds Bestuursacademie Oost Nederland	Rheden	Garantstelling voor verzorgen onderwijs
Coöperatie	C	Coöperatie Parkeerservice U.A.	Amersfoort	Samenwerking op het gebied van parkeermanagement
Coöperatie	C	Coöperatie Gastvrije Randmeren	Harderwijk	Behartigen van bovengemeentelijke belangen van recreatie en natuurbescherming binnen het gebied Randmeren.
Coöperatie	C	O-gen	Scherpen-zeel	Gebiedsontwikkeling Lidmaatschap tot 2016

TYPE* : G.R. = gemeenschappelijke regeling

BBBO** : Beslissingsbevoegd bestuursorgaan = R(aad), C(ollege), B(urgemeester)

De verbonden partijen waar de gemeente Nijkerk aan deelneemt, voldoen aan de meeste criteria die onder 6.3 zijn genoemd. De beoordeling of onze gemeente blijft deelnemen, aan welke vorm van samenwerking dan ook, is een continu proces. Telkens wanneer de gelegenheid zich voordoet, wordt beoordeeld of de samenwerking nog voldoet aan de criteria, of dat de betreffende taken beter op een andere manier verwezenlijkt kunnen worden.

6.5 Beleidsvoornemens, stand van zaken

VGGM

Na de regionalisering van de brandweer per 1 januari 2014 is de VGGM gestart met de doorontwikkeling van de brandweeractiviteiten. Eén van de grote operaties daarbij was het project Doorontwikkeling Repressieve Organisatie (DRO). De besluitvorming over dit project is in juni 2015 afgerond.

Het jaar 2016 zal gebruikt worden om deze besluiten ook uit te voeren. Daarnaast zullen projecten als het terugdringen van loze brandmeldingen en de vorming van de Landelijke Meldkamerorganisatie in 2016 qua besluitvorming en/of uitvoering een belangrijke rol spelen.

Op het gebied van de volksgezondheid vormt de nota Volksgezondheid Toekomst Verkenning (VTV) van het RIVM de basis voor het gezondheidsbeleid van de VGGM en daarmee voor de prioriteiten in 2016 en verder. Daarnaast wil de VGGM de gemeenten (blijven) ondersteunen en adviseren bij de beantwoording van de centrale sturingsvragen op het gebied van de Jeugdzorg, Awbz/Wmo en Participatie, die door de decentralisaties per 1 januari 2015 tot het takenpakket van de gemeente zijn gaan behoren.

Regio De Vallei

De gemeenschappelijke regeling Regio De Vallei is voortgezet in verband met de contractuele verplichtingen in kader van de afvalverwerking door de ARN. De samenwerking zal in 2016 in het teken staan van diverse nieuwe ontwikkelingen op gebied van afvalinzameling- en verwerking zoals verwerking Grof Huishoudelijk Afval en van sortering en vermarkten van kunststoffen (bron: begroting 2016 Regio de Vallei). Verder zal een vervolg worden gegeven op de discussie over de toekomst van deelname in de ARN BV.

Regio FoodValley

De afgelopen tijd is met de raden en colleges van de gemeenten een discussie gevoerd over de ambitie van de regionale samenwerking in relatie tot de samenwerking tussen bedrijfsleven en kennis- en onderwijsinstellingen en de overheid (de Triple Helix). Hieraan is gekoppeld de vraag welke ondersteuning er nodig is om de ambitie waar te maken. Inmiddels is door de partners gezamenlijk een nieuwe Strategische Agenda opgesteld. Hierin zijn de hoofdopgaven voor de komende jaren verwoord. In het najaar 2015 wordt deze vastgesteld door alle partners en uitgewerkt in een uitvoeringsprogramma. Gelijktijdig wordt financiering gezocht voor de uitvoering van de projecten door private en publieke partijen (o.a. provincie). Pas als hier duidelijkheid over is kunnen de budgetten en taken gematched worden. Om deze reden is de begroting 2016 FoodValley beleidsarm opgesteld. Zodra benoemde condities bekend zijn en daarmee het beeld van 2016 concreet is, zal via een begrotingswijziging de begroting 2016 daarop worden aangepast.

GBLT: Belastingssamenwerking

Per 1 januari 2016 treden de gemeente Bunschoten/Spakenburg en de gemeente Dalfsen toe tot het GBLT. Situatie is dan dat de samenwerking bestaat uit 6 waterschappen en 6 gemeenten. Standplaats is Zwolle.

GBLT heeft groeipotentie maar concrete afspraken met nieuwe deelnemers zijn nog niet gemaakt.

In 2015 hebben er op verschillende niveaus indringende gesprekken plaatsgevonden over het nakomen van afspraken door het GBLT en de kwaliteit van de bedrijfsvoering. Ontevredenheid van deelnemers en Waarderingskamer lagen hieraan ten grondslag. Dit heeft o.m. geleid tot harde afspraken rond een verbeterplan WOZ. De incidentele kosten hiervan worden m.n. door de gemeenten gedragen en zijn via een begrotingswijziging verantwoord in het boekjaar 2015. Ook is er sprake van structurele budgettaire gevolgen o.m. vanwege de opgelopen kosten van de zgn. no cure no pay (NCNP) bezwaren. Hogere kosten minus efficiency leiden ingaande 2016 tot licht hogere gemeentelijke bijdrage welke is verwerkt in de gemeentebegroting.

Omgevingsdienst De Vallei: Samenwerking op het gebied van het omgevingsrecht

Vanaf 1 april 2013 worden de taken op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving in het kader van het omgevingsrecht binnen de gemeenten Barneveld, Ede, Nijkerk, Scherpenzeel en Wageningen door de Omgevingsdienst De Vallei uitgevoerd.

De Omgevingsdienst de Vallei is blijkens de op 26 juni 2015 door het AB/DB vastgestelde “Koers Omgevingsdienst de Vallei 2015-2018” trots op wat er de afgelopen twee jaren is bereikt. Ook in de jaren 2016 en 2017 wordt gewerkt aan kwaliteitsverbetering en efficiencywinst . Conform de afspraken bij de start ontvangt de omgevingsdienst tot 2017 jaarlijks een met 1,5% gekort budget. Geconcludeerd is dat het ontwikkelproces zich richt op de juiste doelen en in 2016 kan worden voortgezet. Het is getoetst aan het INK-managementmodel. Met de partners bereidt de OddV zich voor op de veranderende regelgeving (privatisering toetsing en toezicht, Omgevingswet).

Belangrijk item blijft, ook voor het komend jaar, de ombouw van input- naar outputbegroting. Inmiddels heeft de OddV een producten en dienstencatalogus (PDC) en zijn de eerste kostprijzen per product in beeld gebracht. Een en ander wordt afgestemd binnen het Gelderse Stelsel. Het Uitvoeringsprogramma 2016 zal volgens de nieuwe systematiek worden opgesteld als een eerste vingeroefening naar de outputbegroting voor 2017.

Coöperatie Gastvrije Randmeren:

Op 21 november 2013 hebben zestien gemeenten langs de Randmeren (Naarden, Huizen, Blaricum, Eemnes, Bunschoten, Nijkerk, Putten, Ermelo, Harderwijk, Nunspeet, Elburg, Oldebroek, Kampen, Dronten, Zeewolde en Almere) de overeenkomst voor de oprichting van de Coöperatie Gastvrije Randmeren getekend. De coöperatie is op 1 januari 2014 van start gegaan. De Gemeenschappelijke Regeling Natuur- en Recreatieschap Veluwerandmeren is opgeheven.

Coöperatie O-gen

Gebiedscoöperatie O-gen is per 1 januari 2014 opgericht met de missie: versterking van de vitaliteit en kwaliteit van het landelijk gebied in de Gelderse Vallei, Heuvelrug en Kromme Rijnstreek.

Het lidmaatschap van de gemeente Nijkerk loopt tot 2016 en zal worden verlengd indien blijkt dat deze coöperatie meerwaarde heeft ten opzichte van andere samenwerkingsverbanden. Uw raad zal hierover vooraf geconsulteerd worden.

Bijlage paragraaf 6 Verbonden partijen

Overzicht van verbonden partijen

Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland Midden, gevestigd te Arnhem

a. Aard van de verbonden partij	Gemeenschappelijke Regeling, mede ingesteld door Nijkerk	
b. Openbaar belang	Het voorkomen en bestrijden van incidenten op het gebied van de openbare veiligheid, hulpverlening en volksgezondheid	
c. Vertegenwoordiging	Burgemeester G.D. Renkema en wethouder M.L.C. Klein-Schuurs (leden van Regionaal College)	
d. Veranderingen in begrotingsjaar	Verder ontwikkelen van de samenwerking op het werkterrein van het samenwerkingsverband	
e. Vermogen	<i>per:</i>	01-01-2015
	eigen vermogen	€ 3.273.470
	vreemd vermogen:	€ 47.295.471
f. Geraamd resultaat 2016	€ 0,00	

1. Regio De Vallei, gevestigd te Ede

a. Aard van de verbonden partij	Gemeenschappelijke Regeling, mede ingesteld door Nijkerk	
b. Openbaar belang	Samenwerking op het gebied van ruimtelijke ordening, verkeer en vervoer, milieu en arbeidsmarkt	
c. Vertegenwoordiging	Wethouder G.D. Horst (lid van Algemeen Bestuur en Dagelijks Bestuur) en raadslid A.M. Boer (lid Algemeen Bestuur)	
d. Veranderingen in begrotingsjaar	Geen.	
e. Vermogen	<i>per:</i>	01-01-2015
	eigen vermogen	€ 575.631
	vreemd vermogen	€ 6.512.347
f. Geraamd resultaat 2016	-/- € 40.000	

2. Regio FoodValley, gevestigd te Ede

a. Aard van de verbonden partij	Gemeenschappelijke Regeling, mede ingesteld door Nijkerk	
b. Openbaar belang	Samenwerking op het gebied van ruimtelijke ordening, verkeer en vervoer, milieu en arbeidsmarkt	
c. Vertegenwoordiging	Burgemeester G.D. Renkema (lid van Algemeen Bestuur en Dagelijks Bestuur)	
d. Veranderingen in begrotingsjaar	Onderzoek naar de verdere ontwikkeling.	
e. Vermogen	<i>per:</i>	01-01-2015
	eigen vermogen	€ 579.896
	vreemd vermogen	€ 6.109.206
f. Geraamd Resultaat 2016	€ 0,00	

3. Regionale Vuilverwerking Ullerberg, gevestigd te Ermelo

a. Aard van de verbonden partij	Gemeenschappelijke Regeling, mede ingesteld door Nijkerk	
b. Openbaar belang	Verwerken en opslaan van afvalstoffen	
c. Vertegenwoordiging	Wethouder C.J. Windhouwer en wethouder M.L.C. Klein-Schuurs (leden Algemeen Bestuur)	
d. Veranderingen in begrotingsjaar	Vorbereiding van overdracht aan de provincie van de stortplaats, die per 1 januari 2007 gesloten is.	
e. Vermogen	<i>per:</i>	01-01-2015
	eigen vermogen	€ 1.253
	vreemd vermogen	€ 10.938
f. Geraamd Resultaat 2016	€ 0,00	

4. Regio Noord-Veluwe, gevestigd te Harderwijk

- a. Aard van de verbonden partij Gemeenschappelijke Regeling, met Nijkerk als afnemer van een onderdeel
- b. Openbaar belang Samenwerking op het gebied van de sociale werkvoorziening
- c. Vertegenwoordiging wethouder G.D. Horst, raadslid P.M.C. van der Hurk-van Loozen (leden Algemeen Bestuur)
- d. Veranderingen in begrotingsjaar Privatisering van de sociale werkvoorziening
- e. Vermogen
 - per: 01-01-2015
 - eigen vermogen: € 3.738.542
 - vreemd vermogen € 11.633.118
- f. Geraamd Resultaat 2016 € 0,00

5. Gemeenschappelijk Belastingkantoor Lococensus, gevestigd te Zwolle

- a. Aard van de verbonden partij Gemeenschappelijke Regeling
- b. Openbaar belang Belastingheffing van aantal gemeentelijke belastingen
- c. Vertegenwoordiging wethouder C.J. Windhouwer (lid van Algemeen Bestuur)
- d. Veranderingen in begrotingsjaar Aanpassing interne organisatie en uitbreiding Gemeenschappelijke Regeling
- e. Vermogen
 - per: 01-01-2015
 - eigen vermogen: € 379.000
 - vreemd vermogen: € 9.385.000
- f. Geraamd Resultaat 2016 € 0,00

6. Omgevingsdienst de Valleï

- a. Aard van de verbonden partij Gemeenschappelijke Regeling
- b. Openbaar belang Vergunningverlening en handhaving op grond van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht
- c. Vertegenwoordiging wethouder M.L.C. Klein-Schuurs (lid van Algemeen Bestuur/Dagelijks Bestuur)
- d. Veranderingen in begrotingsjaar Verbetering organisatie en samenwerking met andere omgevingsdiensten
- e. Vermogen
 - per: 01-01-2015
 - eigen vermogen: € 478.000
 - vreemd vermogen: € 2.735.000
- f. Geraamd Resultaat 2016 € 0,00

7. RGV Holding BV

- a. Aard van de verbonden partij Besloten Vennootschap
- b. Openbaar belang Bevorderen recreatie
- c. Vertegenwoordiging wethouder M.L.C. Klein-Schuurs (lid Aandeelhoudersvergadering)
- d. Veranderingen in begrotingsjaar Als aandeelhouder uitbouwen van Recreatiegemeenschap Veluwe Holding BV

8. Stichting Garantiefonds Bestuursacademie Oost Nederland, gevestigd te Velp

- a. Aard van de verbonden partij Stichting
- b. Openbaar belang Garantstelling t.b.v. verzorgen onderwijs
- c. Vertegenwoordiging College

9. ParkeerService U.A., gevestigd te Amersfoort

- a. Aard van de verbonden partij Samenwerking op het gebied van het parkeermanagement
- b. Openbaar belang Parkeerregulering
- c. Vertegenwoordiging

10. Gastvrije Randmeren, gevestigd te Harderwijk

- a. Aard van de verbonden partij Behartigen van bovengemeentelijke belangen van recreatie en natuurbeschermingen het bewaren en bevorderen van natuur- en landschapsschoon binnen het gebied.
- b. Openbaar belang natuur- en landschap
- c. Vertegenwoordiging College

11. O-gen te Scherpenzeel, gevestigd te Scherpenzeel

- a. Aard van de verbonden partij Gebiedscooperatie/ ontwikkeling
- b. Openbaar belang gebiedsontwikkeling
- c. Vertegenwoordiging College

12. Regio Amersfoort, gevestigd te Amersfoort

- a. Aard van de verbonden partij Samenwerking op beleidsvelden economie, ruimte en wonen, verkeer en vervoer
- b. Openbaar belang Samenwerking t.b.v. de burger
- c. Vertegenwoordiging College

Paragraaf 7 Grondbeleid

7.1 Wettelijk kader

In de begroting worden in afzonderlijke paragrafen de beleidslijnen vastgelegd met betrekking tot relevante beheersmatige aspecten. Deze verplichting volgt uit het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV). In de begroting worden per onderdeel de beleidsdoelstellingen duidelijk gemaakt; in de jaarrekening wordt verantwoording afgelegd over de realisatie hiervan.

In de (toelichting op) BBV worden de volgende onderdelen voor de paragraaf grondbeleid genoemd die tenminste benoemd moeten worden:

- visie op het grondbeleid in relatie tot de realisatie van de doelstellingen van de programma's die zijn opgenomen in de begroting (zie § 7.2);
- een aanduiding van de wijze waarop de gemeente het grondbeleid uitvoert (zie § 7.2 en § 7.3);
- een actuele prognose van de te verwachten resultaten van de totale grondexploitatie (zie § 7.5);
- een onderbouwing van de geraamde winstneming (zie § 7.6);
- de beleidsuitgangspunten over de reserves voor grondzaken in relatie tot de risico's van grondzaken (zie § 7.8).

Als aanvulling wordt ook ingegaan op:

- Economische situatie in relatie tot grondbeleid (zie § 7.3).
- Meerjaren Prognose Grondexploitatie (MPG) (zie § 7.4)
- Voorziening grondexploitatie en reserve bouwgrondexploitatie (zie § 7.7 en § 7.8).

Notitie grondexploitatie (bijgesteld)

In februari 2012 heeft de commissie BBV een nieuwe notitie grondexploitatie uitgebracht, waarmee de notitie uit 2008 vervalt. Sinds de jaarrekening 2012 is deze notitie van toepassing. Concreet betekent deze aangescherpte regelgeving voor de gemeente Nijkerk:

- Grondexploitaties worden geactiveerd op de balans.
- Het activeren van kosten bij niet in exploitatie genomen gronden mag alleen als er een reëel en stellig voornemen bestaat dat deze in de nabije toekomst bebouwd zal worden.
- Als de huidige waardering van de gronden de (toekomstige) marktwaarde heeft overschreden, dan wordt er een verliesvoorziening getroffen c.q. afgewaardeerd.
- Het treffen van een afwaardering of een verliesvoorziening gebeurt bij een geprognoseerd verlies direct ter grootte van dit volledige verlies.
- De commissie BBV heeft de afbakening, definiëring en verslag-leggingregels rondom grondexploitaties kritisch onder de loep genomen. De reden hiervoor is een aantal ontwikkelingen op het gebied van grondexploitaties. Namelijk: de forse afboekingen van gemeenten op grondposities in de afgelopen jaren, de aanbevelingen uit het rapport Vernieuwing BBV over transparantie en vergelijk-baarheid, en de aankomende Omgevingswet.
De afbakening is ook onvermijdelijk in het kader van de aankomende vennootschapsbelastingplicht voor gemeenten (Vpb). Het kan namelijk helpen in de fiscale discussie over de afbakening van de ondernemersactiviteit en de toe te rekenen kosten en opbrengsten.
De commissie BBV heeft een aantal voorstellen uitgewerkt die leiden tot wijzigingen in het BBV en de uitwerking hiervan. De wijzigingen leiden tot meer transparantie, eenduidigheid en een vermindering van de administratieve lasten. De wijzigingen moeten per 1 januari 2016 gaan gelden.

7.2 Visie en uitvoering van het grondbeleid

In maart 2013 is de nota grondbeleid 2013 vastgesteld. Hierin is de visie van het grondbeleid bijgesteld.

In de nota grondbeleid 2013 is de doelstelling als volgt omschreven:

Het beleid dat zich richt op een efficiënte en effectieve inzet van financiële, fiscale en juridische middelen op de grondmarkt, om direct en indirect bij te dragen aan het realiseren van de ruimtelijke en maatschappelijke ontwikkelingen, zoals opgenomen in de Structuurvisie Nijkerk/Hoevelaken 2030.

Het grondbeleidsinstrumentarium wordt zo ingezet dat de ruimtelijke en maatschappelijke ontwikkelingen volgens planning kunnen worden gerealiseerd en financieel haalbaar zijn.

Het grondbeleid is niet langer gericht op een actief grondbeleid met als hoofddoel het verwerven van grond. Tot de invoering van de Wet ruimtelijke ordening (Wro) was grondbezit vaak een "must" om een behoorlijk kostenverhaal te kunnen realiseren. Op basis van de Wro kan kostenverhaal aan grondeigenaren opgelegd worden via een exploitatieplan. Om die reden kan nu veel vaker een actief/faciliterend grondbeleid of passief/faciliterend grondbeleid worden toegepast zonder grootschalige grondaankopen.

Rekening houdend met bovenstaande uitgangspunten heeft de gemeente Nijkerk in de Nota Grondbeleid 2013 gekozen voor transparant en eenduidig grondbeleid dat strategisch en compact is. Hierin zijn ook de aanbevelingen uit het onderzoeksrapport Grondbeleid van de Rekenkamer Commissie Vallei en Veluwerand opgenomen.

De gemeente Nijkerk kiest daarom voor een actief/ faciliterend grondbeleid:

- De gemeente voert een actief grondbeleid (niet gebaseerd op grondaankopen maar op al verworven grondpositie) met name op het gebied van het uitgeven van grond, om regie te nemen wanneer dat kan en/of nodig is.
- De gemeente voert een faciliterend grondbeleid wanneer initiatief van de markt komt en regie niet nodig is onder meer omdat de gemeente geen/een geringe grondpositie heeft.

Hierbij wordt het grondbeleid gericht op de volgende elementen in Nijkerk:

- Accent op risicobeheersing en risicomangement
- Door middel van grondbeleid, het kostenverhaal en grondposities de voortgang bij stagnerende projecten positief beïnvloeden.
- Sturen op positieve cashflow.
- Een woningbehoefte die zich tot 2016 laat vertalen in de bouw van circa 100 woningen per jaar.
- Een behoefte aan nieuw bedrijfsterrein van circa 20-25 ha netto in de komende 15 jaar.

Als resultaat van het in het verleden gevoerde actieve grondbeleid beschikt Nijkerk over een voorraad bouwgrond die ruim voldoende is voor de realisatie van lopende en toekomstige grondexploitaties. Analyse van de huidige grondportefeuille leert dat nieuwe strategische aankopen op de korte- en middellange termijn niet nodig zijn voor het realiseren van de toekomstige plannen. Verwervingen binnen (nog op te starten) complexen blijven uiteraard tot de mogelijkheden behoren vanuit een ruimtelijk orderingsmotief of een programmatisch motief (bv. maatschappelijke voorzieningen). Aan de raad worden grondaankopen vanaf € 250.000 vooraf gemeld.

Dit beleid heeft wel tot gevolg dat op een andere manier moet worden gehandeld in de gevallen dat particulieren grond in eigendom hebben binnen de exploitatiegebieden. In alle gevallen zal geprobeerd worden om een anterieure overeenkomst te sluiten en zo het kostenverhaal op grond van de Wro veilig te stellen. Als dat niet (tijdig) lukt, zal door de raad tegelijk met het bestemmingsplan ook een exploitatieplan moeten worden vastgesteld. Dit speelt met name in Doornsteeg.

7.3 Economische situatie in relatie tot grondbeleid

De woningmarkt lijkt zich langzaam te herstellen van het dieptepunt in 2012/2013. Dit heeft een gunstig effect op de resultaten van de grondexploitaties. Door de getroffen verliesvoorzieningen van de afgelopen jaren en de (nieuwe) beleidsdocumenten Nota grondbeleid 2013, Nota Riscomanagement 2013-2016 en de nota Bovenwijkse en Bovenplanse Voorzieningen staat er een stevige basis waar nu de vruchten van kunnen worden geplukt. De economische ontwikkelingen worden sterk in de gaten gehouden en zo nodig wordt meteen bijgestuurd, omdat dit eerder dan een aantal jaren terug gelijk effect kan hebben op de resultaten van de grondexploitaties. Door de Meerjaren Prognose Grondexploitatie (of indien nodig tussentijds) wordt u als raad hiervan op de hoogte gehouden. Door zelf actief te zijn op de markt en goed met marktpartijen mee te denken blijkt verkopen van bedrijfskavels en woningbouwkavels ook nog steeds mogelijk, zonder direct kwaliteit in te leveren.

In 2014 lijkt de woningmarkt zich te hebben gestabiliseerd, waarna in 2015 een voorzichtig herstel is ingezet. Mede hierdoor konden de laatste twee kavels in het project Middelaar in Hoevelaken worden verkocht, zodat deze grondexploitatie kon worden afgesloten. Het project Corlaer zal naar verwachting in 2015 worden afgerond. In 2015 is gestart met de bouw van de eerste woningen in het project Nijkerkerveen, deelplan 2, dorp. Ook konden in Nijkerkerveen deelplan 1b en deelplan 2, dorp enkele vrije kavels worden verkocht. In het project Weidelaan verloopt de verkoop van de vrije kavels voorspoedig. Voor het project Sportweg is een afnemer gevonden voor het grootste deel van de zorgvoorzieningen en op de bedrijventerreinen Arkerpoort en De Flier zijn verschillende kavels verkocht. Deze ontwikkelingen betekenen dat voorzichtig positief naar 2016 kan worden gekeken.

7.4 Meerjaren Prognose Grondexploitatie (MPG)

Vanaf 2013 wordt de Meerjaren Prognose Grondexploitaties (MPG) in deze vorm is opgesteld. Met de MPG informeert het college de raad tweemaal per jaar over de financiële en inhoudelijke ontwikkelingen van de grondexploitaties in Nijkerk. De in de MPG bijeengebrachte informatie is enerzijds een uitvloeisel van keuzes die de raad in het verleden heeft gemaakt met betrekking tot inhoud, planning en kosten van grondexploitaties. Te denken valt hierbij aan de vastgestelde structuurvisie en vastgestelde bestemmingsplannen. Anderzijds zijn in de MPG de kaders opgenomen, wordt een risicoanalyse uitgevoerd, worden mogelijke optimalisaties vermeld en is het totale programma weergegeven. De kaderstelling en rapportage over grondexploitatieprojecten kan naast het MPG plaatsvinden in de kadernota, begroting, bestuursrapportages, jaarrekeningen en in afzonderlijke projectbesluiten. De MPG wordt twee maal per jaar aan de raad ter vaststelling aangeboden.:

- Bij de jaarrekening – in het voorjaar – met uitgebreide risicoanalyse en berekening van de benodigde hoogte van de reserve bouwgrondexploitatie.
- Bij de begroting – in het najaar – als voortgangsrapportage van de projecten en tussentijdse financiële rapportage.

7.5 Prognose grondexploitatie

Het college heeft per 1 juni 2014 de nieuwe bijdrage aan bovenwijkse en bovenplanse voorzieningen vastgesteld. Deze bijdrage, die is berekend conform de Wet ruimtelijke ordening, is lager dan de in het verleden gehanteerde bijdrage. Voor een aantal grondexploitaties betekent dit dat het saldo verbetert. Dit is met name het geval voor grondexploitaties waar nog veel grond verkocht moet worden, zoals De Flier en Arkerpoort.

De grondexploitaties Nijkerkerveen De Bunt en deelplan 2 zijn in 2014 gesplitst, waarbij een gedeelte is ondergebracht bij “nog niet in exploitatie genomen gronden”. In januari 2015 is de grondexploitatie Westkadijk 2015 geopend. Het betreft grond die de gemeente op basis van een vroegere transactie diende terug te kopen. Daarnaast is het project Doornsteeg in exploitatie genomen, alsmede de inbreidingslocaties Het Baken en De Globe.

Onderstaand wordt een korte samenvatting van de stand van zaken van de grondexploitaties gegeven, gebaseerd op de meest actuele ramingen die bekend zijn.

Tabel 7.5.1 Overzicht van (actuele) grondexploitaties

Woningbouw (progr. 3)	Start	Verwacht einde looptijd	Vermoedelijk netto contant resultaat jaarrekening 2014	Vermoedelijk netto contant resultaat begroting 2016
Sportweg	2012	2016	€ 0	€ 0
Weidelaan	2010	2015	€ 288.000	€ 294.000
Groot Corlaer	1998	2014	€ 578.000	€ 578.000
Nijkerkerveen de Bunt 1b	2011	2015	€ 1.000	€ 64.000
Nijkerkerveen deelplan 2, dorp	2014	2021	€ 0	€ 42.000
Middelaar	2000	2014	€ 836.000	€ 836.000
Het Baken	2015	2016	€ 5.000	€ 5.000
Doornsteeg	2015	2034	€ 158.000	€ 158.000
De Globe	2015	2017	€ 175.000	€ 175.000

<i>Bedrijfsterrein (progr. 4)</i>	<i>Start</i>	<i>Verwacht einde looptijd</i>	<i>Vermoedelijk netto contant resultaat jaarrekening 2014</i>	<i>Vermoedelijk netto contant resultaat begroting 2016</i>
De Flier	2013	2040	€ 14.000	€ 11.000
Arkerpoort	2011	2018	€ 1.179.000	€ 1.189.000
De Oosterpoort	2011	2016	€ 193.000	€ 193.000
Spoorkamp	2011	2024	€ 2.334.000	€ 2.330.000
Westkadijk	2015	2019	€ 32.000	€ 1.000

Tabel 7.5.2 Overzicht boekwaarden van nog niet in exploitatie genomen complexen gronden

<i>Complexen</i>	<i>Grondvoorraad per 31 december 2014</i>	<i>Boekwaarden per 31 december 2014</i>	<i>Start grondexploitatie</i>
Nijkerkerveen deelplan 1A (De Bunt)	± 3,3 ha	€ 3.014.012	2020
Nijkerkerveen deelplan 2 landelijk	± 2,9 ha	€ 594.000	2018
Nijkerkerveen deelplan 3	± 11,2 ha	€ 1.032.000	n.n.b.
Totaal	± 17,4 ha	€ 4.640.012	

7.6 Afsluiten grondexploitaties en winst/verliesneming

Winstneming

De stelregel is dat winsten pas worden genomen bij het afsluiten van het betreffende complex en dat verliezen moeten worden genomen zodra deze bekend zijn. De Commissie BBV maakt het ook mogelijk om tussentijds winst te nemen, nadat de lokale afweging tussen het voorzichtigheidsbeginsel en het realisatiebeginsel is gemaakt. Het voorzichtigheidsbeginsel leidt er toe dat realisatie van winst wordt uitgesteld tot daarover voldoende zekerheid bestaat. Dit betekent echter niet dat pas winst moet worden genomen bij het afsluiten van het grondexploitatiecomplex. Er zijn situaties denkbaar waarbij al eerder voldoende zekerheid is voor winst nemen. Volgens het realisatiebeginsel mag in die gevallen de winst dan ook worden genomen.

Resultaten uit grondexploitaties komen ten goede aan de Reserve Bouwgrondexploitatie. Toevoegingen komen voort uit positieve resultaten, regel hierbij is dat voordelen pas genomen worden op het moment dat zij daadwerkelijk gerealiseerd zijn. De complexen Middelaar en De Flier (Milieustraat) zijn in 2014 afgesloten. Het (positieve) saldo van deze grondexploitaties is toegevoegd aan de reserve bouwgrondexploitaties. In het complex Groot Corlaer heeft een tussentijdse winstneming plaatsgevonden. Ook deze winst is in 2014 toegevoegd aan de reserve bouwgrondexploitaties.

Verliesneming

Verliezen worden genomen direct nadat deze geconstateerd worden. Dit gebeurt door een bijdrage uit de Reserve Bouwgrondexploitatie, waardoor het te verwachten eindresultaat op nihil eindigt. Indien deze Reserve niet toereikend is vindt onttrekking uit de Algemene Reserve plaats of uit een andere door de Raad aan te geven reserve.

In het verleden is voor verschillende grondexploitaties een verliesvoorziening getroffen. In 2014 is voor de grondexploitaties Nijkerkerveen deelplan 1a (€150.000) en deelplan 2 landelijk (€ 1.000.000) een aanvullende verliesvoorziening getroffen. Voor de grondexploitatie De Flier is in 2014 de verliesvoorziening echter teruggebracht met € 4,3 miljoen tot € 9,7 miljoen. Het saldo van deze bedragen is toegevoegd aan reserve bouwgrondexploitaties.

De grondexploitatie Westkadijk 2015 is voor het eerst opgenomen in dit overzicht. Hier was reeds een voorziening voor getroffen van € 1,0 miljoen, maar nu de grond daadwerkelijk aan de gemeente is overgedragen, is de grondexploitatie geopend en de verliesvoorziening overgeheveld. In onderstaande tabel is aangegeven welke verliesvoorzieningen getroffen zijn. Indien het geprognosticeerde resultaat in de toekomst dusdanig positief wordt is het mogelijk om deze verliesvoorzieningen (deels) af te bouwen en komt dit geld in eerste instantie weer beschikbaar in de reserve bouwgrondexploitatie.

woningbouw	getroffen verliesvoorziening	
	Per 31-12-2014	Per 31-12-2015
Sportweg	€ 627.000	€ 627.000
Nijkerkerveen de Bunt (1a)	€ 1.315.000	€ 1.315.000
Nijkerkerveen de Bunt (1b)	€ 214.000	€ 214.000
Nijkerkerveen deelplan 2 Dorp	€ 96.000	€ 96.000
Nijkerkerveen deelplan 2 Landelijke	€ 518.000	€ 518.000
Nijkerkerveen deelplan 3	€ 1.385.000	€ 1.385.000
Doomsteeg	€ 5.327.000	€ 5.327.000
Diverse inbreidingslocaties	€ 0	€ 0
Totaal woningbouw	€ 9.482.000	€ 9.482.000
bedrijfsterrein		
De Flier	€ 9.687.000	€ 9.687.000
De Oosterpoort	€ 1.741.000	€ 1.741.000
Westkadijk	€ 0	€ 1.000.000
Totaal bedrijfsterrein	€ 11.428.000	€ 12.428.000
Totaal	€ 20.910.000	€ 21.910.000

7.7 Voorzieningen

Een voorziening wordt getroffen wanneer een grondexploitatie wordt afgesloten, maar er nog resterende werkzaamheden moeten worden verricht. Het geld wat daarvoor nodig is wordt in de voorziening bouwgrondexploitatie gestort, waar vervolgens de resterende kosten uit betaald worden.

Complexen	Beschikbaar per 31 december 2014
Watergoor	€ 260.000
Totaal	€ 260.000

De voorziening is toereikend om de nog uit te voeren werkzaamheden van Watergoor te verrichten. De voorziening voor de grondexploitatie Westkadijk 2015 is nu opgenomen in de grondexploitatie. In de raad van januari 2014 is de raad geïnformeerd over het conform de overeenkomst terugkopen van grond aan de Westkadijk. In dit voorstel is ook aangegeven dat het in weer exploitatie nemen van Westkadijk waarschijnlijk een verlies zal opleveren van € 1 miljoen. Vanwege de boekhoudvoorschriften is dit bedrag in eerste instantie gereserveerd in deze voorziening en met ingang van 2015 opgenomen als verliesvoorziening in de grondexploitatie Westkadijk 2015.

7.8 Reserve en risico's bouwgrondexploitatie

De raad stelt jaarlijks de hoogte vast waar de Reserve Bouwgrondexploitatie minimaal aan moet voldoen. Deze reserve Bouwgrondexploitatie heeft een zogenaamde bufferfunctie. Dit betekent dat de reserve ter dekking van onvoorziene zaken en incidentele tegenvallers is. Risico's van grondexploitaties vinden daarmee primair hun weg naar de reserve bouwgrondexploitatie en komen niet direct ten laste van de algemene middelen. De Reserve Bouwgrondexploitatie wordt gevoed vanuit de positieve saldi van af te sluiten grondexploitaties. De nota grondbeleid geeft aan dat de omvang van de reserve is afgestemd op de hoogte van de risico's die de gemeente in totaal loopt binnen alle grondexploitaties. De reserve bouwgrondexploitaties is gevoed met de winst op de project Middelaar. Daarnaast is het saldo van de teruggebrachte verliesvoorziening van De Flier en de getroffen verliesvoorzieningen voor Nijkerkerveen Deelplan 1a en Deelplan 2 landelijk toegevoegd aan de reserve bouwgrondexploitaties. Deze had op 1 januari 2015 een omvang van € 9.612.000.

De minimale hoogte van de reserve bouwgrondexploitatie bedraagt op dit moment € 4.590.000. Deze benodigde omvang is berekend door uit te gaan van een dekking van 80% van de gewogen risico's. Dit komt overeen met de ratio voor het algemene weerstandsvermogen dat u in de nota risicomanagement hebt vastgelegd. Daarbij wordt gecorrigeerd op specifieke omstandigheden van exploitaties.

Indien het verwachte positieve resultaat van de grondexploitatie hoog genoeg is om de gewogen risico's op te vangen, heeft hiervoor geen reservering in de reserve te worden opgenomen.

Dit is in lijn met de aanbevelingen van de notitie grondexploitatie van de commissie BBV. Er is geen bovengrens vastgesteld, dit betekent dat alleen middelen uit deze reserve onttrokken kunnen worden na besluitvorming door de raad. De raad heeft besloten een bedrag van € 5,3 miljoen te zullen onttrekken aan de reserve bouwgrondexploitaties ten behoeve van het veranderplan.

Afwijking jaarrekening 2014

In de MPG wordt de minimale hoogte van de reserve bouwgrondexploitatie per 1 juli 2015 berekend op € 4.590.000. Dit is € 57.000 lager dan de bij de jaarrekening 2014 vastgestelde minimale hoogte.

Deze afname is met name een gevolg van de gemiddeld licht verbeterde verwachte resultaten van de grondexploitaties

7.9 Kostenverhaal

In de gemeente Nijkerk zijn er diverse inbreidingslocaties. Naast de grondexploitaties van de gemeente Nijkerk gaat dit om particuliere initiatieven. Indien de gemeente Nijkerk meewerkt, gebeurt dit doormiddel van een bestemmingsplanwijziging. De gemeentelijke kosten die hiervoor gemaakt worden, worden verhaald via een anterieure overeenkomst met de marktpartij. Daarnaast wordt er een bijdrage in rekening gebracht op basis van de Nota Bovenwijkse en Bovenplanse Voorzieningen.

De kosten en opbrengsten hiervan worden verantwoord binnen de grondexploitatie 'diverse inbreidingsplannen'. Indien de gemeentelijke kosten hoger uitvallen dan afgesproken in de anterieure overeenkomst met de marktpartij zal dit ten laste komen van de reserve grondexploitatie. Indien er een positief saldo overblijft, door bijvoorbeeld het verkopen van grond, zal dit worden gestort in de reserve bouwgrondexploitatie.

Financiële begroting

Algemeen

De begroting is onderverdeeld in twee delen, namelijk de beleidsbegroting en de financiële begroting. Na afloop van het begrotingsjaar wordt het jaarverslag opgesteld. Dit is de verantwoording over de beleidsbegroting. De jaarrekening is de verantwoording op het niveau van de financiële begroting. Deze systematiek volgt uit het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten, naar analogie van de jaarstukken van bedrijven die volgens boek 2 van het Burgerlijk Wetboek ook bestaan uit de delen jaarverslag en jaarrekening.

De beleidsbegroting bestaat uit de zeven programma's, het hoofdstuk algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien en de zeven paragrafen. De financiële begroting bestaat uit de volgende onderdelen:

Het overzicht van baten en lasten en de toelichting

Hierin is aangegeven tot welke bedragen de raad het college autoriseert door het vaststellen van de begroting. Gezien de bredere doelstelling van de begroting in een duaal stelsel (waarbij het niet alleen gaat om het vaststellen van budgetten, maar ook om het vaststellen van de beoogde maatschappelijke effecten) is gekozen voor een apart onderdeel met een recapitulatie van de baten en lasten waarop wordt geautoriseerd.

De meerjarenraming en de toelichting

De meerjarenraming bevat een raming van de financiële gevolgen voor de drie jaren volgend op het begrotingsjaar, waaronder de baten en de lasten van het bestaande en het nieuwe beleid dat in de programma's is opgenomen. Hoewel de meerjarenraming volgens de voorschriften een afzonderlijk begrotingsonderdeel vormt, is deze om praktische redenen geïntegreerd in de financiële begroting. Tevens is opgenomen een overzicht van de incidentele baten en lasten.

De uiteenzetting van de financiële positie en de toelichting

Dit deel van de financiële begroting bevat een raming voor het begrotingsjaar van de financiële gevolgen van het bestaande en het nieuwe beleid dat in de programma's is opgenomen. Doel is een betere vergelijking van jaar op jaar. Voorts is aangesloten bij de vereisten van de meerjarenraming, zodat de financiële positie van het begrotingsjaar en de meerjarenraming samen een beeld geven van de financiële positie. Ook zijn in dit deel de investeringskredieten opgenomen. Met het vaststellen van de financiële begroting stelt de gemeenteraad die kredieten feitelijk beschikbaar. Tenslotte is onder dit onderdeel opgenomen het EMU-saldo van de gemeente. Dit geeft inzicht in de kasstromen van de gemeente Nijkerk.

Overzicht van baten en lasten

Tabel 2.1 Overzicht van baten en lasten

Bedragen x € 1.000	Rekening 2014			Begroting 2015			Begroting 2016		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
A. Programma's									
1. Inwoners en bestuur	5.342	978	4.364	5.500	658	4.842	5.256	668	4.588
2. Veiligheid	3.668	77	3.592	3.423	20	3.404	3.674	30	3.644
3. Wonen	18.673	13.457	5.216	19.636	12.471	7.165	23.934	17.622	6.312
- woningbouwkavels	3.341	5.662	-2.321	4.414	4.750	-336	8.735	9.685	-950
- overig	15.332	7.795	7.537	15.222	7.721	7.501	15.199	7.937	7.262
4. Economie en milieu	14.721	16.218	-1.497	20.166	13.143	7.023	19.500	12.560	6.940
- bedrijfskavels	2.850	8.541	-5.691	7.564	7.564	0	7.085	7.085	0
- overig	11.871	7.677	4.194	12.602	5.579	7.023	12.415	5.475	6.940
5. Bereikbaarheid	9.404	3.548	5.856	16.060	5.251	10.810	10.777	6.621	4.156
- investeringen maatschappelijk nut	0	0	0	2.359	0	2.359	6.071	5.721	350
- overig	9.404	3.548	5.856	13.701	5.251	8.451	4.706	900	3.806
6. Onderwijs, sport, cultuur en welzijn	11.817	1.229	10.588	20.533	745	19.788	18.371	750	17.621
7. Gezondheid en maatsch. ondersteuning	9.021	1.301	7.720	15.495	1.540	13.955	13.788	1.400	12.388
Totaal A	72.646	36.808	35.838	100.813	33.828	66.985	95.299	39.651	55.648
B. Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien									
- Algemene dekkingsmiddelen	2.159	40.514	-38.356	994	55.696	-54.701	877	54.045	-53.168
- Onvoorzien	42	30	13	24	0	24	24	0	24
- Overige niet te verdelen Baten en Lasten	1.294	2.426	-1.132	2.586	2.512	74	4.501	2.745	1.756
Totaal B	3.495	42.970	-39.475	3.604	58.208	-54.604	5.402	56.790	-51.388
Geraamd saldo van baten en lasten (A+B)	76.141	79.778	-3.637	104.417	92.036	12.382	100.701	96.441	4.260
C. Mutaties reserves									
1. Inwoners en bestuur	65	113	-48	-326	219	-545	0	0	0
2. Veiligheid	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3. Wonen	14.816	8.705	6.111	486	133	353	950	0	950
4. Economie en milieu	1.391	736	656	0	698	-698	0	137	-137
5. Bereikbaarheid	1.088	1.578	-490	85	837	-753	47	0	47
5. Investeringen maatsch. nut	0	1.438	-1.438	0	6.102	-6.102	0	350	-350
6. Onderwijs, sport, cultuur en welzijn	831	1.947	-1.117	11	2.863	-2.852	11	471	-460
7. Gezondheid en maatsch. ondersteuning	282	1.371	-1.089	0	1.067	-1.067	0	134	-134
Algemeen	574	280	293	1.745	2.528	-783	1.563	3.826	-2.263
Totaal C	19.046	16.168	2.879	2.000	14.445	-12.445	2.571	4.917	-2.347
Geraamd resultaat (A+B+C)	95.188	95.946	-758	106.418	106.481	-63	103.272	101.359	1.914

bedragen met een min-teken in de kolom saldo betekent een batig saldo

Toelichting op overzicht van baten en lasten:

Algemeen

Opbouw tabel

De specificaties van de bedragen (prioriteiten en overig) zijn te vinden in het onderdeel 'Wat mag het kosten?' van het betreffende programma.

Het saldo van baten en lasten

Het saldo van baten en lasten is € 1.914.000 nadelig. In dit resultaat zijn baten en lasten opgenomen, die toegevoegd of onttrokken dienen te worden aan de reserves.

Deze toevoegingen of onttrekkingen mogen op volgens van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) niet direct in het resultaat verwerkt worden, maar moeten apart zichtbaar zijn. Dit gebeurt in het onderdeel 'Mutaties Reserves'.

Het nadelige resultaat vóór bestemming wordt vooral veroorzaakt door de uitgaven vanwege eenmalige activiteiten in 2016. Daartegenover staan de opbrengsten op de woningbouwkavels (programma 3) en bedrijfskavels (programma 4) + sociaal domein.

Overige niet te verdelen baten en lasten

Op deze post zijn opgenomen de baten en lasten, die niet rechtstreeks aan de programma's zijn toe te rekenen. Het gaat hierbij om de lasten die nodig zijn om de algemene dekkingsmiddelen te genereren, de netto lasten van de wachtgeld- en pensioenverplichtingen en het saldo van de niet verdeelde bedrijfsvoeringskosten.

Uitgangspunten ramingen 2016

De begroting 2016-2019 is opgesteld met inachtneming van de algemene uitgangspunten zoals vermeld in de Voorjaarsbrief 2015 en zoals deze financieel zijn vertaald in bijlage 1 van deze voorjaarsbrief.

Omschrijving	2016
Loonkostenontwikkeling	1,0%
Prijspeilontwikkeling	-1,0%

Bij de opstelling van de begroting is rekening gehouden met deze loon- en prijspeil-ontwikkelingen. In de Voorjaarsbrief 2015 zijn deze verwerkt via een centrale stelpost. In de begroting zijn deze uiteraard opgenomen binnen de programma's. Per saldo is dit budgettair neutraal in de begroting verwerkt. In de verschillenanalyse op programmaniveau worden deze afwijkingen als gevolg van loon- en prijspeilontwikkelingen niet afzonderlijk vermeld.

Rente

Gebaseerd op het beleid over de Reserves en Voorzieningen opgenomen in de Kadernota 2010 gelden de volgende rentepercentages:

- Rente voor nieuwe investeringen 3,75%
- Rente over financieringstekort tot € 8 miljoen 0,5%
- Rente over het financieringsoverschot 0,5%
- Rente over het financieringstekort boven € 8 miljoen 3,75%

Trendmatige verhoging gemeentelijke belastingen

De tarieven van de gemeentelijke belastingen worden jaarlijks trendmatig verhoogd voor de loonkosten- en prijspeilontwikkeling .

Voor 2016 is dit percentage bepaald op 0,0% (zie ook de paragraaf Lokale heffingen). Dit geldt voor:

- Onroerende zaakbelasting,
- Hondenbelasting,
- Toeristenbelasting en forensenbelasting.

Kostendekking gemeentelijke tarieven

Het dekkingspercentage van rechten en tarieven wordt gehandhaafd op het niveau van de begroting 2015. Dit geldt voor de leges, de afvalstoffenheffing, het rioolrecht, etc. De begraafrechten en de leges WABO zijn overeenkomstig het dekkingsplan van de begroting 2015-2018 verhoogd met respectievelijk 10% en 18%.

Subsidies

Voor het compenseren van de instellingen die budgetsubsidies ontvangen wordt dezelfde indexering toegepast als voor de trendmatige stijging van de gemeentelijke belastingen, te weten 0,0%.

Begrotingsuitkomst ten opzichte van Voorjaarsbrief 2015

In de Voorjaarsbrief 2015 is de verwachte uitkomst van de begroting 2016-2019 gepresenteerd. De jaarschijf 2016 gaf hierbij een voordelig saldo van € 755.000.

De huidige begroting geeft een nadelig saldo van € 1.914.000.

De **belangrijkste verschillen** met budgettair effect met de Voorjaarsbrief 2015 worden hierna vermeld. Het gaat om een nadelig effect van € 2.669.000.

(bedrag met een minteken betekent een voordeel)

bedragen x € 1.000

Progr.	Omschrijving	2016	
5	Afboeken stelpost opbrengst billboards	50	N
6	Bij het opstellen van de programmabegroting 2015-2018 zijn de budgettaire effecten vanuit de nota "Subsidie en tarieven maatschappelijk vastgoed" vanaf 2016 opgevoerd als dekkingmaatregel voor het sluitend maken van de programmabegroting. Deze is in deze begroting komen te vervallen.	35	N
7	Resultaat op sociaal domein. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door daling van de uitkering van het Rijk voor de decentralisaties.	2.568	N
a.d.	De ontwikkelingen op het accres, uitkeringsfactor en de maatstaven in het Gemeentefonds (meicirculaire) levert de gemeente per saldo een voordeel op.	-237	V
a.d.	In 2018 is de taakstelling bezuiniging op de samenleving van € 1 miljoen gerealiseerd. De in 2016 nog niet gerealiseerde bezuiniging is ten laste van het resultaat gebracht.	250	N
-	Overig	3	N
Totaal		2.669	N

Overzicht incidentele baten en lasten

Voor het begrip incidenteel kan gedacht worden aan baten en lasten die zich gedurende maximaal drie jaar voordoen. Het is daarbij van belang dat het gaat om 'eenmalige zaken'. Per programma zijn de posten groter dan € 45.000 afzonderlijk gespecificeerd en de overige posten zijn als een totaalbedrag opgenomen.

(bedrag met een minteken betekent een voordeel)

bedragen x € 1.000

Progr.	Onderwerp	2016
1	Overig	-6
	Totaal programma 1	-6
2	Niet van toepassing	0
	Totaal programma 2	0
3	Woningbouwkavels	-950
	Totaal programma 3	-950
4	Bedrijfskavels	0
	Overig	62
	Totaal programma 4	62
5	PRMI: Herinrichting Torenstraat/Vrijheidslaan (maatschappelijk nut)	20

(bedrag met een minteken betekent een voordeel)

bedragen x € 1.000

Progr.	Onderwerp	2016
	PRMI: Bijdrage herinrichting N301 (maatschappelijk nut)	185
	PRMI: Rotonde Callenbachstraat (maatschappelijk nut)	130
	Overig	-41
	Totaal programma 5	294
6	Bijdrage bibliotheek	150
	Totaal programma 6	150
7	Overig	31
	Totaal programma 7	31
a.d.	Frictiekosten	3.500
	Wachtgeld	162
	Investerings veranderplan	236
	Totaal Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	3.898
Subtotaal excl. mutaties reserves		3.479
m.r.	PRMI: Herinrichting Torenstraat/Vrijheidslaan (maatschappelijk nut)	-20
	PRMI: Bijdrage herinrichting N301 (maatschappelijk nut)	-185
	PRMI: Rotonde Callenbachstraat (maatschappelijk nut)	-130
	Bijdrage bibliotheek	-150
	Frictiekosten	-3.500
	Investerings veranderplan	-236
	Woningbouw- en bedrijfskavels	950
	Overig	-55
	Totaal mutaties reserves	-3.326
Totaal saldo incidentele baten en lasten		153

Toelichting mutaties reserves

In 2016 hebben de mutaties op de reserves een voordelig effect op het eindresultaat van € 2.347.000. Dit betekent dat er per saldo € 2.347.000 meer is onttrokken aan de reserves dan gestort in de reserves vanuit de exploitatie. De mutaties in de reserves kunnen worden onderscheiden in mutaties vanwege incidentele baten en lasten, mutaties vanwege structurele baten en lasten en mutaties vanwege de bouwgrondexploitaties. De opbouw is als volgt:

(bedrag met een minteken betekent een voordeel)

bedragen x € 1.000

Omschrijving	Bedrag
Per saldo hogere onttrekking vanwege incidentele baten en lasten	-4.276
Per saldo hogere storting vanwege de bouwgrondexploitatie	950
Per saldo hogere storting vanwege structurele baten en lasten	1.089
(Verwacht) tekort Sociaal Domein	-110
Per saldo hogere onttrekking aan reserves vanuit de exploitatie	-2.347

Voor de toelichting op de mutaties vanwege incidentele baten en lasten en grondexploitatie wordt verwezen naar tabel 2.3. De per saldo hogere onttrekking aan reserve vanwege structurele baten en lasten is als volgt opgebouwd:

(bedrag met een minteken betekent een voordeel)

bedragen x € 1.000

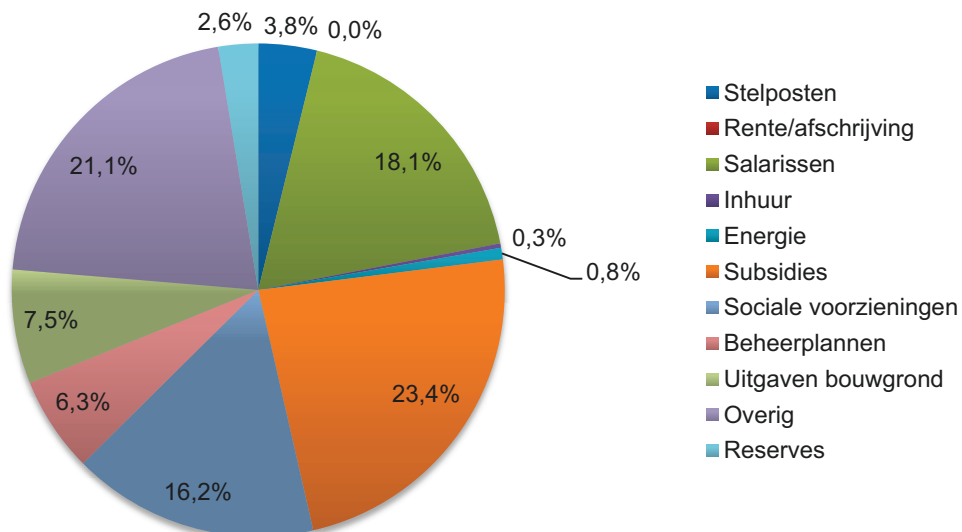
Omschrijving	Bedrag
Investerings met economisch nut	-293
Vervangingsinvesteringen parkeren	47
Exploitatietekort begraafplaatsen	-82
Acquisitie en promotie bedrijventerreinen	-60
Ingroei vanwege dividendverlies vanwege verkoop aandelen Vitens	-71
Opbrengst precariobelasting	1.530
Overig	18
Totaal mutaties reserves vanwege structurele baten en lasten	1.089

De raad heeft in de periode vanaf 2006 besloten om de kapitaallasten van diverse investeringen in de samenleving (met name op het gebied van sportaccommodaties) ten laste van de reserve investeringen met economisch nut te brengen.

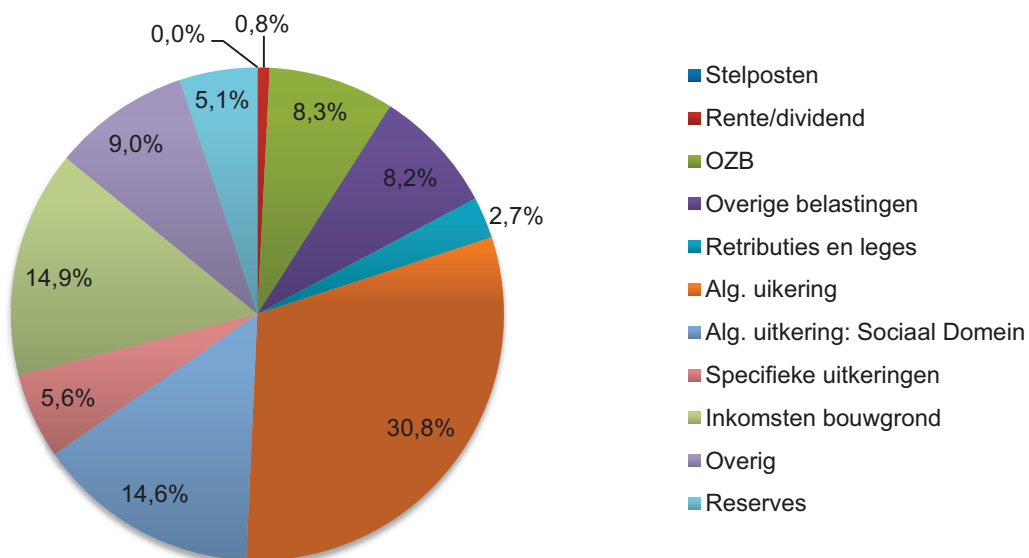
De begroting in kosten- en inkomstencategorieën

In de volgende grafieken vindt u een overzicht in percentages van de kosten en inkomsten per categorie van de begroting jaarschijf 2016:

Uitgaven programma per kostencategorie (incl. bouwgrond)

Inkomsten per kostencategorie (incl. bouwgrond)

Meerjarenraming

Tabel 2.3 Overzicht van baten en lasten

Bedragen x € 1.000	Begroting 2017			Begroting 2018			Begroting 2019		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
A. PROGRAMMA'S									
1. Inwoners en bestuur	5.307	662	4.644	5.334	662	4.672	5.317	668	4.648
2. Veiligheid	3.659	30	3.629	3.636	30	3.605	3.641	30	3.610
3. Wonen	21.705	14.419	7.286	23.055	15.732	7.323	22.516	15.146	7.370
- woningbouwkavels	6.434	6.434	0	7.693	7.693	0	7.108	7.108	0
- overig	15.271	7.985	7.286	15.362	8.038	7.323	15.408	8.038	7.370
4. Economie en milieu	17.078	10.331	6.746	16.441	9.823	6.618	15.766	9.152	6.613
- bedrijfskavels	4.683	4.683	0	3.975	3.975	0	3.104	3.104	0
- overig	12.395	5.648	6.746	12.466	5.848	6.618	12.661	6.048	6.613
5. Bereikbaarheid	6.911	1.913	4.999	6.473	1.452	5.022	6.075	1.462	4.613
- investeringen maatschappelijk nut	2.197	1.012	1.185	1.750	550	1.200	1.345	560	785
- overig	4.714	901	3.814	4.723	902	3.822	4.730	902	3.828
6. Onderwijs, sport, cultuur en welzijn	18.432	752	17.680	18.038	756	17.281	18.061	756	17.305
7. Gezondheid en maatschappelijke ondersteuning	12.570	1.400	11.170	12.461	1.400	11.061	12.461	1.400	11.062
TOTAAL A	85.661	29.508	56.153	85.438	29.855	55.583	83.836	28.615	55.221
B. ALGEMENE DEKKINGS-MIDDELEN EN ONVOORZIEN									
- Algemene dekkingsmiddelen	829	53.113	-52.284	750	52.859	-52.109	716	53.043	-52.327
- Onvoorzien	24	0	24	24	0	24	24	0	24
- Overige niet te verdelen Baten en Lasten	695	2.709	-2.015	91	2.650	-2.559	267	2.535	-2.268
TOTAAL B	1.548	55.823	-54.275	865	55.509	-54.644	1.007	55.578	-54.571
RESULTAAT VOOR BESTEMMING (A+B)	87.209	85.330	1.878	86.303	85.364	938	84.843	84.193	650
C. MUTATIES RESERVES									
1. Inwoners en bestuur	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2. Veiligheid	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3. Wonen	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4. Economie en milieu	0	100	-100	0	75	-75	0	75	-75
5. Bereikbaarheid	47	0	47	47	0	47	47	0	47
5. Investerings maatschappelijk nut	0	1.185	-1.185	0	1.200	-1.200	0	785	-785
6. Onderwijs, sport, cultuur en welzijn	0	292	-292	0	288	-288	0	284	-284
7. Gezondheid en maatschappelijke ondersteuning	0	77	-77	0	73	-73	0	68	-68
Algemeen	1.595	174	1.421	1.550	87	1.463	1.530	137	1.393
TOTAAL C	1.642	1.828	-186	1.597	1.722	-126	1.577	1.350	228
RESULTAAT NA BESTEMMING (A+B+C)	88.851	87.158	1.692	87.899	87.086	813	86.420	85.543	878

¹ bedragen met een minteken in de kolom saldo betekent een batig saldo

Toelichting op de meerjarenraming

Algemeen

Het resultaat op het saldo van baten en lasten wordt beïnvloed door het resultaat op de exploitatie van woningbouw- en bedrijfskavels binnen de programma's Wonen en Werken en de incidentele baten en lasten.

Uitgangspunten meerjarenraming

De budgetten zijn gebaseerd op constante prijzen met als basisjaar 2016. Rekening is gehouden met volume- en areaalontwikkelingen en incidentele baten en lasten.

Uitkomst 2017-2019 ten opzichte van de Voorjaarsbrief 2015 jaarschijf 2017-2019

In onderstaande tabel wordt het verschil bepaald tussen de verwachte uitkomsten van de begroting 2016 jaarschijven 2017-2019 ten opzichte van de verwachting in de Voorjaarsbrief 2015 voor deze jaarschijven.

(bedrag met een minteken betekent een voordeel)

bedragen x € 1.000

	2017		2018		2019	
Verwacht saldo volgens Voorjaarsbrief 2015	-21	V	-800	V	-622	V
Saldo begroting 2016-2019	1.692	N	813	N	878	N
Te verklaren verschil	1.713	N	1.613	N	1.500	N

De verschillen met budgettair effect worden in onderstaande tabel op hoofdlijnen verklaard.

(bedrag met een minteken betekent een voordeel)

bedragen x € 1.000

Progr.	Omschrijving	2017		2018		2019	
5	Afboeken stelpost opbrengst billboards	50	N	50	N	50	N
6	Nota "Subsidie en tarieven maatschappelijk vastgoed"	70	N	110	N	110	N
6	Vrijval (gedeeltelijk) stelpost IHP (raadsbesluit 18-12-'14)	-200	V	-200	V	-200	V
7	Resultaat op sociaal domein	1.882	N	1.759	N	1.905	N
a.d.	Algemene uitkering; effect meicirculaire 2015	-272	V	-113	V	-354	V
a.d.	Ingroei bezuiniging op de samenleving	150	N	0	-	0	-
	Overig	33	N	7	N	-11	V
	Totaal	1.713	N	1.613	N	1.500	N

Overzicht incidentele baten en lasten

Voor het begrip incidenteel kan gedacht worden aan baten en lasten die zich gedurende maximaal drie jaar voordoen. Het is daarbij van belang dat het gaat om 'eenmalige zaken'. Per programma zijn de posten groter dan € 45.000 afzonderlijk gespecificeerd en de overige posten zijn als een totaalbedrag opgenomen.

(bedrag met een minteken betekent een voordeel)

Bedragen x € 1.000

Progr.	Onderwerp	2017	2018	2019
1	Verkiezingen	50	50	50
	Overig	0	28	4
	Totaal programma 1	50	78	54
2	Overig	10	0	0
	Totaal programma 2	10	0	0
3	Woningbouwkavels	0	0	0
	Overig	0	11	11
	Totaal programma 3	0	11	11
4	Bedrijfskavels	0	0	0
	Overig	40	0	0
	Totaal programma 4	40	0	0
5	PRMI: Herinrichting Torenstraat/Vrijheidslaan (maatsch. nut)	500	600	185
	PRMI: Herinrichting centrumgebied (maatsch. nut)	25	600	600
	PRMI: Bijdrage herinrichting N301 (maatsch. nut)	185	0	0
	Herinrichting Van Reenenpark	460	0	0
	Overig	8	0	0
	Totaal programma 5	1178	1200	785
6	Niet van toepassing	0	0	0
	Totaal programma 6	0	0	0
7	Niet van toepassing	0	0	0
	Totaal programma 7	0	0	0
a.d.	Wachtgeld	106	29	0
	Investerings veranderplan	86	0	0
	Totaal Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	192	29	0
Subtotaal excl. mutaties reserves		1.539	1.318	892
m.r.	PRMI: Herinrichting Torenstraat/Vrijheidslaan (maatsch. nut)	-500	-600	-185
	PRMI: Herinrichting centrumgebied (maatsch. nut)	-25	-600	-600
	PRMI: Bijdrage herinrichting N301 (maatsch. nut)	-185	0	0
	Herinrichting Van Reenenpark	-460	0	0
	Investerings veranderplan	-86	0	0
	Woningbouw- en bedrijfskavels	0	0	0
	Overig	-39	0	-1
	Totaal mutaties reserves	-1296	-1200	-785
Totaal saldo incidentele baten en lasten		243	118	107

Toelichting mutaties reserves

De mutaties op de reserves hebben op de jaarschijven het volgende effect:

(bedrag met een minteken betekent een voordeel)

bedragen x € 1.000

Omschrijving	2017	2018	2019
Per saldo hogere onttrekking vanwege incidentele baten en lasten	-1.296	-1.200	-785
Per saldo hogere storting vanwege de bouwgrondexploitatie	0	0	0
Per saldo hogere storting vanwege structurele baten en lasten	1.110	1.075	1.013
Per saldo hogere onttrekking aan reserves vanuit de exploitatie	-186	-125	228

Voor de toelichting op de mutaties vanwege incidentele baten en lasten en grondexploitatie wordt verwezen naar tabel 2.4. De per saldo hogere onttrekking aan reserve vanwege structurele baten en lasten is als volgt opgebouwd:

(bedrag met een minteken betekent een voordeel)

bedragen x € 1.000

Omschrijving	2017	2018	2019
Investerings met economisch nut	-300	-297	-293
Vervangingsinvesteringen parkeren	47	47	47
Exploitatietekort begraafplaatsen	-77	-73	-68
Acquisitie en promotie bedrijventerreinen	-60	-60	-60
Ingroei vanwege dividendverlies vanwege verkoop aandelen Vitens	-71	-69	-68
Opbrengst precariobelasting	1.530	1.530	1.530
Overig	41	-3	-75
Totaal mutaties reserves vanwege structurele baten en lasten	1.110	1.075	1.013

De raad heeft in de periode vanaf 2006 besloten om de kapitaallasten van diverse investeringen in de samenleving (met name op het gebied van sportaccommodaties) ten laste van de reserve investeringen met economisch nut te brengen.

Uiteenzetting van de financiële positie

Tabel 2.5 Overzicht arbeidsgerelateerde verplichtingen

Netto lasten x € 1.000	2016	2017	2018	2019
Wachtgelders	165	109	31	2
Gepensioneerden	194	201	201	201
Totaal	359	310	232	203

Toelichting overzicht arbeidskosten gerelateerde verplichtingen

In het Besluit Begroting en Verantwoording is aangegeven dat jaarlijkse terugkerende arbeidskosten van een vergelijkbaar volume, zoals pensioen- en wachtgeldverplichtingen, in de exploitatiebegroting behoren opgenomen te worden. Voor ongelijkmatige verplichtingen of verplichtingen waarvan het bedrag oploopt, bijv. een wachtgeldverplichting bij personele krimp, dient een voorziening te worden gevormd.

De in het overzicht opgenomen bedragen hebben betrekking op oud-bestuurders en -ambtenaren. De kosten hiervan zijn opgenomen in de exploitatie en zijn opgenomen in het onderdeel "Overige niet te verdelen baten en lasten" van de financiële begroting. Hierin is ook opgenomen de storting in de voorziening pensioenen bestuurders om deze voorziening waardevast te houden.

De lasten die voortvloeien uit de wachtgeldverplichtingen op grond van het sociaal statuut bij de fusie (2000) en de verplichtingen voor de oud-bestuurders komen ten laste van de daarvoor gevormde voorziening "Uitkeringen en wachtgeldten personeel".

Tabel 2.6 Overzicht ontwikkeling financieringspositie

Bedragen x € 1 miljoen, per 1 januari:	2016	2017	2018	2019
A. Activa				
Investerings met economisch nut	79,0	78,2	76,2	74,9
Investerings met maatschappelijk nut	0,0	0,0	0,0	0,0
Overige investeringen	1,1	0,9	0,7	0,6
Voorraden bouwgrondexploitatie	31,0	25,9	21,5	17,0
Totaal A	111,1	105	98,4	92,5
B. Gefinancierd met				
Algemene reserves	9,8	7,0	6,9	6,8
Egalisatiereserves	0,0	0,0	0,0	0,0
Bestemmingsreserves	25,6	25,0	23,1	20,2
Voorzieningen	20,1	21,2	21,3	23,6
Langlopende geldleningen	35,9	31,2	26,7	23,0
Totaal B	91,4	84,4	78	73,6
Financieringspositie (A-B)	-19,7	-20,6	-20,4	-18,9

Toelichting overzicht financieringspositie

In het algemeen wordt geprobeerd de financieringstekorten op te lossen door het aantrekken van kort of lang geld afhankelijk van de liquiditeitsprognose. Dit is niet altijd mogelijk vanwege de kasgeldlimiet. Bij overschrijding van de kasgeldlimiet worden er langlopende geldleningen aangetrokken. In paragraaf 4 Financiering is dit nader uitgewerkt. Het verloop van de boekwaarde voorraden grondexploitatie is overeenkomstig de (herziene) exploitatieopzetten.

De stand van de algemene reserve is begin 2016 € 9,8 miljoen. De stand van de reserve loopt langzaam terug naar € 6,8 miljoen in 2019. Meerjarig zien we dat de stand van de bestemmingsreserves iets af neemt. In de jaren 2016 tot en met 2019 neemt de stand van de voorzieningen iets toe.

In de ontwikkeling van de standen van de langlopende geldleningen is rekening gehouden met de reguliere aflossingen. Met eventuele herfinancieringen is niet gecalculeerd.

De investeringen uit tabel 2.7 zijn al opgenomen in de ontwikkeling van de financieringspositie. Daardoor is het bedrag van de boekwaarden van de activa toegenomen. Daartegenover staat dat door de reguliere afschrijvingen de boekwaarden van de activa verlaagd worden.

Tabel 2.7 Overzicht investeringskredieten

<i>Bedragen x € 1.000</i>	2016	2017	2018	2019	Totaal
A. Investeringskredieten met economisch nut					
Bedrijfsvoering					
- Huisvesting en inventaris	54	71	295	279	699
- Automatisering	1.014	84	568	517	2.183
- Overige bedrijfsmiddelen					
2. Veiligheid					
- Bedrijfsmiddelen				35	35
3. Wonen					
- Ondergrondse afvalcontainers	97		100	120	317
- Riolering	1.204	1.344	1.344	1.344	5.236
5. Bereikbaarheid					
- Arkervaart (beschoeiing)	466				466
- Tractie		185			185
6. Onderwijs, sport, cultuur en welzijn					
- Investeringskredieten IHP 2016 (onderwijs)	2.303				2.303
Totaal A	5.138	1.684	2.307	2.295	11.424
B. Investeringskredieten met maatschappelijk nut					
Totaal B	0	0	0	0	0
Totaal (A+B)	5.138	1.684	2.307	2.295	11.424

Toelichting overzicht investeringskredieten

Status van deze tabel

Met het vaststellen van de programmabegroting stelt de raad de kredieten voor de in 2016 in deze tabel genoemde investeringen beschikbaar. In deze tabel zijn niet opgenomen de investeringen vanwege het Veranderplan.

Begripsbepaling

Het onderscheid in investeringen met economisch nut en maatschappelijk nut is overeenkomstig de bepalingen van het Besluit Begroting en Verantwoording.

1. Investeringskredieten met economisch nut

Investeringskredieten hebben een economisch nut indien ze verhandelbaar zijn en/of kunnen bijdragen aan het genereren van middelen. Deze moeten worden geactiveerd.

2. Investeringskredieten met maatschappelijk nut

Investeringskredieten in de openbare ruimte die geen economisch nut hebben zijn investeringen met maatschappelijk nut. Ze genereren geen middelen en er is geen markt voor, ze kunnen niet worden verhandeld.

Te denken valt aan wegen, bruggen, openbaar groen. Deze investeringen mogen worden geactiveerd. Met ingang van 2017 zullen deze naar verwachting moeten worden geactiveerd (wetswijziging BBV).

Overige toelichting

In dit overzicht zijn de reguliere vervangingsinvesteringen, de investeringen uit de bestaande beheerplannen en enkele uitbreidingsinvesteringen opgenomen. De bijbehorende kapitaallasten zijn opgenomen in de budgetten van de diverse programma's.

De inkomsten voor de investeringen uit het uitvoeringsprogramma GVVP bestaan uit bijdragen uit subsidies en andere bijdragen van derden.

Berekening EMU-saldo

In onderstaande tabel vindt u de berekening van het EMU-saldo. De berekening van het EMU-saldo is technisch gezien de doorrekening van de kasstroom van de gemeente Nijkerk. In het programma Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien is nader ingegaan op de relatie tussen het EMU-saldo en de wet HOF.

Tabel 2.8 Overzicht EMU-saldo		<i>Bedragen x € 1.000</i>		
<i>Bedragen x € 1.000</i>		2015	2016	2017
Omschrijving				
1	Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	-12.382	-5.210	-1.878
2	Afschrijvingen ten laste van de exploitatie	3.461	3.635	3.590
3	Bruto dotaties aan de post voorzieningen ten laste van de exploitatie	4.937	5.995	5.821
4	Investeringen in (im)materiële vaste activa die op de balans worden geactiveerd	-1.416	-2.835	-1.763
5	Baten uit bijdragen van andere overheden, de Europese Unie en overigen, die niet op de exploitatie zijn verantwoord en niet al in mindering zijn gebracht bij post 4	0	0	0
6	Desinvesteringen in (im)materiële vaste activa: Baten uit desinvesteringen in (im)materiële vaste activa (tegen verkoopprijs), voor zover niet op exploitatie verantwoord	0	0	0
7	Aankoop van grond en de uitgaven aan bouw-, woonrijp maken e.d.	0	-6.293	-3.202
8	Baten bouwgrondexploitatie: Baten voor zover transacties niet op exploitatie verantwoord	336	14.325	10.909
9	Lasten op balanspost Voorzieningen voor zover deze transacties met derden betreffen	-4.692	-5.025	-5.149
10	Lasten i.v.m. transacties met derden, die niet via de onder post 1 genoemde exploitatie lopen, maar rechtstreeks ten laste van de reserves (inclusief fondsen en dergelijke) worden gebracht en die nog niet vallen onder één van bovenstaande posten	0	0	0
11	Verkoop van effecten:			
a	Gaat u effecten verkopen? (ja/nee)	nee	nee	nee
b	Zo ja wat is bij verkoop de verwachte boekwinst op de exploitatie?	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Berekend EMU-saldo		-9.756	4.592	8.328

Ondertekening

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering
van de raad van de gemeente Nijkerk op
2 november 2015,

de griffier,

de voorzitter,

de heer O. van Kolck

de heer mr. drs. G.D. Renkema

